

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-UT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Osztrák csendőrzászló.

Ahányszor csak valaki közülünk Auszriában megfordul és kapcsolatot keres az osztrák csendőrséggel, nem is udvariasság már az a szíves készség, amivel fogadnak bennünket, hanem valósággal a régi bajtársiasság máig sem csökkent melege. Nem ide tartozó kérdés, mennyi része van ebben a multnak, mennyi a jelennek és talán a jövőnek, magát a tényt azonban szívesen szegezzük le s nemcsak örülünk ezeknek a bajtársias érzéseknek, de viszonzozzuk is, mikor mód kínálkozik rá. Így most is, amikor hírt vesszük, hogy az osztrák csendőrség zászlót kapott s azt a legfőbb közjogi méltóságok avatták fel.

Hosszú, küzdelmes utat kellett az osztrák csendőrségnek megtennie, míg ehhez az ünnepéhez elérkezett. Közel évszázados, nagy multja van az osztrák csendőrségnek, de ennek a multnak a legváltóságosabb időszaka kétségtelenül az utóbbi másfél évtizedre esik. A társadalmi egyensúly felborulását és anuak minden következményét mi is megismertük közvetlen tapasztalatokból, fölöttünk azonban a felfordulás vihara szélvészként zúgott el, aránylag gyorsan kitombolta magát s azóta a nyugodt fejlődésnek magyar földön ilyen akadályai nincsenek.

Ausztriában másként volt s talán ma is másként van ez. Náluk a politikai, azaz inkább társadalmi és államjogi feszültség jelző inga az összeomlás óta szüntelenül mozog. Az a sajtóságos külpolitikai helyzet, amibe Ausztria az összeomlás óta jutott, örökös feszültségben tartotta az ország belső életét is, az pedig természetesen es, hogy ez a belső nyugtalanság, az új társadalmi rend megteremtésére irányuló sok, élesen ellentétes törekvés a közbiztonság szerveit minduntalan újabb és újabb feladatok elé állítja, különösen abból a szempontból, hogy a politika és a közbiztonság határvonalat minden helyzetben meg tudja találni, ami tudvalevőleg nagyon kényes és bálvány feladat. Az osztrák csendőrség tehát nemcsak azokban a drámai pillanatokban volt próbának kitéve, amikor puská- és ágyútűzben, véres eseményekben robbantak ki az ellentétek, hanem a látszólag nyugodt időszakokban is, mikor a külszínre nyugalmi helyzet alatt renget a föld, vibráltak az idegek és senki sem tudta, mit hoz a holnap.

A hűséget, idegzetet, az egész emberi állóképességet a hosszantartó bizonytalanság, folytonos

feszültség apránként megrágja, ha kevés, vagy silyány az erkölcsi tartalék, az osztrák csendőrség azonban bebizonyította, hogy ilyen tartalékban nem szegény. Évek hosszú során at puskaporoshordón kellett őrt állani és számolnia azzal, hogy minden pillanatban robbanhat s még az is bizonytalan, hogy jobbról, vagy balról, esetleg másfelől csap fel a robbantó láng.

Minden ujságolvasó ember ismeri annyira Ausztria közelmúlt történetét, hogy ennek a feladatnak a nagyságát értékelni tudja. Hozzá kell vennünk azt is, hogy az osztrák csendőrséget akkor szorították meg a katonai jellegétől, mikor arra sokszorosra lett volna szükség. Nem is ellentétes, hanem ellenséges politikai pártok külön-külön fegyveres erőt tartottak maguknak, jóformán mindenki megtalálhatta a módját, hogy valamiféle politikai alakulás keretében katonai legyen ugyanakkor, amikor a csendőrséget polgárisították. És ennek a polgárisított csendőrségnek ebben a fegyveres politikai helyzetben komoly katonai feladatokat is meg kellett oldani.

Ezek a nehéz esztendők mutatták meg, mekkora erő rejlik a tradícióban, egy testület évtizedeken át nevelt erkölcsi beidegződöttségében. Hiába szüntették meg az osztrák csendőrség katonai jellegét, megmaradt benne a multból sugárzó katonai lényeg. Amellett a testület egéb tradíciói is olyan erőforrást nyitottak fel a viszontagságos években, hogy az osztrák csendőrség nemcsak nem bukott el, hanem éppen ezekben a válságos időkben te te magát különösen méltóvá a katonahűség legrészebb szimbólumára: a zászlóra. Az osztrák csendőrség példája értékes tanulság, hogy minden nagy eredmény alapja ez a két egyszerűen hangzó, de örökerejű emberi tulajdonság: hűség és kitartás. Osztrák bajtársaink nem voltak híján ezeknek az erkölcsi értékeknek, megérdemelten utottak hozzá legfőbb büszkeségükhöz, a zászlóhoz, aminek az ér ekével, díszével és jelentőségével mi is tisztában vagyunk.

Bennünket ezeréves hadimultunk megtanított a zászló szimboliztikus erejének a megbecsülésére, de — mint látjuk — él ez más népekben is. Az olasz községek még külön zászlót is adományoznak a csendőrsöknek s azok büszkén őrzik a tiszta katonabecsület e szimbolumát, hogy folt ne érje. A zászló látható jele és olyan őserője megtestesítője minden katonaevényeknek, hogy varázsa alól kivonni senki nem tudhatja magát. Olyan erőforrás ez és olyan dísz, hogy osztrák bajtársaink méltóbb elismerést nem kaphattak volna a sok küzdelemért, szenvedésért és fegyveres harcért, amit hazájuk és a közbiztonság védelmében harcoltak. Szvből gratulálunk hozzá.

Afegyverhasználat kérdése a m. kir. Kúria döntvényében.*

írta: Dr. MÉSZÁROS LAJOS.

a vegyes döntőbíróóságok kormányfőbizottja.

Kapcsolatban dr. Kassay-Krantz Dezső alezredes-hadbíró úr által a Csendőrségi Lapok f. évi május 15-i számában közreadott tanulságos fejtegetésekkel, nem lesz talán felesleges, ha érdeme és inrtatjuk a m. kir. Kúria 72. számú jogegységi döntvényét és igyekeznünk a benne megnyilvánuló jogi felfogást szabatosan megjelölni.

Abból a célból, hogy a felvetett kérdést szorosán körülhatároljuk, kirekesztendőknék vélem a magánjogi kártérítés fogalom meghatározására és feltételeire vonatkozó — egyébként helyes és inrtatív — szinte tankönyvszerű tételek tárgyalását s kizárólag a kérdés magvával: a fegyverhasználat elbírálásának vonatkozásaival foglalkozom.

Az eldöntendő kérdés ugyanis akörül forog, van-e hatásköre a polgári bíróságnak arra, hogy a közigazgatási hatóság, illetőleg a büntetőbíróóság (honvéd-bíróóság) által a csendőrségi, vagy rendőrségi fegyverhasználat tárgyában már előzetesen hoz tt határozat (elintézés) alapjául szolgáló tényállást vizsgálat tárgyává tegye akkor, ha az ügy magánjogi kártérítés címén keresettel vitetett a polgári bíróság elé?

Nyomatékosan felhívom a figyelmet arra, hogy az

* Vonatkozással a m. kir. Kúria jogegységi tanácsának 72. számú polgári döntvényére.

elője terjesztett bárminő igény felett hivatalból döntésre kötelezett polgári bíróság akkor, amidőn a kártérítési igény alapját és ő szegszerűségét vizsgálja, nem a közigazgatási hatóság, illetőleg a büntető bíróság határozatát veszi felülvizsgálat alá, amire alapja és hatásköre nincs is, hanem nyit tesz csupán, hogy az eléje vitt kártérítési igény feltételeit s így a fegyverhasználat kérdését is a polgári igény megítélése céljából szükségszerűen mérlegeli. Ez a vizsgálat pedig elengedhetetlenül szükséges, mert enélkül a kártérítés tárgyában döntés nem volna hozható.

Kétségtelen tehát, hogy amidőn a kártérítés egyik előfeltétele a fegyverhasználat jogosságának elbírálásában jelentkezik, a polgári bíróságnak kötelességévé válik e tényállás elemnek bírálata — kivéve akkor, ha különös tételes jogszabály rendelkezik oly módon, hogy a közigazgatási hatóság, vagy a büntető bíróság határozatát írja elő irányadónak a polgári bíróság részére.

Ily körülmények között vizsgálnunk kell, hogy va -e hasonló kötelező, különös tételes szabály törvényeinkben és törvényes rendeleteinkben. E részben azonban a kutatás eredménytelen lesz, mert sem a fegyverhasználatra vonatkozó rendelkezések, de az 1932:XIII. t.-c. és az ennek 2. §-a alapján kiadott 185—100/1932. sz. belügyminiszteri rendelet sem foglal magában olyan rendelkezést, amely a közigazgatási hatóság, illetőleg a büntető bíróság határozatát a fegyverhasználat jogosságának kérdésében a polgári bíróság részére irányadónak jelentené ki. Sőt az 1932:XIII. t.-c. tárgyalása során eljárt parlamenti bizottság — éppen ellenkezőleg — annak a véleményének adott kifejezést, hogy „a fegyverhasználatlaltal kapcsolatos — büntető vagy polgári bírósági el-

Megy az ezred.

írta: KOMAROMI JÁNOS.

Megy az ezred... Hajnal óta megy.

Ezerkilencszáztizennégy november eleje van s felcsillog egyszer még a vén nénikék nyara... Az ég azúr kupoláján sehol egy felhőfolt s a kék mennybolt alatt s a lengyel szántások felett pókhálók ereszkednek és szállnak. Olyan idő van, hogy mindnyájunknak könny zökik a szemébe távoli hazánk után.

Megy az ezred... Hajnal óta megy.

Századunk marsol a menet élén s a század élén Csutak András magyar királyi honvéd-közvitész és eszevesztett harcos. Rohamoknál fejebűjára toszítja a sapkáját s balmarkába kapván át a feltűzött szuronyú puuskát, jobbkarjával messziről ráfenyeget az ellenségre. S kiált is hozzá, magyarul pers e:

— Ne lijj, muszka, mert meghalsz!

Most a század legélén kavarja bakancsával az

országút porát Csutak András. Negyedik évét szolgálja immáron. Tudniillik idei nagygyakorlat után kellett volna leszerelnie éppen, ámde július hó végén kitörvén a nagy kavarodás, Csutakot is egy másik nagygyakorlatra rendelte ki a Legfelsőbb Hadúr: a galíciai és dél-oroszországi manőverre. Negyedik esztendeje hordozván immár a bornyút, öregesontnak számít s ezekből teméntelen a tekintélye a porosfűlűek előtt. Most egyszerre komisz mosoly villan meg a bal-félbajusza alatt s ugyanakkor annyit mond félhangon:

— Hű, de jóllaktam!

Meghallja ezt a félig sóhajszzerű elszólást a közvetlenül mögötte bandukoló négy-öt tagpár s az emberek suttofgva adogatják egymásnak szájról-szájra. Hátrafelé és, titokzatos arccal:

— Csutak jóllakott...

Néhány másodpercen belül az egész század értesül a Csutak András példátlan szerencséséről s irigység kezdi pukkasztani valamennyi bakancsost. A leghátul bandukoló tisztiszolga, névszerint Gulyás Miska bosszúsán csattan föl:

— Teremtésit ennek a Csutaknak!

Megy az ezred... Hajnal óta megy... Most pedig lehet úgy féltizenkettő, delelőt.

A diühöd irigyság érthető. Egyfolytában tizenöt napig csatázott az ezred, sokan örökre ottmaradtak a fiúk közül, akiket a pajtásaik temettek el; sokan az ismeretlenbe tűntek el s a tábortáborban nap alatt híre-hamva nem volt sehol a táborikonyhának. Verekedtek a legények kegyetlenül s aközben tarlórépával laktak jól legfeljebb. A mai napon pedig, hogy — hátat fordítván a lövészárkoknak — gazdátlan irányba s ismer-

járásban a (közigazgatási) bizottság határozata nem irányadó".

Az előrebocsátottak szerint tehát megtámadhatatlannak látszik a polgári bíróságoknak az az eljárása, hogy az eléjük vitt peres ügyben a közigazgatási természetű hivatalos döntések jogszerűségét, amennyiben mint tényállás-elemnek a perben jelentősége van, önmálóan, a közigazgatási (büntető) hatóság határozatától függetlenül bírálják el a per céljaira.

A m. kir. Kúria döntvényében kifejezésre jutó jogi felfogás helyessége mellett, a benne felhozott érveken kívül, számos egyéb megfontolás harcol.

Régi gyakorlata és felfogása a kir. Kúriának, hogy a polgári per egy teljes „jogi egész”, tehát a polgári per fogalmánál és természeténél, de különösen a bírói hivatás önállóságánál fogva, a polgári bíróság az egész (kártérítési) pert, ennek minden elemére vonatkozólag, minden más pertől vagy előző kérdéstől függetlenül tartozik elbírálni. Ezek szerint pedig a polgári bíróság ítélkezésének függetlenségét, kognicióját a büntető (közigazgatási) hatóság nem korlátozhatja az által, hogy a bűnösnek kimondott egyén kártérítési kötelezettségét egyrésztől s másfelől a sértett kárigényét a büntető perben előzőleg és elvileg már eldöntötte.

A kir. Kúria véghatározatát tehát megnyugvással kell fogadnia mindenkinek, mert kötelező hatálya tétel szabályban gyökeredzik. Ha pedig jogpolitikai szempontból kívánatosnak látszik a kérdés újabb szabályozása, ez a törvényhozó feladata. (Az erre irányuló lépések megtörténtek. Szerk.) újabb rendezésig azonban a legfelsőbb bíróság határozata: noli me tangere kell, hogy legyen. Hogy meddig terjednek a polgári bíróságok mér-

retlen tájak felé rendelték az ezredet, minden altiszt és közvitéz könnyebb lett súlyos-néhány kilóval... És tessék! Ez az álnok Csutak azt állítja az élen, hogy jólakott... Eszeveszett szerencséje van annak az altnak!

Messzi halfelől, de álomszerű messzeségben, töredezett ormú havasok szunnyadoznak... Arrafelé esik a Tátra: ezt valamennyien sejtik körülbelül. Arra kell lennie a hazájuknak is, Magyarországnak... Balkéz iránt tekintgetnek hát sűrűn s többször fel-felsőhajtanak. S a fénylő napocska alatt, mely utójára sütött fel ebben az esztendőben, száll és ereszkedik az ökörnyál... Olyan csodálatos ez az utójára cirógató kis meleg, hogy fájdalmas ellágyulásában szeretne felkőnyezni az ember.

Ott bandukol Csutak András mellett balkéz felől Habók véncsont is. Vénebb az országútnál.

Ezt a Habókot, aki rutén eredetű és békenapokban hivatásos gyujtogató volt állítólag, arról ismeri az ezred, hogy állóharcok alkalmával, ha leszállt az este, rendszerint jelentkezett a főhadnagy úrnál s az orosz árok felé mutatva, tisztelettel szolt:

— Főhadnagy úrnak jelentem alázatosan, átnéznék kicsit a rokonokhoz...

Mert rutén lévén eredetére, a muszkákat mondta kedélyeskedve a rokonainak. A főhadnagy úr rendszerint félbosszúsán mondta neki:

— Mégy a fenébe!... Különbén mit akarsz velük, te gazember?

— Főhadnagy úrnak jelentem alázattal, — szolt feszes vigyázzban Habók, — úgy hallottam félfüllel, hogy ma estére lekvárt kapnak odaát, hát én is szeret-

legetésének „természetes és észszerű korlátai”, a polgári perrendtartás rendelkezései alapján ugyancsak a polgári bíróság szuverén megítélésének körébe tartozik, ami független a közigazgatási hatóság jogpolitikai vagy egyéb szempontjaitól.

De tévesnek látszik az az ellenvetés is, hogy a polgári bíróságok „természetszerűleg (?) sem elméleti, sem — gyakorlati tapasztalattal” nem rendelkezhetnek a fegyverhasználat kérdésének elbírálására. Talán szabad ezzel szemben annak a nézetnek kifejezést adni, hogy a bíróság rendeltetésénél fogva hivatva van a legbonyolultabb technikai, kereskedelmi és orvosi kérdéseket felölelő peres ügyekben dönteni, de soha a szakkörök részéről a szakszerűtlenség szemrehányása nem merült fel. Ha pedig a bíróság szükségesnek tartja, szabadságában van szakértőket meghallgatni és szakvéleményeket szerezni. Másfelől: gyilkosság, rablási ügyekben sem ex asse szakértő az ítélőbíró, mégsem gondolna senki arra, hogy ezeket az ügyeket elvonja a bíróságok ítélkezése elől. Ilyen címen egyébként minden ügyben lehetne a szakértelem hiányára alapított kifogást támasztani s a magán- és büntetőjog egész területét a bíróságok elől elvonni. És ne feledjük el, hogy akkor, m. d. a polgári perben a bíró a kártérítési igényvel okozati összefüggésben lévő fegyverhasználat kérdését bírálja el, természetesen mindig az érészben fennálló törvényes és rendeleti (Szolg. Szab. és Szut.) anyag felhasználásával és értelmezésével fogja a tényállást megállapítani és meggyőződését kialakítani. *Megnyugtathatunk mindenkit, hogy a különleges jogpolitikai szempontokat ugyanancsak kellő méltánylásban fogjuk részesíttetni s ezek között nem utolsó sorban a közérdek szempontja.*

nék belőle a kenyeremre. Meg oszt a fiúknak is adnék, mert igen muzsikál már a hasuk...

A főhadnagy úr ráfenyegetett:

— Majd adok én neked lekvárt!

Mindazonáltal nem haragudott Habókra. Mertha bratyizott is az ellenséggel Habók, engesztelhetetlen harcoknak mutatkozott meg harcok és ütközetek alkalmával.

Megy az ezred... Hajnal óta megy...

Habók valóban átcúszott az elleuséghez akkor este, szívesen látták, megtraktálták, utána nagy lelkibékében visszasétált a mieinkhez, de teleszilke lekvárral. Felét kiosztotta legjobb pajtásai között, másik felét (a szilkében!) odakötözte a bornyú szijához, nehezebb napokra. Amde az elmúlt éjszakán valamelyik gazember kiette a szilkéből a lekvárt.

Hát emiatt van most halálrakeseredve Habók.

Ott poroszkál most is Csutak mellett szélről s mi-alatt a szilke üresen fityeg le a bornyújáról. lehor-gasztja búsan a fejét, gyötörve magát és az eszét; ugyan ki lehetett az az elvetemült alak, aki a lekvár elfogyasztása után még ki is nyalta a szilke szelét? Valószínűen azalatt károsította meg a pizok fráter, míg ő mélyen horkolt a lövészárók legalján. Am az is lehet, hogy valamelyik jó komája volt a disznó.

A szilke üresen lóg hát a bornyú felett.

Habók odahajlik Csutakhoz:

— Te András, csak tudnám, ki volt?... Úgy fel-pofoznám, hogy félreállna tőle a képe!

Csutak András azonban alig figyel oda. Abelyett elsőhajtja magát másodszor is, de úgy, hogy meghallja azért a hátában menetelő hat-hét tagpár:

Az említett tanulmány a polgári bíróság ítélkezésében valójában azért lát aggodalomra okot, mert tart attól, hogy amennyiben a közigazgatási (büntető) hatóság a fegyverhasználat jogosságát előzetesen megállapította volna is, a magánjogi kártérítés felett újabb ítélkező bíróság ettől függetlenül, a fegyverhasználatot jogtalannak minősíthetné. Ez az eshetőség természetesen elképzelhető, ha egyszer kétségtelen, hogy a polgári bíróság e kérdés mint előkérdés felett függetlenül dönt. A gyakorlatban azonban — minden valószínűség szerint — úgy képzelhető el inkább a helyzet kialakulása, hogy a közigazgatási hatóság (büntető bíróság) határozata megfelelő súllyal fog a mérlegelés serpenyőjébe esni. Tehát nincs ok olyan feltevésre, hogy a polgári bíróság döntése a szóban forgó különleges szempontot mellőzné.

Ebben a helyzetben azonban és ha a kifejezett aggályt elvi szempontból nézzük, felvetjük a kérdést, miért csak az előbbi esetben lépnek fel aggályok? Holott azonos elvi szemléletnél fogva, kifogásolni kellene azt a lehetőséget is, hogy a kártérítési perben a polgári bíróság elutasító ítéletet hozhasson, noha a közigazgatási (büntető) hatóság a fegyverhasználat jogellenességét állapította meg, avagy pedig marasztalást mondjon ki ugyancsak a jogtalan fegyverhasználat okából és esetében. A most említett mindkét eshetőség pedig egyöntetű elvi felfogás esetében, nevezetesen, ha abból indulunk ki, hogy a polgári bíróság döntés nem függetleníthető az előzetes közigazgatási (büntető) határozattól, logikailag szintén kifogásolandó volna és mégsem részesül ily elbíráásban. Nem lehet ugyanis kiindulni mint megdönthetetlen tételből: abból, hogy a fegyverhasználat jogtalansága a kártérítési kötelezettséget, míg annak jogossága a kártéri-

téstől való mentességet feltétlenül maga után vonná a polgári perben. Ennek oka pedig az, hogy míg a közigazgatási (büntető) hatóság csupán fegyelmi, illetőleg büntetőjogi szempontból bírálja el a fegyverhasználat tényét, addig a polgári bíróság előtt a fegyverhasználat csak mint a kártérítés kérdésének egyik eleme, előkérdése jelentkezik s még — ha a fegyverhasználat jogtalansága meg is állapíttatik, előállhat az a helyzet, hogy a polgári bíróság a kártérítés alapjával és összefüggésével összefüggő egyéb, számos szempont bizonyításának hiányában, mégis elutasító ítéletet hozhat.

Látjuk tehát, hogy az adott esetben merőben más kérdés (fegyelmi vagy büntető) foglalkoztatja a közigazgatási (büntető) hatóságot és viszont a fegyverhasználat a polgári perben csupán mint elő-, mellékkérdés jut elbírálás alá és ez is egyedül a magánjogi kártérítés keretében és szempontjából.

Nem lehet tehát szó arról, hogy ugyanannak a kérdésnek (fegyverhasználat) egyszer mint főkérdésnek, másszor mint előkérdésnek elbírálása esetében, amidőn teljesen különböző szempontok tartandók szem előtt és más cél érdekében van folyamatban a hatósági eljárás, a polgári bíróság független ítélkezését megkössük a közigazgatási (büntető) hatóságnak nem azonos alapokon nyugvó és más célú határozatával.

Egyébként pedig: a közigazgatási (katonai büntető) hatóságok mindenképpen megnyugvást találhatnak abban, hogy mielőtt a polgári bíróság a fegyverhasználat kérdésében döntene, az összes súllyal bíró és különösen a közérdekű szempontok beható méltánylása és mérlegelése után és alapján fogja meggyőződését kialakítani és megokolni.

— Hű, de jóllaktam!

Másodszor is végigfut a század egész hosszán, hogy Csutak igen-igen jóllakott valahol. Végül is odaszól a Csutak megett marsoló tagpárból Ficzé közvitéz:

— Oszt mivel laktál jól, te Andris?

Csutak komolyan szól natra:

— Vajaskrumplival!

A század valamennyi legénye nyel egy keserveset. Mégis példátlan dolog ez! A fiúk emberemlékezet óta nem láttak rendes kosztot, ez a Csutak meg azzal hencceg, hogy annyi vajaskrumplit tömött magába, amennyi csak belefért. Nincs igazság ebben a földi életben, legkevésbé pedig a fronton!

Megy az ezred ... Hajnal óta megy.

Félbalt-elülről valami város tornyai csillannak meg a búcsúzkodó őszi fényben. Az ímént azt mondta a főhadnagy úr, akinél térkép is van, hogy Pilzno az ottan. Lágy kis szél kerekedik útnak s éppen Pilzno irányából. Ficzé közvitéz, aki nyiregyházi rendőr lenne polgári foglalkozása szerint, váratlanul beleszagol a levegőbe s ananyit mond hozzá közömbös hangon:

— Tokaj felől fúj a szél ...

Szájról-szájra adogatják egymásnak a legények, hogy Ficzé Jánosnak — saját szavai szerint — tokaji szelecske legyintette meg a hántékát. S abban a pillanatban elkeseredik és lehorgasztja a fejét az egész század. Mert megérzik abban a pillanatban, hogy szegény Ficzé János a nyiregyházi piacra képzelte most magát, amint poszton áll észak felé fordított arccal, abban a helyzetében félbalt-elülré esik Tokaj s ezért mondta Ficzé János az ímént, hogy tokaji szelet érez. Pedig félbalt-előre Pilzno város esik ezúttal, amde Ficzé János

ezt nem vette észre nagy magamegfeledkezésében.

Hát ezért gondolkozik most maga elé a század valamennyi embere.

Megy az ezred ... Hajnal óta megy ...

Utoljára felvillanó fénye ez köröakörül a takarodó ösznek. Ezért van talán, hogy valamennyi harcos fölenyhül kissé az ezredben és a században, amiért életben tartotta meg az Isten. Csak a pókhálók úsznak, ereszkedve úsznak az utoljára felcsillanó fényben.

Csutak András mélyen hallgat, mintha valami kónokságon törné fejét.

A harmadik tagpárban ott sóhajtozik keservesen Fecske cigány, ki a letűnt békevilág napjai alatt kontrás volt a munkácsi bandában. Lélezkzik most egy szívbemarakolót:

— Tán a főhadnagy úr hónap kives a hárcsvonálbul s betes á konyhához!

— Nono, more! — jegyzi meg valamelyik legény gonoszkozva.

Nyavalyás egy fráter ez a Fecske. A munkácsi Csillag-kávéházból magával hozta a hegedűjét is s a tomaszói harcok óta a hegedű a kenyérsák fölé volt odamadzagolva. Fecske továbbbópáncodik:

— Há á konyhához ost be á a főhadnagy úr, becsületsávámra mondom, mihent házsákerülök, minden este ingyenbe húzom neki á kedvencs nótáját! Ászt, hogy: *Hídeg sél fúj, édesanyám ...*

— Nono, koma! — jegyzi meg hátulról egy másik hang.

Kis csönd áll be utána.

Szótlanul mennek a legények, mert váratlanul vércsen elbuit pajtsaikra találtak visszagondolni. Negyedik

Tudakozódás.

Írta: BIRÓ KALMAN százados.

(Befejező közlemény.)

Tudakozólapok.

A tudakozólapot az örsök a Nyut. 71. és 186. pontja alapján részint a *bűnüg. vi. előélet* megállapítására, részint pedig a személyek utáni *egyéb* tudakozódásokra használják.

Előbbi esetben a tudakozólapot az összekötőtiszt útján az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalhoz, utóbbi esetben pedig a nyomozó osztályparancsnokához kell elküldeni.

A tudakozólapok használata korlátozva nincs, mert bár a Nyut. 72. pontja azoknak az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatallal szemben való használatát bizonyos feltételekhez köti, eme feltételek azonban oly enyhék (L! Nyut. 72. pont 3. alpontját, mely már a legcsekélyebb gyanú esetén is megengedi a prioritást), hogy ezek mellett a tudakozólapok használatát korlátlanul lehet tekinteni.

Ugyanezt mutatja a gyakorlati tapasztalat is. Fürdő-örök a fürdőidény elején, — mivel a megelőző szolgálat szempontjából rendkívül fontos, hogy a fürdőtelepek szállodáiban, penzióiban, vendéglőiben, stb. alkalmazott összes idegenek előlelete leprioráltassék — százával küldik be a tudakozólapokat az összekötőtiszthez, holott ilyenkor nem pozitív, hanem csak negatív gyanúról van szó. Ennek ellenére, — bár fürdőörsökkel bíró szárnynak voltam a parancsnoka — a Nyut. megjelenése óta eltelt immár több, mint 5 év óta egyszer sem tapasztaltam,

hónapja forognak már a lengyel mezőkön s Istenem, olyan messze van Magyarország!

Ügylátszik, unni kezdi ezt a kornyadt lelkiállapotot Csutak András véncsont, mert harmadszor is felkált, de úgy, hogy háta mögött meg kell hallania a század felének:

— Hú, de jóllaktam vajaskrumplival!

Hanem ez már sok egy kicsit Fügedi közvitézi sarszinak, aki poros bakancsaiban ott menetel az első tagpár háta megett. Nem is állja szó nélkül, hanem odahajlik Csutakhoz:

— Osz hol laktál jól, te Andris? Az Istenért, mond meg már: hol?

Csutak András hátrafordul félig s úgy mondja:

— Hát — álmomba!

Abban a szempillantásban a nevetéstől rázkódni kezd az első tagpár. Ezt a rázkódó nevetést átveszi a második, a negyedik, a tizedik tagpár is. Az egész század harsog már, mint egyetlen eltátott száj: az emberek könnyei csorognak a jókedvől. Utoljára is a főhadnagy úr, ki a élen halad lóháton, fejcsóválva fordul hátra kissé:

— Dicszó-alak vagy te, Andris!

— Igenis, főhadnagy úr! — válaszol reá teljes tisztelettel Csutak, András.

Nincs többé rosszkedve senkinek: mosolygó szemmel tekint szét a világban valamennyi legény. Egyszer csak derűsen szól valamelyikük:

— Micsoda figurás alak ez a Csutak!

— Szörnyű esze van! — bólongatnak vissza hatan-heten ugyanegy pillanatban.

Megy az ezred.

hogy az összekötőtiszt ezekre a tudakozólapokra a választást csak azért tagadta volna meg, mert a prioritás iránti kérelmet indokolatlannak találta volna. És így is van ez rendjén.

A tudakozólapok továbbá, — mivel a név rajtuk a legelső rovatban, tehát feltűnő helyen szerepel — a betűrendben való megőrzésre alkalmasak. A tudakozólapokat visszaérkezésük után, — a Nyut. 74. pontja értelmében — minden esetben (tehát nemleges esetben is) meg kell őrizni és csak a nyomozóosztály-parancsnokától visszaérkező tudakozólapokat kell nemleges válasz esetén megsemmisíteni (L! Nyut. 186. pont utolsó bekezdését), mivel az ilyen személyek utáni egyéb tudakozódásokat szolgáló tudakozólapok elolvasása után a jelentőségüket valóban elveszítik.

Végül a tudakozólapok az azonosításhoz szükséges hővebb személyi adatokat is tartalmaznak. A tudakozólap tehát tökéletesen megfelel rendeltetésének.

Egyébként a tudakozólap, — kedvezőtlen válasz esetén — már nemcsak figyelőlap felfektetésének, hanem adandó esetben súlyosabb minősítésének, sőt elfogásnak is lehet alapja.

Ezek után azonban bizonyára több bajtársunkban felmerül az kérdés, hogy ha a tudakozólapokkal módunkban áll minden különösebb feltétel nélkül olyan megbízható helyről, mint az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal, a legpontosabban megtudni valakinek a bűnügyi előéletét, akkor minek használjuk mi a tudakozóívet az előbbi lakóhely szerint illetékes örsökkel, illetve rendőrkapitányságokkal szembe, holott azok nem tudnak nekünk olyan megbízható és oly pontos adatokat küldeni, mint az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal.

Azért, mert kétféle az érdeklődés: az *előbbi magatartás* és a *bűnügyi előélet* nem azonos fogalmak. Lehetséges, hogy valakiről az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal a tudakozólapon azt az értesítést küldi, hogy rablás miatt egyszer, lopás miatt kétszer volt büntetve ekkor, meg ekkor, ennyire és ennyire és ugyanerről az emberről az előbbi lakóhely szerint illetékes örs a tudakozóíven azt írja, hogy jóraváló szorgalmas ember, akinek a magatartása ellen kifogás nem merült fel. Tévedés lenne azt hinni, hogy ez a két értesítés ellenkezik egymással, tehát valamelyik nem fedi a valóságot. Ez a két értesítés egybevetve egyszerűen csak azt jelenti, hogy a kérdéses ember az utóbbi időben megjavult.

De lehet megfordítva is: Az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal valakiről azt az értesítést küldi, hogy a „nyilvántartásban nem fordul elő”, az előbbi lakóhely szerint illetékes örs pedig azt írja róla, hogy munkakerülő, iszákos, verekedésre és lopásokra hajlamos. Ez a két értesítés pedig együttvéve azt jelenti, hogy az illető eddig még nem bűnözött, de előreláthatólag ezután fog. Egyszer minden bűnözőnek el kell kezdeni . . .

Láthatjuk tehát, hogy nemcsak a tudakozólapot, de a tudakozóívet sem nélkülözhetjük. Ezért történt tehát az, hogy a gyár- és bányatelepi örsök Nyilvántartási Lapjait, — melyek tulajdonképpen a tudakozóíveket helyettesítik — a Nyut. megjelenése után is érvényben kellett hagyni, mert a célt csak tudakozólapokkal elérni nem lehet.

És még eggyel tisztába kell jönnünk, mielőtt tovább mennénk:

Nemcsak a tudakozóívvél és tudakozólappal való tudakozódások nem azonos fogalmak, hanem a kétféle tudakozódással együttvéve megtudható adatok fogalma

sem azonos a nyomozókulcs, nyomozati értesítő és még egy zsebkönyvből megtudható adatok fogalmával. Mert utóbbiak csak azt mondják meg nekünk, hogy ki van körözve, de nem azt, hogy kinek milyen az előbbi magatartása, vagy bűnügyi előélete. Ha valaki nincs benne pld. a nyomozókulcsban, ez mindössze annyit jelent, hogy az illetőt jelenleg nem körözik, tehát jelenleg sem a bíróságokkal, sem a büntetőintézetekkel szemben adóssága nincs. E mellett azonban lehet az illető a legveszélyesebb bűnöző, aki 8—10-szer volt már büntetve és akinek ugyancsak a körmére kell nézni, ha az örskörletben telepedett le.

Visszatérve azonban a tudakozódásokra, meg kell állapítanunk, hogy azok alkalmazása jelenleg formailag kissé bonyolult. Mert, ha egybevetjük az eddig elmondottakat, azt látjuk, hogy a tudakozódásnak jelenleg hatféle formája van. Nevezetesen:

ha az őrsök valakinek előbbi tartózkodási helyén tanúsított *magatartása* felől tudakozódnak:

1. csendőrőrsökkel szemben tudakozóivat,
2. vidéki rendőrkapitányságokkal szemben legtöbb helyt átiratot,
3. Budapestről jött egyénre vonatkozólag pedig tudakozólapot használnak.
4. A gyár-, vagy bányateleppel rendelkező őrsök az említett telepeken alkalmazott munkásokra és tisztviselőkre vonatkozólag mind az őrsökkel, mind a vidéki rendőrkapitányságokkal és Budapesttel szemben Nyilvántartási Lapot használnak. Az örskörletben megjelenő más egyénekre vonatkozólag azonban ugyanúgy járnak el, mint a többi őrsök a fenti 1., 2. és 3. pont szerint.

Ma pedig az őrsök valakinek a *bűnügyi előélete* felől tudakozódnak, úgy

5. az összekötőtiszthez tudakozólapot küldenek. Végül személyek utáni *egyéb tudakozódás* esetében az őrsök
6. a nyomozóosztályparancsnoksághoz szintén tudakozólapot küldenek.

A bűnügyi előélet felőli tudakozódásnál a gyár- és bányatelepi őrsök is ugyanúgy járnak el, mint a többi őrsök.

Emlékezzünk rá,

hogy Trianonban tizenöt évvel ezelőtt szabadlák fel az országunkat. Ellenségeink azt várták, hogy ennyi idő alatt engedelmes rabszolgává juhászódik a csonkaország, mi azonban ellenkezőleg: a szenvedés tűzében megacélozódtunk. Erköcsi erőben fölötté állunk minden ellenségünknek, barátaink serege növekszik, a Dunamérencében ellenség és jóbarát már számol a magyarság ősi katonái, erkölcsi erejével és gazdasági, földrajzi adottságaival. Ez a tizenöt esztendő elég volt ahhoz, hogy elpusztíthatatlanságunkat bebizonyítsuk s ez elég eredmény a népek történelmében semmit sem számító ennyi kis idő alatt. Bizonyos, hogy életünk iránya most már nem lefelé, de fölfelé van megszabva s a többi már Isten kezében van, aki nagyobb bajokban sem hagyta el a magyart. — amíg az el nem hagyta őt.

Ezekután bizonyára mindenki felmerül az a gondolat, miként lehetne a tudakozódásoknak ezt a hatféle módját egyszerűsíteni.

A megoldás nagyon egyszerű. Mindössze a Nyut. 7. melléklete szerinti tudakozólapot fent és lent néhány szóval ki kell bővíteni és kész az „egységes” tudakozólap.

E kibővítés után az „egységes” tudakozólap formája az alábbi lenne:

M. kir. _____ csendőrkerület. _____ i. örs.
szám. _____ *1. Nyilvántartás betűje: _____
--193

TUDAKOZÓLAP.

1. előző büntetések, *2.
2. körözés (nyomozat),
3. előbbi magatartás

szempontjából priorálni.

1	Név. (Férjezett. v. özv. nőnél a férj neve és a leánykori név is feltüntetendő.)	
2	Foglalkozás:	
3	Előbbi lakóhely: *3. (utca, házszám.)	
4	Születési hely és év:	
5	Illetőségi hely:	
6	Állandó tartózkodási hely:	
7	Vallás:	
8	Családi állapot:	
9	Atyja neve:	
10	Anyja neve:	
11	Ismert ál-, gúny-, vagy megkülönböztető nevek:	
12	Megjegyzés: *4.	
13	Válasz (kezelve): *5.	

193 _____ n.

1. Összekötőtisztnek *2. Öpk.
2. M. kir. csendőr nyomozó osztályparancsnokságnak.
3. M. kir. állami rendőrkapitányságnak. csendőr őrsparancsnokságnak.

- Megjegyzés:
- *1. Csak akkor, ha íktatott előzménye van.
 - *2. A meg nem felelő részt törölni kell.
 - *3. Csak az előbbi lakóhelyen tanúsított magatartás után tudakozódásnál.
 - *4. A tudakolt egyén különös és feltűnő ismertető jeleinek felemlítese az azonosítást megkönnyíti.
 - *5. Ha a válasz a 13. rovatban nem fér el, úgy azt az űrlap hátlapjára kell írni. Csendőrőrsök a válaszlapon kívül a tudakozólappal együtt — ha rendelkezésre áll és ha előbb nem történt volna meg — a tudakolt egyén figyelőlapját, vagy régi tudakozólapját is kötelesek a tudakozó őrsnek megküldeni.

Az osztrák csendőrség zászlóavató ünnepségéről. Miklós köztársasági elnök zászlószöveget út ne. Jobbra: dr. Innitzer bécsi hercegérsek, középen: Steber csendőrezredes, möldingi iskolaparancsnok.

Ennek az „egységes” tudakozólapnak az alábbi előnyei lennének:

1. Használható lenne úgy az előbbi tartózkodási helyen tanúsított *magatartás* felőli tudakozódásra, tehát a jelenlegi tudakozóív és a gyár-, valamint bányatelepi őrök jelenlegi Nyilvántartási Lapja helyett (L: az egységes tudakozólapon fent a 3. kérdőpontot), mint a *bűnügyi előélet* és a személyek utáni *egyéb* tudakozódásra, tehát a jelenlegi tudakozólap helyett.

2. Elküldhető lenne úgy a csendőrorsöknek és a vidéki rendőrkapitányságoknak (L: az egységes tudakozólapon lent a 3. címzést), mint az összekötőtiszt útján az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalnak és a nyomozó-osztálynak.

Ily módon tehát a tudakozások jelenlegi kétféle formája megszűnne.

3. Alkalmas lenne a betűrendben való megőrzésre és végül

4. A bővebb személyi adatok felölelése folytán a kétes személyazonosság ki lenne zárva.

Az egységes tudakozólap rendszeresítésével kapcsolatban, — a tudakozódásoknak a megelőző szolgálatra vonatkozó nagy előnyeire való tekintettel — az alábbiak elrendelése lenne kívánatos:

1. A személyes észleletek kiegészítése, valamint a bejelentési kötelezettségek ellenőrzése végett az őrskörök nappali megjelenéseik alkalmával havonta legalább egyszer kötelesek a községi előjáróságoknál a legutóbbi érdeklődésük óta befutott bejelentőlapokat megtekinteni és azokból az őrskörletbe újabban érkezettek személyi adatait kijegyezni.

2. Minden őrskörletben megjelenő minden olyan „idegen” egyénről (tehát akinek állandó lakóhelye nem az őrskörletben van), aki előreláthatólag 3 hónapnál hosszabb ideig fog az őrskörletben tartózkodni, bűncselekmények elkövetésére irányuló hajlamosságának minden

gyanúja nélkül is, — mihielyt megérkezése tudomására jut — azonnal tudakozólapot köteles felfektetni és azt korábbi lakóhelyén tanúsított *magatartásának* megállapítása végett az előbbi tartózkodási hely szerint illetékes csendőrorsöknek, vagy rendőrkapitányságnak, ba pedig az illető Budapestről jött, úgy az összekötőtiszt útján az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalnak elküldeni köteles.

Az előbbi lakóhelyén tanúsított magatartás megállapítása azonban mellőzhető a köztisztületben álló egyénekkel, valamint a fegyelmi szabályok alatt álló közhivatalnokokkal szemben.

Ha azonban akár a megérkezésékor, akár később csak a legcsekélyebb gyanú is felmerül aziránt, hogy az őrskörletben megjelent egyén bűncselekmények elkövetésére hajlamos, úgy az előbbi tartózkodási helyén tanúsított magatartását akkor is meg kell állapítani, ha a kérdéses egyén előreláthatólag 3 hónapnál rövidebb, de 2 hétnél hosszabb ideig fog az őrskörletben tartózkodni.

3. Ha a fentebbi 2. pont alapján elküldött tudakozólapra kapott válasz olyan, hogy a kérdéses egyént szabadságvesztés büntetéssel büntetendő bűntett, vagy véttség elkövetésére hajlamosnak kell tekinteni, újabb tudakozólapot kell róla felfektetni és ezt *bűnügyi előéletének* megállapítása végett az összekötőtiszt útján az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalnak kell elküldeni, eme újabb tudakozólap visszaérkezése után pedig a kérdéses egyénről figyelőlapot kell felfektetni és a tudakozólapot ehhez fűzni. (Ugyanis az ilyen egyén, — az előbbi lakóhely szerint illetékes őrskör. vagy rendőrkapitányság értesítése alapján — már feltétlenül „gyanús”, tehát róla a Szut. 354. pontja alapján akkor is figyelőlapot kell felfektetni, ha az összekötőtiszt értesítése esetleg nemleges is lenne. De ha ez az értesítés terhelő, úgy lehet, hogy az illetőről mint „rovott”, vagy mint „szokásos”-ról kell a figyelőlapot felfektetni).

Az összekötőtiszt megkérdezése azonban mellőzhető akkor, ha az előbbi lakóhely szerint illetékes örs a kérdéses egyénről már az első tudakozódás alkalmával figyelőlapot küldött (L! az egysége tudakozólapon a 5. alatti jegyzetet), vagy, ha már az első tudakozódás is — mert az illető Budapestről jött — az összekötőtiszthez volt intézve.

Ez az eljárás az összekötőtiszt és az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal munkáját csak e rendelkezés életbeléptetése utáni néhány hónapban növelné, mert később már az örsök az egymásközötti tudakozódások alapján továbbítanak egymásnak a gyakran költözők figyelőlapjait és az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalnak ehhez fűzőtt eredeti terhelő érvéseit. Illetve kedvező adatokkal bíró tudakozólapjait. (L! az alábbi 5. és 6. pontot.) De különben sem szabad semmiféle munkatöbblettel visszaradni akkor, ha azzal a közbiztonság érdekeit szolgáljuk.

Éppen ezért, — nehogy félreértés legyen — újra hangsúlyozni kívánom, hogy a fentebbi 2. pont alatt lefektetett ama szabályt, hogy az örsök az előbbi lakóhelyen tanúsított magatartás megállapítása végett először mindig az előbbi lakóhely szerint illetékes örshez, vagy rendőrkapitánysághoz kell forduljanak, nem az összekötőtiszt (Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal) munkájának csökkentésére való tekintettel állítottam fel, hanem azért, mert, — mint korábban már kifejtettem — a korábbi magatartás és a bűnügyi előélet nemcsak nem azonos fogalmak egymással, hanem egyik a másikat kiegészíti. Továbbá azért, mert így sokszor már a másik örstől is megkapható a kész figyelőlap, tehát az új örsnek nemcsak az összekötőtiszthez nem kell tudakozólapot küldeni, hanem a figyelőlap felfektetésétől is mentesül.

4. Ha az előbbi lakóhely szerint illetékes örs, vagy rendőrkapitányság válasza kedvező akkor — pusztán csak az örskörletben való megjelenése címea — minden további prioritálás felesleges.

Természetesen, ha az illető ellen közben, vagy később adandó alkalommal valami gyanú merül fel, akkor a korábbi lakóhely szerint illetékes örs, vagy rendőrkapitányság régebbi kedvező válasza ellenére is le kell az ilyen egyént — a Nyut. 72. pont 3. alpontja alapján — az összekötőtiszt útján prioritálni, sőt ilyenkor ennek a prioritálásnak — miként az örskörlet állandó lakosaira vonatkozólag is — nem feltétele az, hogy előbb a korábbi lakóhely szerint illetékes örs, vagy rendőrkapitányság kérdeztessék meg.

Egyéb okból történt prioritálásokra nézve (tehát amikor nem pusztán csak gyanúról van szó) a Nyut. 72. pont 1., 2. és 4. alpontja irányadó.

5. Ha a tudakozott örsnek (L! fentebbi 2. pontot) a tudakozott egyénről saját régebbi tudakozódása folytán már van tudakozólapja, vagy éppen figyelőlapja, úgy a válasz megadása helyett ezeket köteles a tudakozóörs visszaküldendő tudakozólapjához mellékelni, előzőleg azonban a régebbi tudakozólap, vagy, — ha van — figyelőlap hátlapjára saját észleletét rávezetni tartozik. Ha ez az észlelet a régebbi adatokkal megegyezik, csak ezt kell rájegyezni: „Változatlan!”

6. A kedvező adatokkal bíró tudakozólapokat betűrendben két csomagban (A. és B.) az örsirodában kell őrizni. A csomagban vannak az örskörletben jelenlevő, B. csomagban az örskörletből eltávozottak tudakozólapjai.

A kedvezőtlen adatokat tartalmazó tudakozólapokat

a vonatkozó figyelőlapokhoz fűzve (L! fentebbi 3. pontot) az íróasztal A. fiókjában kell őrizni.

7. Ha valamely eltávozott kedvező adatokkal bíró régebbi tudakozólapját egy örs sem kéri el, azt 3 év elteltével meg kell semmisíteni.

Ugyancsak meg kell semmisíteni az olyan egyének kedvező adatokkal bíró régebbi tudakozólapját is, akik az örskörletben már több, mint 3 éve laknak. Rövid idő után ugyanis a tudakozólapok kedvező adatait a személyi ismeret veszi át.

Eme rendelkezések életbeléptetése után a jelenlegi tudakozóív pusztán csak a csendőr-, honvédpárancsnokságok egymásközötti, választ igénylő, kisebb — és nem közbiztonsági jellegű — ügyeinek lebonyolítására szolgálna.

Külföldiek után tudakozódások.

Külföldről érkezettek előbbi lakóhelyükön tanúsított magatartása felőli tudakozásnak — mivel az előbbi lakóhely külföldön van — tudakozóívvel helye nem lehet.

Ezért a külföldi előlétele felőli tudakozódás — a Nyut. 185. pont 5. bekezdése alapján — csak az összekötőtiszthez felterjesztendő tudakozólappal történhetik.

Az összekötőtiszt aztán a tudakozólapot odaküldi, ahol a válasz megszerezhető.

Külföldiekről a tudakozólapot az örsök — ugyan csak a Nyut. 185. pont 5. bekezdése szerint — a községi előjáróságok értesítése alapján fektetik fel.

A külföldiek ellenőrzése tekintetében azonban az örsök jelenleg nagy nehézségekkel küzdenek.

Ugyanis a külföldiek bejelentésére jelenleg szolgáló és a községi előjáróságok útján a szállásadóknak kiadott Bejelentőlapok nem tartalmazzák a külföldi születési- és illetőségi helyét és — ami pedig prioritátás szempontjából a legfontosabb — apja és anyja nevét.

Ennek folytán tehát a községi előjáróságok is csak hiányos adatokat tudnak az örsökkel közölni, így az örsök is csak hiányosan tudják a tudakozólapokat kitölteni, amely hiányos tudakozólapok alapján az összekötőtiszt érdemleges választ adni sokszor nem tudhat. Az ilyen tudakozólapok tehát azzal a válasszal érkeznek vissza: „Hiányos adatok miatt megbízható értesítés nem adható!”

Ezen a hiányosságon csak úgy lehet segíteni, ha a járőrök maguk keresik fel a külföldit és tőle a hiányzó adatokat megtudják.

Igen ám, de — eltekintve a nyelvi nehézségektől — a külföldiek legtöbbször megbélyegzésnek, de legalább is zaklatásnak tekintik, ha a csendőr a szállásán megjelenik, ami számtalanszor a külföldinek az ország gazdasági érdekeinek és jóhírnevére annyira káros azonnali eltávozását vonja maga után, Földhelyeinket — főként a Balatont — ma már tekintélyes számban látogatják külföldiek, leginkább németek és angolok.

Ezért — a személyes adatbeszerzésből származó nagy bátrányokat felismerve — a Balatonmenti fürdőkülönítmények — a helyi viszonyokhoz képest — az alábbi eljárások valamelyikét követik:

a) felkéri a községi előjáróságot, hogy a Bejelentőlapokra pótlólag vezessék rá a prioritáláshoz szükséges hiányzó kérdőpontokat,

b) ahol erre nem hajlandók, vagy egyes esetekben elfeledik ezt megtenni, ott a járőrök a szállásadó, illetve, ha az nem tud a külföldi nyelvén beszélni, más erre alkalmas egyén útján kérdeztetik meg a külföldit a hiányzó adatokról nézve,

c) alkalmi megjelenésük esetén — feltéve, hogy bírják a külföldi által beszélt nyelvet — a kerületi nyomozó alosztály polgári ruhás nyomozói szerzik be a külfölditől a hiányzó adatokat, akik a községi előjáróság ki-küldöttjének adják ki magukat.

Mindezek az eljárások azonban lassúak, nebézkések, így gyökeres megoldást csak az hozhatna, ha a belügyminiszter úr olyan Bejelentőlapot rendszeresítene, amely a prioráláshoz szükséges összes adatokat tartalmazná. Mert így a csendőrség a községi előjáróságok útján nemcsak minden prioráláshoz szükséges adat birtokába jutna, hanem így a külföldi, ha erre később egyéb ok esetleg fel nem merül — nem is tudna arról, hogy a csendőrség törődik vele.

Ezenkívül pedig kívánatos lenne, ha a belügyminiszter úr utasítaná a községi előjáróságokat, hogy a külföldi megérkezéséről, illetve eltávozásáról a csendőrső-

község előjárósága.

szám.

—193.

Nyilvántartás betűje: *1.

Külföldi megérkezése.

M. kir. csendőr őrsparancsnokságnak

193

Az alább megnevezett külföldi folyó hó n. községbe érkezett és ott szállásadónál utca házsám alatt szállt meg.

1	Név. (Férfizett, v. özv. nőnéi a férj neve és a leánykori név is feltüntetendő.)	
2	Foglalkozás:	
3	Születési hely: (Ország, helység.)	
4	Allampolgárság és illetőségi hely:	
5	Allandó tartózkodási hely: (Ország, helység.)	
6	Vallás:	
7	Családi állapot:	
8	Ötlevelének kelte, száma és a kiállító hatóság megnevezése:	
9	Atyja neve:	
10	Anyja neve:	
11	Itt-tartózkodásának célja:	
12	A külföldivel együtt meg szállott	nojának leánykori neve és szül. éve gyermekének neve és születési éve:
13	Megjegyzés:	
14	Válasz (keltezo): *2.	

Fő (kör) jegyző.

Megjegyzés: *1. Csendőrparancsnokság tölti ki.
*2. Nem a községi előjáróság tölti ki

ket az alábbi nyomtatványok útján értesítsék, mert a községi előjáróságok abból a levelezőlapból, amelyben jelenleg a csendőrséget a külföldi érkezéséről értesítik, még akkor is kihagyjuk a prioráláshoz szükséges adatokat, ha azok előttük esetleg ismeretesek.

község előjárósága.

szám.

—193

Külföldi eltávozása.

M. kir. csendőr őrsparancsnokságnak

193

Azonos számú értesítésemben megnevezett külföldi folyó hó n re távozott.

fő (kör) jegyző.

A külföldi megérkezéséről szóló fenti értesítések kitöltése — ha az új Bejelentőlap is tartalmazza azok adatait — a községi előjáróságoknak semmi nehézséget sem okozna. Ezenkívül ezek az értesítések — mivel azok a tudakozólap összes adatait tartalmazzák — alkalmasak arra, hogy azokat az őrsök átcímzés után eredetben terjesszék fel az összekötőtiszthez.

Ezeket a nyomtatványokat Balatonalmádi község szívesege folytán már éveken át kipróbáltuk és azok igen jól beváltak.

Természetesen az őrsök eljárása tökéletes bejelentőlapok és értesítőlapok rendszeresítése esetén sem mérílhethet ki csak abban, hogy az utóbbiakat az összekötőtisztnek felterjesztik.

Mert elsősorban is gondolnunk kell arra, hogy a szállásadó nem mindig jelenti be a külföldi érkezését, de ha be is jelenti, a községi előjáróságok tenger más munkájuk közepette elfeledhetik az őrsöt a külföldi érkezéséről értesíteni. Ezért tehát az őrsöknek rendes szolgálataik alkalmával úgy a községi előjáróságoknál, mint más módon a külföldiek érkezése felől állandóan érdeklődni kell. Ha a mulasztás csak a községi előjáróságnál történt, úgy a külföldi személyi adatai már ezzel az érdeklődéssel is megszerezhetők. Ha pedig a mulasztás a szállásadót terheli, úgy őt eme kihágás folytán úgyis ki kell kérdezni, tehát tölje ez alkalommal a külföldi személyi adatait is be lehet szerezni és úgy, hogy ezzel a külföldi zaklatva ne legyen.

Másodsorban pedig megtörténhetik, hogy a külföldi a rávonatköző szabályoknak nem tesz eleget. Ezért tehát az őrsöknek az összekötőtiszttől kapott kedvező válasz esetén is minden külföldivel szemben eleget kell tenniük a Szut. 59. §-ában előírt kötelezettségüknek, azaz állandóan figyelemmel kell kísérni a külföldiek magatartását. E figyelemmel kísérés azonban az üdülés és szórakozás végett itt tartózkodó külföldiekkel szemben csak közvetve, tehát erre alkalmas megbízható egyének útján, míg más okból itt tartózkodó külföldiekkel szemben már közvetlenül is történhetik úgy, mint azt lapunk f. évi 10. számában Kovács Buna Károly r. sfogalmazó úr megírta.

Azzal azonban, hogy a külföldieket, de ezek közül is főként azokat, akik üdülés, vagy szórakozás végett keresik fel fürdő- és üdülőhelyeinket, — csak személyi adataik megszerzése végett és mindaddig, míg más ok ezt szükségessé nem teszi, — nem zaklatjuk, nagy szolgálatot tesziünk hazánk jó hírnevének és nemzetgazdasági érdekeinek.

Az osztrák csendőrség zászlóavatása.

Az osztrák csendőrség közel 90 éves történetének jelentős állomásához jutott. Májusban avatták fel fényes ünnepségek keretében, a hivatalos Ausztria legfőbb méltóságainak közreműködésével, illetve részvételével a csendőrség zászlóját, melyet a szövetségi kormány adományozott a csendőrségnek elismerésül a testi let kiváló, kötelesség-hí és önfeláldozó szolgálataiért, melyeket a haza és nemzet jóléte érdekében háborúban és békében teljesített.

A zászlóavatást Mödlingben, a központi csendőriskola új laktanyájának felavatásával egybekötve tartották meg.

Mödling zászlódíszbe öltözött. A gyakorlótéren díszelgésre álltak fel a csapatok. Kivonult egy acélsisakos csendőrzászlóalj, melynek két százada a központi csendőriskola tiszti akadémiakusaiból és tisztesiskoláiból (őrsparancsnokképző iskola) állott, két századat pedig próbacsendőrök alkották. A zászlóalj jobbszárnyán helyezkedett el a csendőrség zenekara. A csendőrzászlóaljhoz kívül kivonult még a 2. gyalogezred, továbbá a wieni rendőrség egy-egy díszszázada, egy kombinált védőzászlóalj (Schutzkorps), a különböző védőalakulatok zászlóival, végül számos hazafias egyesület. A csendőrségi motoros rohamcsapatok a gyakorlótér északi szegélyén helyezkedett el.

9 óra előtt érkezett a zászlóanya: *Schuschnigg* kancellár felesége, férjével, a kancellárral. Ezután egy ást követték az előkelőségek: *Fey Emil* szövetségi miniszter, *Hammerstein-Equord*, báró *Karwinsky* és *Zehner* gyalogsági tábornok államtitkárok, báró *Reichlin-Meldegg* ezredes, *Jano* főherceg képviselőjében, *Lichtenstein Janos* uralkodó herceg a feleségével, *Burg* tábornok, a csendőrség felügyelője, *Skubl*, a wieni rendőrség elnöke, számos magasrangú minisztériumi tisztviselő és sokan mások. Az ünnepelő előkelőség soraiban ott voltak a katonai attachék is.

Közvetlenül 9 óra előtt érkezett dr. *Innitzer* bíboros-érsek és pontosan 9 órakor felhangzott a kürtjel, mely az osztrák államfő, *Miklós* szövetségi elnök érkezését jelezte.

A szövetségi elnök a néphimnusz hangjai mellett ellépett a kivonult alakulatok arcvonalá előtt, majd a bíborosérsek ünnepélyesen beszélt a központi csendőriskola új laktanyáját. Az iskola felszentelése után a bíborosérsek fényes papi segédlettel tábori misét mondott, melynek végén a zászlót magasszárnyalású beszéd kíséretében ünnepélyesen beszélt.

Miklós szövetségi elnök üdvözölte elsőnek az ünnepelő csendőrséget a maga és az egész osztrák nép nevében. Ezután *Schuschnigg* kancellár ünnepi beszéde következett, melyben utalt azokra a hervadhatatlan érdemekre, amelyeket az osztrák csendőrség önfeláldozó magatartásával a múlt év folyamán lezajlott forradalmi események körül szerzett.

A kancellár beszéde után *Sieber* ezredes, a központi csendőriskola parancsnoka átvette a zászlót, majd megköszönte az elnöknek, a kancellárnak és a kormánynak a csendőrséget ért magas kitüntetést, valamint az összes előkelőségeknek az ünnepségen való megjelenését és fogadalmat tett a csendőrség nevében arra, hogy a testület — jelszavát: „Bátran és híven” mindig be fogja tartani, hogy a kitüntetésre és a haza bizalmára méltónak mutatkozzék.

Sieber ezredes ezután átadta a zászlót az osztrák csendőrség első zászlótisztjének és zászlóvivőjének. A zászló a néphimnusz hangjai mellett először az osztrák államfő előtt hajolt meg.

Ezután *Sieber* ezredes a háborúban és békében elesett csendőrhősökről emlékezett meg s a zászló második tisztelgése a csendőr hősi halottak iránt érzett kegyelet kifejezése volt.

A zászlóavatási ünnepély befejezése után a kivonult csapatok díszmenetben vonultak el a szövetségi elnök előtt, majd a csendőrség megkoszorúta a mödlingi hősök emlékét. Délben az ünnepelő közönség 260 terítékes díszebéden vett részt, melyen a szövetségi elnök is mondott pohárköszöntőt.

A holttest kihantolásának (exhumálás) értékéről.

írta: DR. BEÖTHY KONRÁD tiszváci orvos, Pécs.

(Közlemény a m. kir. Erzsébet Tud. Egyetem Törvényszéki Orvostani Intézetéből. Igazgató: Dr. Entz Béla egy. ny. r. tanár.)

A Bűnvádi Perrendtartás az „Utasítás a bírói és rendőri hullavizsgálat körül követendő eljárás iránt” első rész 7. §-ában úgy intézkedik, hogy „... ha a nulla netalan eltemetett — illetőleg a halál okai iránti kértelkek csak ezután merültek volna fel — amennyiben a fennforgó kérdésre nézve a boncvizsgálattól eredmény várható, a kiástatás és a további vizsgálati teendők iránt az illetékes bíróság a fennálló bűnvádi eljárási szabályok értelmében intézkedik; a boncolást a kirendelt szakértők a rothadás magas foka vagy egyéb eféle okok miatt, csak akkor hátríthatják el, ha az életükre nézve közvetlen veszéllyel van egybekötve; az eredmény valószínűsége iránt az illető törvényszéki orvos véleménye irányadó... stb.” A Bp. ezzel egyúttal azt is elismeri, hogy fontossága és pedig nagy fontossága van a halott kihantolásának.

Éppen csak említeni akarom a szomorú tiszazugi eseteket, ahol olyan nagyszzerűen lehetett bizonyítani az arzénmérgezést az exhumálások révén. Most már önkénytelenül is felmerül a kérdés, vajjon minden esetben ki lehet mutatni a mérgeket, nincsen-e annak időhatára, mindegy-e az, hogy a holttest milyen állapotban van, mennyi ideje fekszik a földben, milyen befolyással van az eredményre a mérge minősége, stb.?

Mindezekre a kérdésekre mi azokkal az általános tapasztalatokkal felelhetünk, amelyeket ezirányú működésünk közben gyűjtöttünk.

A tiszazugi mérgegyilkos asszonyok egyike — akitnek minden oka megvolt arra, hogy lelkiismeretfurdalásai legyenek —, elment az egyik budapesti kémiai intézet vezetőjéhez s megkérdezte, vajjon az oldott arzént ki lehet-e mutatni 10—15 év múlva a holttestben; mikor a felelet az volt, hogy ki lehet mutatni a mérget: hazament és felakasztotta magát. De nemcsak 10, hanem Takács Lajos holttestében 19 év múlva is megtalálták, illetőleg kimutatták a mérget.

Éppen a mérge kimutatása volt a perdöntő tárgyi bizonyíték a tiszazugi esetekben. Kimutatható lett volna az arzén nemcsak a tiszazugi esetekben, ahol a holttestek elenyésztek, hanem akkor is, ha a holttestek más változásoknak lettek volna kitéve. Tudnivaló ugyanis, hogy a holttesteknek a sorsa a földben nem mindig

Az osztrák csendőrség zászlóavató ünnepségéről: A felavatott zászlót helyére, a csapat élére viszik.

ugyanaz, nagyon is befolyásolja azt a temető földjének a minősége, mert hiszen aszerint enyészik el, alakul át hullaviasszá, vagy szárad ki teljesen, amikor egy kezdeti rothadási fázison keresztülmenve, mumiává aszlik. Ezeket azért kell megemlítenem, mert később szó lesz arról, hogy a mérgek ezekben a módosulásokban is kmutathatók. Rendes módja a holttest elenyészésének az, hogy bizonyos idő alatt a lágy részek egészen átalakulnak, elvesznek s végtermékként víz és különböző gázok keletkeznek a holttest elenyészéseken. (Ezek a gázok adják a sajátos szagot a temetőnek: „temetőszag”.) Ha azonban a rothasztó csirák számára kedvezőtlen hőmérsékleten fekszik a holttest, így 60 Celcius fok felett, akkor a holttest már másképpen módosul, mégpedig kiszárad. Különösen hamar kiszárad olyankor, ha nedvesség nem éri a holttestet, de annál több levegő juthat hozzá. Hogy mennyi levegő szükséges a kiszáradáshoz, azt pontosan megmondani nem tudjuk.

Egy másik módosulása a holttestnek hullaviasszá való átalakulása, amely úgy következik be, hogy a test szívszövege nagyon kevés levegő és meglehetősen sok víz jelenléte mellett sajátos képletté alakul át. Minthogy víznek és kevés levegőnek a jelenléte szükséges ehhez, könnyen megérthetjük, miért képződik hullaviassz az olyan temetőben, amelyeknek a földjét nagyrészt agyag, vagy agyagban gazdag, másféle réteg képezi. Különösen akkor képződik könnyen hullaviassz, ha a holttest koporsóban van, amelynek a deszkaközét szurokkal vagy más tömítő anyaggal úgy zárták el, hogy ezáltal a levegőnek a holttesthez való jutása még inkább meg volt nehezítve. A tárgyi bizonyítékok megszerzésénél ennek azért van fontossága, mert sokszor hihetetlen hosszú idő múlva is meg lehet találni a mérget az ilyen holttestekben, hiszen a holttestnek az átalakulása alkalmával az arckifejezés, a holttestnek a helyzete, a ruha,

amit a holttestre adtak utoljára: olyan jó állapotban maradhat, mintha a holttestet konzerválták volna.

Hogy ez valóban így van, bizonyítja az 1. számú kép, amely egy 45 évvel ezelőtt eltemetett asszonynak a holttestét ábrázolja s ahol nemcsak az arcvonásokat, hanem a fejet és a test egyéb részét horító ruhadarabokat is hihetetlen épségben meg lehetett találni. Egy emberöltőn keresztül nem történt olyan változás a földben fekvő s részben hullaviasszá átalakult holttesten, amely a tájékozódást megnehezítette volna. Csoda-e tehát, hogy bizonyos esetekben olyan nagyszerű eredményeket lehet elérni kihantolások alkalmával?

A temetőföldnek az összetétele nem egységes. Lehet, hogy a temető egyik részén homokos, szellős a föld, amelybe a holttestet temetik, másik részén agyagos, ismét más részén pedig olyan, amely a lassú elenyészésnek teljesen megfelel. Éppen ezért minden egyes esetet külön-külön kell elbírálni s adott alkalommal számítani kell azzal a lehetőséggel, hogy mégis csak kapunk eredményeket, amelyek kielégíthetnek. (Itthon a temetőföldek összetétele ismeretlen s helyenként nagyon változó.)

A kihantolásnak a fontossága mindenki előtt ismeretes. A porosz előírás 14. §-ában ezt olvashatjuk: „... még a rothadásnak előhaladott szakában is ki lehet mutatni a csontokon fejlődési rendellenességeket és sérüléseket, amelyek a személyazonosság megállapítása szempontjából kétségtelenül nagyon fontosak lehetnek. Meg lehet állapítani a haj színét, végtagok hiányát, idegen testek jelenlétét, terhességet, mérgezést.” nagyon sok beteges elváltozást, hiszen rothadt szervek mikroszkópos vizsgálatra is alkalmasak. Eme tények ismerete mellett aztán az orvosoknak mindig abban az értelemben kell nyilatkoznok, hogy igenis, rendeltessék el a kihantolás, különösen akkor, amikor sérülések, mérgezések és sze-

mélyazonosság megállapításáról van szó". Körülbelül ilyen értelemben nyilatkozik a többi európai ország erre vonatkozó előírása is.

Az exhumált csontoknak a vizsgálatából állapítottuk meg azt is, hogy a csontgümőkór éppen olyan otthonos volt a régi rómaiaknál, mint manapság nálunk.

1. kép.

Ásványi mérgek kimutatása azért sikerül nagyon hosszú idő múlva is, mert ezek a mérgek nagyon ellenállanak rothadásnak s olyankor is eredményesen vizsgálhatunk, amikor a lágy rés ek a csontokig elpusztultak, nem is beszélve arról, amikor a holttest hullaviasszá alakult át, vagy mumiává aszott.

Néha az arzént oldatlan állapotban találjuk meg a belekben vagy a gyomorban. Ilyenkor természetesen a mérgezés bizonyítása igen egyszerű, mert a megtalált arzénszemeséket küldjük el kémiai vizsgálatra és nem kell hosszadalmas eljárásnak megelőznie ezt a vizsgálatot. Nemcsak arzén-, hanem más mérgezésnél is nagy szerepet játszik, ha vagy a mérget, vagy pedig a mérget tartalmazó borítékot megtaláljuk akár a szájban, a bajusz szálai között, a nyelöcsőben, vagy pedig bárhol másutt a szervezetben. Ez kettős haszonnal jár: könnyű a mérgezés megállapítása, majd meg sok költségtől kíméli meg a hatóságokat, mert hiszen egy mérgezés kémiai bizonyítása tekintélyes pénzbe kerül. Nem ritkák azok az esetek, ahol a mérgező minősége szinte impregnálva van a szervezetben, mint ahogyan ezt a 2. képen lehet látni. A szublimátot a borítópapírral együtt vette be az öngyilkos s a papír megmaradt a nyelöcső falán.

Bécsben, egy hirtelen elhalt ember gyomortartalmának vizsgálatakor „veronal” felírással fedőpapírkákat találtam.

Morphiumot, amely igen közönséges mérgező, különösen öngyilkosságnál — mutattak ki a holttest minden részében 13-, 14-, 18 hónap múlva is. Jóllehet a holttestnek rothadásra keresztülmennő módosulása nagyon árt a szervezetben levő morphiumnak, mégis sikerült azt ilyen hosszú idő múlva is kimutatni. Ez többek közt fontor lehet olyankor, amikor a csecsemők elaltatás ra vagy azért, hogy ne sírjanak, mákfőzetet adnak, amikor a

megfelelő adagot túllépve, a csecsemők halála következtetik be.

A maszlagos nadragulya, maszlagos redősirom és a beléndek hatóanyaga az atropin, hyosciamin és a daturin, továbbá a physostigmin-nek nevezett mérgek hónapok, évek múlva is kimutathatók. A nadragulya fekete, édes bogyóit gyerekek szokt k ehető bogyókkal össze tévesztetni. Ezt, épp úgy, mint a másik kettőt, kúpsz-lók használják füstölésre, g ökerével pedig gyógyítanak.

Az ebvész-magvak batóanyaga, a strychnin, — amely igen erős mérgező — szintén hosszú idő múlva is kimutatható. Volt rá eset, amikor 337 nap, 3 év, sőt 11 év múlva is sikerült a kimutatása. Víz el telt sírban is ki tudták mutatni 33 és fél hónap múlva.

A görcsös merevséget okozó halmazlag hatóanyagának, a pierotoxinnak kimutatása 4 hónap múlva is sikerült. Sörhöz szokták keverni, mint keserű anyagot, vagy pedig úgy történik a mérgezés, hogy a halmazlaggal elbódított és összefogott halakat fogyasztják. A halmazlag összetört magvait a vízbe szórják, amiket a halak elkapkodnak s csakhamar képtelenek lesznek arra, hogy levegővel telt uszóhólyagjukat kiürítsék, tehát a víz felszínén úsznak, ahol csakhamar elbódulnak s könnyen összefogdoshatók. Ugyancsak hosszabb idő múlva (4—6 hónap) sikerült kimutatni azt a régebben lázcsillapítóul használt szert, amit veratrinnak nevezünk s ami igen heves mérgező.

A bélférgek ellen használt santonin-t 6, a közismert codeint 7, a valamikor görcsoldószerként használt curarint 4 hónap múlva még sikerült kimutatni.

Chloroform-mérgezésnél 103 nap, phosphornál 15 és fél év múlva, cyannál pedig 4 és fél év múlva jutott eredményhez a vizsgálat kihantolás alkalmával.

A chlorosavas káliumot torokgyulladásra szokták volt rendelni gargalizáló oldatnak. Gyakran le is nyelik, ami aztán halálos mérgezésre adhat okot. Ezt a chlorosavas káliumot rothadt hullában is ki lehet mutatni, úgyszintén az annyira divatos veronált is.

Nagyon fontos a kihantolás olyan esetekben, amikor ipri mérgezésekről, illetőleg azok gyanújáról van szó. Az élet derekán, a természetes okokból be lló hirtelen halál nagyon gyakori s a mai gazdasági világban olyankor, ha a családfeenntartó váratlanul vagy akármilyen betegségben meghal, a hozzátartozók a bekövetkezett halált hajlandók a foglalkozás közben szerzett mérgezésre, legtöbbször idült mérgezésre visszavezetni s en-

2. kép.

nek megfelelően leartérítési igénnyel léphetnek fel, ami a halál bekövetkezése után hosszabb-rövidebb idő múlva csaknem kivétel nélkül történik. Ha már most közvetlenül a halál után boncol s nem történt, akkor csak a kihantolás segíthet. Tebát magánjogi téren is van jelentősége a kihantolásoknak.

Fontos a kihantolás még olyan esetekben is, ahol a halál igazi okát kell megállapítani. Ismerünk olyan esetet, amikor egy leány 11 órai rosszullét után meghalt, halála előtt bevallotta, hogy cyannal mérgezte meg magát, szobájában két papirzacskót találtak, az egyikre „strychnin”, a másikra „strychnin és heresó” volt írva, a kémiai vizsgálat mégis arzénmérgezést mutatott ki. Ehhez hasonló egy másik eset, ahol a búcsúlevélben morphiomot említett az öngyilkos s ugyancsak arzént lehetett kimutatni exhumálás alkalmával.

Gombamérgezésnél a növényi sejteket hosszú idő múlva is meg lehet találni a gyomor és a belek nyálkahártyáján, jóllehet azoknak zöme a mérgezés után fel lépő igen heves hasmenések alkalmával, a természetes utakon keresztül, elhagyja a szervezetet.

Visszatérve a halál igazi okának a megállapítására, éppen a természetes okokból beálló hirtelen halál esetekben, vagy valamilyen természetes, akár hosszantartó megbetegedés után bekövetkezett halál esetekben merülhet fel az orvosi műhiba gyanúja is, amennyiben a hozzátartozók a helytelen kezelés eredményének tulajdonították be a halált. Röviden néhány tanulságos esetet említek itt fel, ahol az exhumálás 4 nap 9 hét múlva történt s ahol a természetes megbetegedés okozta halált kétséget kizáró módon meg lehetett állapítani.

S. baranyamegyei pékmester állítólag azért halt meg, mert a kezelőorvos vallomása szerint az előtte kezelő orvos „szegycsontjába” adta az injekciós orvosságot s ennek következtében a 4. héten bekövetkezett a halál vérmérgezés miatt. Boncolás 9 hét múlva, amikor is a hasihagymáznak mindenben megfelelő szervi elváltozásokat állapítottunk meg s a halál oka ezek szerint hasihagymáz volt. Hogy nem tévedtünk, azt bizonyította egyrészt a második orvostól hallott betegségi tüneteknek a lefolyása, majd pedig, ami még ennél is fontosabb, az, hogy a typhusbacillusokat sikerült tiszta tenyésztésben elkülöníteni a holttestből.

Párisban egy díjbírókó rövid rosszullét után meghalt. Hat nap múlva mérgezést említettek a halál okául s kihantolás után a törvényszéki orvostani intézetben a boncolás a jobb kar mélyreterjedő gennyes, kötőszöveti gyulladását s ebből kiindulólal általános gennyvérűséget állapított meg. Semmiféle mérgezésre utaló elváltozást a csaknem egészen jól megtartott szervezetben nem lehetett kimutatni.

Berlinben az egyik csatornában férjiholttestet találtak. Hatósági orvosi megállapítás szerint: vízbeugrás, öngyilkosság. Exhumálásnál a koponyacsontok darabos törése, mellkasfali zúzódások, fulladásos, mégpedig vízbefulós tüdők. A halál oka: valóban vízbefulás volt, amit azonban tompa erőszakos, kiterjedt sérülések elszívódása előzött meg. Kiderült, hogy a hídön társzékér gázolta el, a kocsis a még élő embert bedobta a vízbe, ahol az megfulladt.

Hány ilyen s ehhez hasonló eset van, ahol a kihantolás utáni boncolás egészen más eredményeket derítene ki halál okául, mint aminek azt gondolták, vagy pedig — bűnözők — beállították.

De nemcsak mérgezés esetében, hanem éppen személyazonosság megállapítása körül is sokszor nem is sejtett eredményhez vezethet a kihantolás. Megint az 1. képre hivatkozom, ahol 45 esztendő múlva az arcvonások mellett a koporsóban levő diszek, a mellkas két oldalán fekvő, vasból való virágok, az elválasztott haj, annak színe, a fehér selyem fejkötő, mind nagyszerűen megismerhető volt, úgyhogy a régi egyiptomiak sem tudták

volna jobban konzerválni halottaikat, mint ahogyan azt itt a természet elvégezte.

Ruhadarabot, cipőtalpat 20, zöld és fehér szalagokat friss színben, fehér gyapjuharisnyát 14 év múlva kitűnően meg lehetett ismerni s ugyanezen idő alatt a cipők csaknem használható, jó állapotban maradtak meg. Szándékos emberölés büntetével vádolt asszony, arra a kérdésre, vajjon megismeri-e az áldozatot, azt felelte, hogy igen, mert barna szalagos, zöld kalapban temették el a férfit 9 évvel ezelőtt. Legnagyobb meglepetésemre az exhumálásnál valóban megtaláltuk a kalapot, amit temetéskor nem a holttest fejére tettek, hanem az arcát borították le vele. A kalap egészen használható állapotban volt, nem vált porrá-ronggyá s úgy nézett ki, mintha tegnap tették volna a sírba.

3. kép.

Egyébként a ruhának az átváltozása sokkal lassabban történik, mint magának a holttestnek az elenyészése. Növényi rostokból készült ruhák pusztulnak el leghamarabb, nevezetesen a vászonból és a fagyapottból készültek. Nyolc-tíz év múlva a gyapjúruha is szétmállik, egyben sötétebb színűvé válik, mint amilyen volt eredetileg. Selyem 20 évnél hosszabb ideig is ellenáll az enyészésnek; volt olyan exhumálás már, ahol barna hajba befert fekete szalagot 80 év múlva csaknem egészen épnek találtak. Ehhez még azt is meg kell jegyezni, hogy a holttesteknek és az anyagoknak az elváltozásai sokkal lassabban mennek végbe akkor, ha ezek koporsóban vannak s nem a szabad földben vannak egyszerűen elföldelve.

Röviden összefoglalva tehát azt lehet mondani, hogy a kihantolás fontossága a következőkben domborodik ki: Hosszú idő múlva is meg lehet állapítani mérgezéseket, mert a mérgek egyike-másika ellenáll a rothadásos szövetbomlásnak; személyazonosság megállapítását elérhetjük vele; a halál igazi okát kideríthetjük; erőszakos behatás okozta csontelváltozásokat igen hosszú idő múlva is megállapíthatunk.

A 3. képen bemutatok egy exhumáláshoz kiemelt koporsót.

Úgy gondolom, nem végeztem a fentiekkel hiábavaló munkát a csendőrség tagjai előtt annak bizonyítására, hogy a koporsókat alaposan körül kell nézni még a temetés előtt, mert sok „szépen eltemetett” és „megsíralt” halott fekszik odalent, akik pedig agyafurt bűncse-

Nem szabad elfelejteni,

hogy 4274 gyártelep volt Nagymagyarországon s meg-hagyták 2029-et, azóta ezekből száz, meg száz pusztult el.

lekmények áldozataiként hagyták itt a földi létet. Bármiilyen csunya szokás is a pletyka, ezen a téren nagyon hasznos lehet, ha a csendőr nem csukja be előle a fülét. Különösen az úgynevezett hirtelen-haláleseteknél kell óvatosnak lenni s ott is természetesen, ahol orvos nem járt a beteghez. Az életkörülmények, családi viszonyok, anyagiak, ha agosok, szerelmi féltékenyek és számtalan, látszólag jelentéktelen apróság kikutatása, firtatása nem egy ilyen bűnözőnek teheti a bilincset a csuklójára.

Ha pedig a temetés már megvolt s akármilyen régen volt is, de valami gyanújel azután jelentkezik, akkor sem szabad arra gondolni, hogy most már elveszett az ügy, mert a föld alá temették. Mint láttuk, a bűn nyomait a boncoló orvos és a vegyész hosszú idő múltán is ki tudja kaparni a föld alól. Célszerű tehát a legkisebb gyanúnál is jelentést tenni az ügyészségnek, mert azt a könnyelműséget a mi megtizedelt magyar fajtánk legkevésbé engedheti meg magának, hogy szabadon járjanak olyanok, akik fajtájukbeli ölnék meg alattomos módokon.

EGYSZERŰ, IGAZ MESE

a szomorú szemű hadiárváról

Hárman voltak: apu, unyu
S a négyéves Janika.
Milyen szép volt kard és csákó,
Meg a hintaparıpa!
Játszadottak együtt hárman,
Amíg egyszer igazában
Katona lett apuka...

Az utcákon zeneszóval
Vonultak a katonák.
Frissen, bátran mentek védni
Mindnyájunknak szent honát.
Eljen-mámor zúgott-bongott
És Janika felujjongott:
— Nini, ott megy apuka!

Kint az ágyúk dübörögtek,
Vértől piros lett az ég.
Csatamezőn sebesültek
Sohajtottak: jaj, ne még!
S valaki már nem hallotta,
Míg Janika itthon mondta:
— Anyu, hol van apuka?

... Évek múltak, rózsák hulltak.
Nincs már többé háború.
János lett a Janikából
S vig szeméből szomorú.
Nem kérdezi: (nincs, ki tudná
S nem mondaná, aki tudná)
— Hová lett az apuka.

De este a csillagokat
El-elnézi borulva...
Mintha ott fenn, felhők felett
Szép hadinép vonulna
Világos hang súgja neki
(Ha a szívét meg is várja)
— Igen, ott jár apuka!...

vitéz RÓZSÁS JÓZSEF százasos.

Holland csendőrök.

írta: RÉVAY GÉZA.

A naptár szeptembert mutatott, a barométer csalóka mutatója már hetek óta nem akart elmozdulni a „váltó”-ról. Ha kinéztem az ablakon, nem tudtam eldönteni, milyen idő is van voltaképpen. Pedig baj, nagy baj volt nekem ez a semmilyen idő, utaznom kellett volna. Kicsit vitatkoztunk, ketten, a pénztárcám és én, egyoldalú, meddő vita volt, váltig erősítgettem, bogy csúnya az idő, fúj a szél, baj érhet útközben, ő maradt a győztes, ő mondta ki az utolsó szót is és döntött, csakhogy nem a vonat, hanem a kerékpár mellett. Pedig minden fáradt porcikámmal fáztam a kerékpártól. Elgondoltam, milyen napszerű lesz a vonatban olvasgatni, kibámulni az ablakon... és most mindennek befelelgett.

Nem olyan nagy a távolság Hága és Antwerpen között, csak egy kis szerencsém legyen és ne essen az eső, így vigasztaltam magam és egy csúf szeptembervégi hajnalon nekiindultam valahára. Nemsokára hátam megett volt a város, ott tapostam a pedált Rotterdam felé, gyögyörű úton, friss szélben, lógó felhők alatt. A vidék olyan egyforma, hogy szinte nem ér emés körülnézni, keskeny csatornák, zöld mezők, néha egy-egy szélmalom, valami olyan, de olyan jó földszag, hogy alig bírtam betelni vele. Már szinte unalmas kezdett lenni minden, alig vártam, hogy a határon legyek, hiába tekintgettem útítárs után, olyan csend volt köröskörül, hogy önkéntelen jutott eszembe, ilyen nagy csendet csak valami nagy zaj követhet.

Fáradt lábaim nyujtogattam éppen, mikor tehergépkocsi zörgött el mellettem, kaptam is az alkalmon és jó erősen belemarkoltam egy lelógó ponyvavégbe. Kezdtém megbékélni sorsommal, a gépkocsi jó negyvenes irammal száguldott velem Roermond, a holland határ város felé. De talán túlhangosan találtam dicsérni a Sorsot, vagy igaz az, hogy mindent elronthat egy kevéske melegelettség? Nem tudom. Csak egy bizonyos, hogy néhány kilométerre a határtól eltört a tengelyem, nagyot röpültem, az édes anyaföld magához ölelt, mintha soha többé nem akart volna elereszteni. Mire magamhoz tértem, rohanó felhők mögött bújkált a hold, csak néha láttam mosolygó képét, mintha rajtam nevetett volna. Lassan vánszorgtam tovább az úton, pokoli módon korgott a gyomrom, fájt a lábam, derekam, azt hittem, egyedül vagyok az egész világon, mikor hirtelen fényező vág a szemembe, gépkocsidübörgést hallok, motorkattogást, aztán valami vakító fényesség, lobban, furcsa sziszegő hang süvít az éjszakában, csodálatos módon kiáll lábamból a fájás és ész nélkül lapulok meg az út mellett.

Biztosan háború van. Ma reggel nem olvastam újságot, a tegnapiakban még egy szó sem volt egy készülő belga-holland háborúról, de hát ezt csak nem lehet letagadni? Lázas ninesen, az bizonyos, beteg sem lehetek, mert akkor nem lennék ilyen éhes, tehát ami köröttem történik, az a szániszta valóság, valahogy, hogy-hogy nem, belecsöppentem a háború kelős közepébe.

A lövések mind sűrűbbek lesznek, csak azt nem értem, mit akarnak attól a tehergépkocsitól, úgy röpöknek körötte a golyók, hogy idáig hallom a csattanásokat. Az út túlsó oldalán mintha néhány alakot látnék. Közükben puská, mellettük kerékpár, hirtelen lámpa villan, lövés dördül, a gépkocsi már egész közel jár, a fegyveresek kiugranak az útra és lövik a közeledő gépkocsit, amely már alig-alig dökög, egyetlen ép gumija sincs már. Miféle háború ez itt? A gépkocsi lassú, két ember

A szegedi nyomozó alosztály emlékalbuma. Szijjártó János tiszthelyettes terve és rajza alapján készült.

ugrik le róla és igyekszik eltűnni a sötétségben, a fegyverek egyike üldözi, lövik egymást, vaktában csapkodnak a golyók, lassan odaszompolygok a gépkocsi mellé, nehogy én is kapjak a kéretlen ólomgolyókból.

A másik két alak ott áll a gépkocsi fényszórója előtt, az egyik ír valamit, talán a kocsi számát és ahogy jobban odanézek, látom, hogy a holland csendőrök egyenruhája van rajta. Kicsit bizalmatlanul néznek, ahogy odalépek, mutaton az útlevelem, kinyitom az irattáskát, amelyben néhány szerény vajaskenyér lapul, mire megnyugozanak, megengedik, hogy rokkant kerékpáromat föltegyem a gépkocsira. Mellénk kanyarodik egy motorkerékpár, rajta két csendőr, újabb kerékpárosok, vámőrök érkeznek és kezdik mozogni a gépkocsit.

Akkor kezdtem csak érteni, hogy nincs itt semmiféle háború. Amint láttam, ami itt most történt, az az újságoknak majdnem állandó rovata lett már... csempészek akartak valamit áthozni a határon. Ezért volt a nagy lövöldözés, ezért nálam a nagy ijedelem. Volt is abban a gépkocsiban elég látvány. Az ülés alja sűrűn telerakva cigarettapapírossal, utóbb kísült, tízezer csomagocská volt, hátul pedig öreg ládák, zsákrongyok közé beszorítva jónéhány kiló cukor, dohány.

A gépkocsit megindítják Roermond felé, a két csempész is ott dacoskodik rajta és ahogy megyünk lépésben, a csendőrök mesélnek mindenfélét, nehéz szlgálatuk ezer apró részletét, én meg ámulva hallgatom és nem akarom, nem tudom hinni, hogy ilyesmi is van még 1934-ben, pedig a hangjuk komoly, nyugodt, csak néha-néha tör ki belőlük az elfojtott indulat, de nem erre a két emberre haragszanak, nem a szolgálat fáradalmait panaszo-
szólják, minden haragjuk a főcsempészeké, akik valami biztos helyen, nem kockáztatva semmit, várják az eredményt. Nem ritkaság az sem, hogy másfél-kéttonnás tebergépkocsival nekihajtanak a vámsrompónak, hiába szórnak szét az úton üvegcserepeket, hiába az acél-sodronykötél, ezeket vissza nem riasztja semmi.

— Bizony, néha azt hisszük — mondja az egyik csendőr, — ismerjük már minden fortélyukat, azután egy szép napon, mikor megint hívnak bennünket a vámőrök, a legártatlanabbnak látszó személygépkocsi mellett áldogálva, egyszer csak lövöldözés támad, nem értjük honnan, miért, míg a motorzúgás észre nem térít, hogy a gépkocsi bájos hölgyutasai rákapcsoltak és néhányunkat fellökve, igyekeznek odébbállni. A fényesre lakkozott luxuskocsi pedig tömve margarinnal s a hölgyek kezéből alig tudjuk a revolvert kicsavarni.

Mind beszédesebbekké lesznek, zárkózottságuk fölenged, érzem, büszkéek a jó fogásra és boldogok, hogy múlik az éjszaka, a maga lappangó, vagy dübörgő lövöldözés rémeivel.

— Rosszabb ez, mint a háború — mondja a másik csendőr, — ott legalább katonák ellen folyik a harc, szemtől-szembe, itt néha hátulról vágnak fejbe, szúrnak, vagy lönek belénk, csak azért, mert a kötelességünket teljesítjük.

Lassan beérünk a lépésben haladó gépkocsi mellett Roermondba, ott pihentem az országban néhány órát, reggel azután megvendégeltek és kijavított kerékpáromon folytattam utamat Antwerpen felé.

Mikor két nap múlva, hazafelé jövet, megint arra vitt utam, régi ismerősként üdvözöltek és nevetve csaptak vállamra, mikor mutattam, hogy bizony én is csempészek, van nálam dohány is, papi is. Sebaj, mondták, még egy tengelytörés és elfogy a dohányom, mire Hágába érek. Úgy búcsúztam, ahogy kedves ismerősöktől szokás búcsúzni.

Rövidke, tűnő emlék, mely úgy elhagyott, mint a melletttem elsuhanó fák, kilométerkövek, mint ahogy minden emlékünket megfojtja a felejtés és belepi a por, mint a mögöttünk maradozó vidéket egy-egy kanyarodó. De ez a néhány óra elég volt arra, hogy a holland és bizonyára a világ minden más csendőrségének nehéz életébe bepillanthattam.

Még egy szöktetés.

Írta: KOSA-SOMOGYI GÁBOR törzsőrmester
(Adony).

Lapunk utóbbi számaiban érdekes és minden esetben tanulságot nyújtó fogolyszöktetési eseteket olvastam. Én is megírom most egy ilyen fiatalkori fogolyszöktetési esetemet, minden szépités nélkül.

1922 nyarán, katonai kiképzésem befejezése után, az elméleti kiképzés megkezdéséig, egy dunántúli őrsre kerültem. Egyik nyári este egy idős tiszthelyetessel rendes szolgálatba indultunk és körülbelül 23—24 óra között az őrskörlet egyik községébe értünk. A község utcáján talált legelső éjjeliőrt járőrvezetőm magunkhoz vette és előttem ismeretlen célból a község ellenkező része felé mentünk. Amidőn járőrvezetőm az egyik ház ajtaján beakart menni, azt tapasztaltuk, hogy a kapu úgy van bezárva, hogy az utcáról nem lehet kinyitni. Járőrvezetőm parancsára pillanatok alatt a kapu tetején, majd azon belül voltam és mitsem törődve a házőrző kutya tiltakozó csaholásával, a kiskaput kinyitottam, mire a járőrvezetőm és az éjjeliőr bejöttek az udvarra. Ekkor járőrvezetőm megbizásából az éjjeliőr a szoba egyik ablakán bezörgetett és közölte a házbellekkel hogy a csendőrök kivánságára gyujtsanak lámpát és nyissák ki az ajtót. Értelmetlen dörmögés után lámpa gyült és kinyílt a konyha ajtaja, mi pedig beléptünk. Járőrvezetőm közölte az előtünk álló álmos emberrel, hogy a fiát keressük, mondja meg, hol van, különben át fogjuk érte kutatni a lakását. A házkutatás részleteit nem írom le, mert nem ide tartozik s mert a keresett legényt nem találtuk meg, ellenben találkoztunk vele egy órával később, felejthetetlen körülmények között.

Mikor a házkutatás befejezése után újra az utcán voltunk, annyit mondott járőrvezetőm, hogy jó lett volna az illetőt elfogni, de hogy ki az és miért, még egyenes kérdéssemre sem volt hajlandó megmondani.

Visszaértünk a község közepére és itt egy bezárt kocma leeresztett függönyének az alján némi világságot láttunk kiszűrődni, bizonyosságul annak, hogy a bezárt ajtó csak látszat. A kocsmához mentünk. Benézünk az egyébként barátságatlan, füstös és túlságosan tágas helyiségbe. Közvetlenül az udvar felé nyíló ajtóhoz közel, egy kerekasztal mellett, két ismeretlen egyént láttunk ülni, akik a kiszolgáló asztal mögött álló kocsmárossal meglehetősen balkan beszélgettek. Az egyik ember öreg volt, a másik fiatal, a fiatal városiasan, csinosan öltözött, az öreg elhanyagolt külsejű. Egyik a másiknak mellettében ellentéte volt, legalább is a látszat szerint. Hiába figyeltünk, érthetően még csak szófoszlányok sem jutottak el hozzánk, mivel a terem nagy volt és a ház különleges építkezésénél fogva mi csak ezen az egy ablakon keresztül tudtunk hallgatózni.

Míg mi itt kömlöldtünk, járőrvezetőm az addig ve-
lünk volt éjjeliőrt odébb állította, később, mikor kerestük, végkép eltűnt. Mert vannak ilyen éjjeli őrcök, de most nem erről van szó. Ezután bementünk az udvarra, majd onnan egy sarkig kinyitott előszobafelébe léptünk. Itt sötét volt, mert az e helyiségből nyíló kocma ajtajának három üveglapja — akárcsak Petőfi „Kutyakaparó”-jában — papírral volt beragasztva és csak egy kis ablakfiók, na-

meg a nyitott ajtón beszűrődő, bujkáló hold világította meg. Járőrvezetőm az egyetlen üveglapon át kémlelte a helyiséget, de mert én ugyanott nem nézhettem be, nem tudhattam, hogy odabent mi történik. Pedig történt bent valami.

Ugyanis az ajtónak szembenálló és a két ismeretlen egyénnel beszélgető kocsmáros észrevette a járőrvezetőmet és egy alkalmas pillanatban intett a fejével, az ismeretlen egyénekre mutatva. Súlybavett puskával beléptünk a kocsmaszobába. Én a kocma ajtaját becsuktam magam után, de eszembe sem jutott, hogy kulccsal is üdvös lenne bezárni. Az ajtó előtt megálltam és vártam a fejleményeket. Járőrvezetőm a fiatalabb idegen elé állt és igazoltatta. Az idegen így felel: „Ismer engem már a tiszthelyettes úr!” Járőrvezetőm puskája ekkor már készbe lendült és kijelentette a fintaember elfogását, nekem pedig elrendelte a megbilincselését. A kapott parancsra puskámat a karomra akasztani és a járőrtáskát elibémkapni, pillanatok műve volt, egészen a járőrtáska kinyitásáig, itt azonban komoly akadályok keletkeztek.

Ugyanis hosszú szolgálatra készültünk fel és a táskát alaposan megtömtem táplálkozásra szánt holmikkal. A legnagyobb baj azonban az volt, hogy a bilincsláncot a áska fenekén hagytam, de hogyan is gondolna a mindig éhes próbacsendőr az elindulásakor bilincselésre. Ma már gondolok. Hogy tehát a bilincsláncba férjek, ki kellett raknom a táskából az ilyenkor felesleges dolgokat.

A padlóra nem rakodhattam, így tehát a tőlem jobbra álló kis asztalkára kezdtem rakodni, ugyanekkor azonban jobblábammal is közelebb kellett lépnem az asztalhoz, mert csak így tudtam kinyújtott karral elérni, ballábamat azonban az ajtónál hagytam. Kirakodás közben az elfogottat is figyelmem kellett, mert jobbkezével minduntalan jobb nadrágzsebébe akart nyúlni — mint később megállapítottuk, nyilván fegyverért — és járőrvezetőmet erre figyelmeztetnem kellett, mivel ő az elfogott baloldala felől állt.

Járőrvezetőm ekkor „Kezeket fel!” parancsolt, de ebben a pillanatban a fogoly, ahelyett, hogy a kezeit fel emelte volna, jobbajával elkapta az ajtó kilincset, az ajtót erőteljesen kirántotta s kiugrott rajta. Mivel ballábam az ajtónál volt, annak kirántása folytán a lábam előreleddült, kissé megtántorodtam, a menekülő fogoly után kaptam, de már csak a ruháját é énttettem.

Üldözöbe vettük, de eredménytelenül, mert a kertekben, a neki ismerős rejtékekben nyomtalanul eltűnt szemlünk elől.

Csak most kezdük azután bírálgatni, hogy milyen rosszul csináltuk az egész dolgot. Most tudtam csak meg, hogy akit elfogtunk és aki a megbilincselés elől megszökött, egy többszörösen körözött, abba a községbe való, de országos híru betörő volt. Sajnáljuk a kezünkben lévő kicsúsztatott szép eredményt, de már késő volt. A leírásom elején tárgyalt házkutatást is ennek az egyéneknek a szüleinél foganatosítottuk, járőrvezetőm tehát kereste s így őt a szökés kétszeresen bántotta.

Ez a híres betörő azonban a mi hibánkból nyert szabadságát mégsem tudta sokáig élvezni, mert elbizakodottá tette az egyszer sikerült könnyű menekülés. Körülbelül egy hónap múlva újra felbukkant a községben és egy vendéglőben mulatozás közben, kilenc társa szemeláttára, ugyanaz a járőrvezetőm szaironya halálos sebet ejtett rajta. Elfogása után ugyanis az asztalról felkapott üveggel akarta a járőrt megtámadni, ez a szándéka azonban balul ütött ki, mert tettében megelőzte a fogy-

KI TUDJA?

Hova száműzik a franciák az elítélteiket?

KATONAI ISMERETEK.

A tüzérségről.

A gyalogságnak a győzelem kivívásában leghatalmasabb segítőőrsége a tüzérség. Ehhez alapkövetelmény a szoros és folytonos együttműködés. Eredményes együttműködésre azonban csak akkor lehet számítani, ha a két fegyvernem sajátosságai kölcsönösen ismeretesek, vagyis, ha a gyalogság ismeri a tüzérség löveljárását és hatását, a tüzérség pedig a gyalogság harcéljárását.

Az alábbiakban a tüzérséget oly mérvben ismertetjük, amennyire egy szakaszparancsnoknak arról tájékozottnak kell lenni.

A tüzérség lövegei úrméretük szerint a következőképpen tagozódnak:

Könnyű (10 cm-ig), közepes (10—20 cm-ig), nehéz (20—30 cm-ig), legnehezebb (30 cm-en felül) és az avk 10 cm-en felül). Ezen belül megkülönböztetünk ágyút (nagy kezdősebesség, lapos röppálya), tarackot (kisebb kezdősebesség, hajlott röppálya) és mozsarat (a taracknál is kisebb kezdősebesség és hajlottabb röppálya). Rendeltetés szerint a tüzérség tábori és légvédelmi tüzérségre oszlik. Szállítás tekintetében fogatolt, lovas, hegyi, gk. és gv. tüzérséget különböztetünk meg.

A tüzérség szintén ezredébe van szervezve. Egy ezred két osztályból, egy osztály pedig 3 ütegből áll. Az üteghez 4 löveg tartozik, tehát egy tüzérezred 24 löveggel rendelkezik.

A tüzérség harcászati és tűzvezetési egysége az üteg. Ennek legfontosabb részei a parancsnoki szakasz (kb. 30 fő, kiket a tűzvezetésnél és parancsközvetítésnél alkalmaznak), a tüzlépcső (4 löveg 4 löszerkocsival s egy gp. szak.) és a löszerlőpcső (8 vagy ennél több löszerkocsival). Az üteget löszerrel úgy szerelik fel, hogy minden lövegre 120 lövés jut. A könnyű lövegek tűzgyorsasága percenként 6 lövés, a közepes lövegeké 2 lövés.

Kísérjünk el gondolatban egy üteget, mely az elővéd zászlóaljhoz beosztva menetel. Az ütegparancsnok a zászlóaljparancsnok mellett lovagol, mögötte a parancsnoki szakasz zöme, az üteg pedig benn a zászlóalj százada között. Az ellenséghez közeledve a zászlóalj már nem marad egy oszlopban, hanem minden század más-más területen nyomul elő, vagyis a zászlóalj megközelelti az ellenséget. Az üteg változatlanul folytatja menetét a zászlóalj mögött. Kb. félórai előnyomulás után az ellenség irányából kb. 3—4 km. távolságról, mindjobban fokozódó géppuska tűz hallatszik, majd a zászlóaljparancsnokhoz egy jelentő kerékpáros érkezik, ki jelenti, hogy ahonnan a géppuska tüzet hallani, ott a felderítő osztag harcban áll túlerejű ellenséggel. A felderítő osztag olyan területen barcol, hová a zászlóalj is el akar jutni, tehát fontos, hogy azt tartani tudja. A zászlóaljparancsnok nem tudja sem puskás, sem géppuskás részekkel megerősíteni, mert a 3 km. távolság

megtételéhez legalább $\frac{3}{4}$ órára van szükség. Gyorsabb és hatásosabb támogatást tud azonban nyújtani, ha elrendeli az ütegnek, hogy foglaljon tüzelőállást és támogassa a felderítő osztagot. Ily értelemben parancsot ad az ütegparancsnoknak. Az ütegparancsnok a parancsot átvéve, hátrafordul a parancsnoki szakasz felé, ahonnan pár pillanat múlva kiválik 5 lovas egy málhásállattal és előrevágtat a felderítő osztag felé.

Ez a már elindult kis lovascsoport érdeklődésünkhöz a legközelebb fekszik, mert ez képezi az összekötő kapcsolatot a küzdő századok és az üteg között: ez a tüzer felderítő járőr. A felderítő járőr feladata a célokat felkutatni, ha az üteg megkezdí tüzelését, megfigyelni a lövéseket és felvenni az összekötötést a küzdő gyalogsággal. Rendszerint minden zászlóalj harcterületén egy felderítő járőr működik és tartózkodási helyét ott választja, ahonnan a zászlóalj harcterületét a legjobban tudja megfigyelni (többnyire a zászlóaljparancsnok, vagy valamelyik századparancsnok harcálláspontja közelében). A felderítő járőr a kb. 2—3 km-re bátrább tüzelő állásban lévő ütegnek a szeme, mely mindent megfigyel és észleleteit a főfigyelő helyen lévő ütegparancsnoknak rádióon jelenti (a felderítő járőrrel lévő rádió lóra málházva a felderítő járőrt bárhová követni tudja, pár perc alatt üzemkés és lehetővé teszi a rádióbeszélgetést 8—10 km. távolságig).

Hogy mennyi idő szükséges a tüzérségi tűz kiváltásához, ezt megállapítjuk, ha a következő számítását végezzük. A tüzer felderítő járőr felderít két ellenséges géppuskát, mely egy bokorcsoportból tüzelve, a támadást megállította. Megállapítja ennek pontos helyét a térképen és jelenti az ütegparancsnoknak; az ütegparancsnok megállapítja a lövelemek és rádióon kintja a tüzelőállásnak a tűzparancsot, ahol végrehajtják a lövegek irányzását. Az itt felsorolt művelet kb. 5—10 percel veszi igénybe. Tehát az ellenséges cél észlelésétől az első lövés leadásáig legalább 5—10 percre van szükség.

A harcban álló üteg működését röviden tehát következőképpen foglalhatjuk össze: legelől dolgozik a felderítő járőr, mely észleleteit az ütegparancsnoknak jelenti; mögötte egy jó kilátó ponton (főfi.) tartózkodik az ütegparancsnok néhány közeeggel és két rádióval. Az egyik rádió a felderítő járőrrel, a másik a tüzelőállással köti köti össze. Az üteg tüzt az ütegparancsnok vezeti és ő dönti el, hogy a mutatkozó célok közül az üteg melyeket veszi tűz alá és eszerint adja parancsait a tüzelőállásnak. A tüzelőállás valamely magaslat, erdő vagy házcsoport mögött van (a lövegek egymástól 25—30 m-re). Tudnunk kell még azt is, hogy rádióösszekötötés csak a harc kezdetén működik addig, amíg a távbeszélő vonalak ki nem épülnek.

Az elmondottak után egyszerű a válasz arra a kérdésre, mi a szakaszparancsnok teendője, ha a tüzérség figyelmeztet az ellenség valamely részére akarja terelni. Ha a tüzer felderítő járőr a közelben van, akkor azzal személyesen, vagy jelentő futóval közli észleletét, ellenkező esetben a századparancsnoknak kell jelenteni, aki a megfigyelést tovább jelenti.

A tüzérségi tűz kiváltása nehezebb, lassabb, mint mondjuk egy géppuskás szakaszé, tehát kötelességünk minden eszközzel ezeket a hátrányos jellegzetességeit a tüzérségi tűznek csökkenteni. Ezt pedig az észleletek, megfigyelések egyszerű, gyors továbbításával érjük el.

A tüzérség által leggyakrabban használt lövedékfajok az időzített srappel és az érzékeny gyújtós gránát. A srappel kedvező esetben egy 400 m. hosszú tojásalakú

területet szór be töltelékgyóívaival. Az érzékeny gyújtós gránát azonnal robban, ha a föld felszínét éri. Hatásos területe (ahol minden m²-re egy repeszdarab jut) a 8 cm-es gránátnál 120 m², a 10 cm-nél 150 m², a 15 cm-nél 300 m².

A tüzérség használ még gyújtó gránátot, világító gránátot, ködfejlesztő lövedéket, páncélfejű gránátot, nyomjelző, belővő és gázlövedéket.

A lövegnek szintén van szórása, mint a puskának. Ezért tudnunk kell, hogy a tüzérség a saját gyalogság elé 200—300 m-nél közelebb csak kivételesen kedvező esetben tud tüzelni, különben veszélyezteti azt. Oldalozó állásból tüzelő tüzérségnél ennek a távolságnak a felét számítjuk.

A szórásból következik, hogy mennél kisebb a cél és mennél messzebb van a cél a tüzelőállástól, annál több lövés kell az eltaláláshoz. Egy géppuska eltaláláshoz ha az ütegtől 1000 m-re van, kb. 10 lövés, ha 3000 m-re van, 75, ha 4000 m-re van, kb. 175 lövés szükséges.

Óvári Ambrus tiszthelyettes.

Kevés megszakítással a világháború egész ideje alatt a harctéren, lövészárkban volt. Harcolt az orosz és az olasz fronton is. Soba nem felejtette el csendőr voltát és állandóan szeretett Hazájának sorsa lebegett szemei előtt. Ezért, az ősi szent rögért mindenre képes volt. Nem törődött életével, csak az volt a fontos, hogy a betolakodó ellenséget ártalmatlanná tegye.

Elszánt, férfias fellépésével, gyors elhatározásával, komoly helyzetekben mentette meg sokak életét.

1916. évben a 314. honvédezred kötelékében az orosz harctéren, Volhyniában egy dombról látta, hogy beásott csapataink jobbszárnyát az oroszok észrevétel nélkül bekeríteni törekedtek. A bekerítés és a visszavonulás megakadályozása céljából Óvári tiszthelyettes az egyik tartalékszázadot és egy géppuskás szakaszt felfejlesztett és rövid harc után az oroszokat megsemmisítette.

Ugyancsak itt látta, — pár nappal később. — hogy harcban álló csapataink közül egyik cseh zászlóalj minden ok nélkül visszavonult. Óvári tiszthelyettes, bár csak harmadmagával volt ott, a visszavonulást megakadályozta, a zászlóaljat visszakényszerítette a harcba és így nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az oroszok támadása meghiúsult.

Az 1918. évi piavei harcok alkalmával a hídfő parancsnokának egy fontos parancsot kellett kézbesítenie. A parancs teljesítése közben észrevette, hogy a hídfő legénységének egy része, az olasz túlerő ellen, parancsnok nélkül, felszerelését, fegyverzetét eldobálva, rendetlenül vonul vissza. Négy tüzér segítségével megakadályozta a fejesztett menekülést, az emberekkel felszedette fegyverzetüket és újra harcba állította azokat. Óvári tiszthelyettes nemcsak a fontos parancsot kézbesítette idejében, hanem megakadályozta a hídfő védelmének feladását.

Óvári Ambrus tiszthelyettest ezekért a bátor és vitéz tettekért a 2. osztályú ezüst és bronz vitézségi éremmel tüntették ki.

CSENDŐR LEKSZIKON.

43. kérdés. A Szut. 427. pontja értelmében a tanu kikérdezésekor azt is meg kell kérdezni tőle, hogy a büncselekmény következtében nem szenvedett-e kárt vagy hátrányt és hogy mi a viszonya az ügyben egyébként érdekeltkhöz? Mi ennek a rendelkezésnek közelebbi magyarázata, tekintettel arra, hogy aki az ügyben kárt vagy hátrányt szenvedett, azt elsősorban nem tanunak, hanem sértettnek kell tekinteni?

Válasz. Az idézett rendelkezés célja mindenestre az, hogy a csendőr előtt a tanu érdekességének vagy érdektelenségének kérdése tisztán álljon. A nyomozónak tudnia kell, hogy az előtte álló tanu nem befolyásolja-e valamely körülmény a vallomás tárgyilagosságában? Tud ia kell, hogy a tanu nem rokona-e a gyanúsítottnak vagy a sértettnek, avagy nincs-e valamely anyagi érdeke kockán az ügy sorsában. A tanu anyagilag érdekelt lehet a büncselekmény következtében, ha sértettnek nem tekinthető ia. Például képzeljünk olyan esetet, amikor a büncselekmény miatt előállott kár következtében a vállalat nem fizethet alkalmazottainak karácsonyi jutalmat. Ezek az alkalmazottak kárt szenvedtek, mégsem sértettjei az ügynek. Ilyen eset az is, amikor maga a tanu került gyanuba a büncselekmény miatt s csak később szabadult a gyanu alól. Ez esetben erkölcsi hátrányt szenvedett a büncselekmény miatt s bizonyára nem lesz teljesen elfogulatlan vallomása megtét lében. Egyébként lehetséges az is, hogy ilyen kikérdezés alkalmával derül ki

Egy kis érdeklődés . .

az, hogy a tanu valóban sértette az Úgyneket, csak erről maga sem tud, vagy nem is akar sértettként fellépni.

14. kérdés. A gyanusított földmunka végzése közben kézzel elfog egy ragadozó madártól szárnyán megsebesített foglyot, amely repülni már nem tudott. Az elfogás tilalmi időben történt, a gyanusítottnak vadászatra jogosultsága nincs. Követett-e el vadászati kihágást?

Válasz. Általánosan elfogadott vadász-szokás szerinti az előzőleg már megsebesült s nehéz sérülésben levő vadat a vadászatra jogosítottnak tiltott időben is le szabad lőnie, mert az sebében amúgy is többnyire elpusztul vagy ha életben marad is, lassankint elgyengül s tenyészetre képtelenné válik. Lelövésével tehát nem veszít a vadállomány, sőt még nyer is azzal, hogy a legyengült vad nem hoz létre korcs ivadékokat. Az a szokás tehát, hogy a vadállományra elveszetteknek tekinthető vadat a vadászatra jogosult megszabadítja kinjaitól, kifogas alá a vadászati törvény célzata szempontjából sem eshetik.

Amde ez az álláspont könnyen vezethet a vadászati törvény kijátszására is, mert a tilalmi időben vadászó vadlövésen tetten érvén, könnyen védekezhetik azzal, hogy a lelőtt vad nehéz sebben szenvedett s így csak az általános vadász-szokást követte a vad leterítésével. Ez a védekezés a legtöbbszor meg nem cáfolható, mert az állítólagos nehéz seb meglétét utólag megállapítani sokszor nem lehet. Viszont kétségtelen az is, hogy aki jóhiszeműen lő le ily körülmények közt vadat, gyanusításnak, hatósági zaklatásnak lehet kitéve, mert védekezését kétségbe vonják.

Hogy tehát a jóhiszemű eljárás igazolható és a tudatosan elkövetett kihágás elpaliástolása nehezebb legyen, a 63202/B. M. 1893. sz. rendelet a következőképpen rendelkezik. Oly esetekben, amidőn valaki vadászat közben egy már korábban megsebesített vadat ejt el, amelyre a kérdéses időben tilos vadászni, jóhiszemű eljárásának igazolása végett köteles a lelőtt vadat csonkítatlanul a községi előjáróság-

nak 24 órán belül a szegényalap javára átszolgáltatni; a községi előjáróság (rendörkapitányság) pedig jegyzőkönyv felvétele mellett megállapítja, hogy a lelövés a vad idült sebesülése folytán okszerű volt, tehát vadászati kihágás nem forog fenn.

Ezek után azt kell eldöntenünk, hogy a gyanusítottnak az az eljárása, hogy a szárnyán sebesült, de futni tudó vadat iltte, kézzel elfogta, a vadászat fogalmát kimeríti-e. A felelet: igen, mert a gyanusítottnak szándéka a vad el-tulajdonítására irányulván, cselekménye erre alkalmas volt. A gyanusított tehát az 1893:XX. t.-c. 26. §-ába ütköző egyszerű orvvadászat kihágását követte el, de a tilalmi időre tekintettel elkövette a törvény 31. §-ába ütköző kihágást is. Sőt elkövette az 5007/1924. P. M. sz. rendelet 22. §-ának c) pontjába ütköző vadászatjüvedéki kihágást is, mert anélkül vadászott, hogy vadászjegyet váltott volna.

Az idézett miniszteri rendelet értelmében azonban a gyanusított minden felelősségrevonást elkerülhetett volna, ha a vadat 24 óra alatt a hatóságának beszolgáltatja. Ebben az esetben ugyanis jóhiszeműségét s azt, hogy nem törvény-értő szándékaiat cselekedett, megállapították volna.

15. kérdés. A járőr öt hónappal a cselekmény elkövetése után arról értesül, hogy a vadászatra jogosított tilalmi időben lövőfegyverrel nyitra vadászott. Köteles-e a járőr a gyanusítottól ily esetben is a lövőfegyvert, amellyel a kihágást elkövette, őrizetbe venni?

Válasz. A Kbtk. 25. §-a értelmében kihágási esetekben is alkalmazható a Btk. 61. §-a, amely szerint azok a tárgyak, amelyek büntett vagy vétség elkövetésére szolgáltak, amennyiben a tettes vagy részes tulajdonai, elkobzandók. Amíg tehát a Btk. 61. §-a az elkobzást a benne felsorolt feltételek fennforgása esetén kötelezőleg írja elő, addig a Kbtk. 25. §-a kihágás esetében az elkobzást, csak mint lehetőséget mondja ki. Ezek szerint az elkobzás elrendelése

kihágás esetében a törvényes feltételek fennforgása esetében is csak megengedett, de nem kötelező.

Ettől az általános szabálytól eltérésnek csak akkor van helye, ha valamely kihágást megállapító jogszabály az elközbzás kötelező kilmondását állapítja meg. Az 1883:XX. t. c. azonban a vadászati kihágások tárgyában az általános rendelkezésektől eltérő különleges szabályt nem mond ki. A löfegyverrel elkövetett vadászati kihágás esetében, tehát a rendőri büntető hírség az eset összes körülményeinek, a kihágás személyi és tárgyi súlyának, valamint a vádlott egyéni viszonyainak mérlegelésével dönti el azt a kérdést, hogy a Kbtk. 25. §-a szerint alkalmazható elközbzás elrendelését a szóbanforgó vadászati kihágás ügyében megokolt-nak tartja-e. A vadászfegyver elközbzásnak kérdését minden-esetre beható mérlegelés tárgyává kell tenni, hiszen az elközbzás elrendelésében jelentkező mellékbüntetés megállapí-tása esetleg a kihágás súlyával arányban nem álló, vagyis a méltányosság követelményeivel össze nem egyeztethető mértékben sújtaná az eltlétt.

A fennforgó esetben tehát a csendőr nem köteles őrl-zetbe venni a vadászfegyvert, amint nem köteles más vadá-szati kihágás esetén sem; az őrlzetbevitel kérdését belátása szerint mérlegelheti.

Oly esetben azonban, amikor engedély nélkül, tilalmasan birtokolt fegyverről van szó, a 9862/M. E. 1920. sz. rendelet értelmében a fegyvert a birtokosoktól minden körülmények közt őrlzetbe kell venni, tehát még akkor is, ha valamely bűncselekmény (kihágás) miatt eljárást indítani nem lehet is. Ily körülmények közt a fegyver őrlzetbe vétele a járőr által természetesen kötelező.

46. kérdés. A Szut. 303. pont 3. bekezdése előírja, hogy felfegyverzett gonosztevőkkel célbavett puskával megállásra és fegyverüknek földre jektelésére kell felkérni. Mit kell érteni a „gonosztevő” kifejezés alatt, mert ezt a fogalmat az utasítás sem íti, sem pedig a más helyen nem magyarázza meg?

Válasz. A régi Szervezeti Utasítás 12. §-ának 2. pontja a következő fegyverhasználati esetet állapította meg: „Ha a tennetűr gonosztevő vagy alapos gyanúval terhelt egyén felfegyverkezve lévén, az előzetes felszólítás dacára magát önként meg nem adja, vagy esetleg védett helyzetéből elő-jönni vonakodik”. Az e pontban előforduló „gonosztevő” ki-fejezést a 66. §. 2. pontja így magyarázta meg: „Gonosz-tevők alatt csak a büntetett elkövetett egyének értendők, nem pedig az oly egyének, kik csak csekélyebb súlyú bünt-tenendő cselekménnyel terheltek”.

A Szut. a „gonosztevő”-nek fentebb megállapított fogal-mát nem vette át, a következő okokból:

A fegyverhasználat szempontjából mellékes, hogy az, aki a csendőrnek fegyveresen ellenszegül, milyen bűncselekm-ényt követett el, mert a fegyverhasználat jogosságát nem az elkövetett bűncselekmény súlyossága, hanem a csend-őrrel vagy a csendőr intézkedésével szemben tanúsított ellen-szegülés vagy ellenállás ténye indokolja. A csendőr intézke-désével — tehát pl. az elfogással — annak sem szabad fegy-veresen ellenszegülnie, aki nem büntetett, hanem csak vét-séget vagy kihágást követett el, sőt annak sem, aki semmit sem követett el, ha őt a csendőr pl. tévedésből akarja el-fogni, mert az elfogás ellen jogában áll panaszal élni. De lehetetlen is a csendőrtől azt követelni, hogy ellenszegülés esetén a fegyverhasználat előtt először minősítse az ellen-szegülő által elkövetett cselekményt és vele szemben csak akkor használjon fegyvert, ha az — véleménye szerint — büntettté min sül, mert ennek az volna a logikus követke-ménye, hogy ha viszont később megállapítást nyer, hogy az ellenszegülő által elkövetett cselekmény csak vétség volt, a fegyverhasználat jogtalanannak minősítessék.

A Szut. a fegyvert használó csendőr helyzetén igyeke-zett könnyíteni azzal, hogy a 330. pont 4. alpontjában az ellenszegülő által elkövet tt cselekmény jogi minősítésére való tekintet nélkül minden fegyveresen ellenszegülő ellen kötelezővé tette a fegyverhasználatot, „akit a csendőrnek el kell fogni”, mert azt, hogy valakit jogában áll-e elfogni, a csendőr könnyebben és biztosabban tudja mérlegelni, mint azt, hogy az ellenszegülő által elkövetett cselekmény bünt-tetett vagy csak vétséget képez-e.

A Szut. csak a „veszélyes gonosztevő” fogalmát ismeri és határozza meg a 339. pont 2. bekezdésében. Ezt a meg-határozást már könnyebben meg lehet jegyezni, mert azok a bűncselekmények, amelyeket a törvény halállal, életfogytig tartó vagy öt évet meghaladó szabadságvesztéssel büntet, a Jegyzékkönyvecskében egyenkint fel vannak sorolva. De ettől eltekintve is, annak a megállapítása, hogy valaki vesz-élyes gonosztevő-e, feltételezi, hogy a csendőr az illetőt, sze-lyében ismeri, illetve, hogy ő vagy más felismerte, már bizonyosan tudja róla, hogy milyen bűncselekményt követett el és hogy az milyen természetű. Vagyis ilyen esetben a fegyverhasználat jogosságát illetően nem lehetnek kételyei annál kevésbé, mert az itt csak a szökés esetére terjed ki. Pl. a csendőr az országúton egy kihágást elkövetett csavar-gót igazoltat. Az illető nem tudja igazolni magát, a csendőr tehát elfogja és az őrsre bekíséri. A csavargó között rahló-gyilkos. Útközben szökést kísérel meg. A csendőr nem hasz-nálhat fegyvert ellene, mert nem tudja, hogy az illető vesz-élyes gonosztevő, a kihágás pedig, amiért elfogta, nem ad jogot a fegyverhasználatra. Ha azonban a csendőr tudja, hogy az elfogott csavargó a rahlógyilkos, szökése esetén fegyverhasználatra van kötelezve.

Ha pedig a „gonosztevő” kifejezést a fegyverhasználati jog keretében nem használjuk, nincs szükség arra sem, hogy az az utasítás más vonatkozásaiban szerepeljen, mert a „gonosztevő” kifejezés nem más, mint a „büntetett” fogal-mának közhasználatú megjelölése, tehát nincsen szükség reá. A Szut. 303. pont 2. bekezdésében is csak azért fordul elő, mert előle kinaradt a „veszélyes” szó. Ez annál világosabb, mert ennek a pontnak mind az 1. mind a 3. bekezdése a „veszélyes gonosztevők”-kel szemben való magatartásról beszél; nem lenne értelme, hogy a középső bekezdésben, amely a másik kettővel szoros értelmi összefüggésben van, külön, értelemaavó forgalomhatározást használjon. Ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy ezen az egy helyen kívül a „gonosztevő” kifejezés az egész utasításban sehol sem fordul elő.

A 303. pont 2. bekezdésében is tehát „gonosztevő” helyett „veszélyes gonosztevő”-t kell érteni.

47. kérdés. A Szut. 312. A) 6. pontja szerint a csendőr el-fogni köteles azt is, aki rendőri felügyelet alatt áll, ha büntetett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétséggel alaposan gyanúsítható. Milyen egyéneket szoktak általában rendőri felügyelet alá helyezni?

Válasz. A Szut. 354. e) pontja szerint az őrsparancsnok-ság nyilvántartja a többek közt az őrskörletben lakó vagy ott összeköttetésekben álló, vagy ott bűncselekményt elkövetett, rendőri felügyelet alá helyezett egyéneket is. A csendőrnek tehát tisztában kell lennie egyrészt a rendőri felügyelet alá helyezés jogi természetével, másrészt azzal, mily vesze-delmes tulajdonságok ellen védekezik az államhatalom a rendőri felügyelet alá helyezésével.

A rendőri felügyelet alá helyezést elsőkön a főszolgá-bíró, illetőleg a rendőrkapitányság (Budapesten a VIII. ker. kapitányság) vezetője, másodfokon az alispán, illetőleg a vidéki vagy a budapesti rendőrfőkapitányság; végső fokon a belügyminiszter mondja ki. A rendőri hatóság határozatát akkor is tartozik a fellebbezési hatósághoz felterjesztetni, ha ellene az érdeklőt jogorvoslattal nem élt, a rendőri fel-ügyelet alá helyezés jogerőssé csak a végső fellebbvikieli fórum (a belügyminiszter) döntése után válik jogerőssé. Az ilyen határozatot egyébként 3 havonként felülvizgálat alá kell venni s ha az eljárás további fenntartásának szüksége fenn nem forog, megszüntetését kell kibondani.

A rendőri felügyelet, úgyszintén a rendőri őrlzet alá helyezésnek a kitiltással kapcsolatos alkalmazása a háború esetér szóló kvételes intézkedésekről alkotott 1912 : LXVII. tc.-ket kiegészítő 1914. L. tc. adott felhatalmazást. Ennek értelmében a belügyminiszter ehrendelheti, hogy olyan egyé-nek, akiknek tartózkodása bizonyos vidéken a hadviselés szempontjából káros az állam érdekeire, a közrendre és aggá-lyos a közbiztonság szempontjából, erről a v. dékrről — köz-ségi illetőségre tekintet nélkül — kitiltathatók, az ország más vidékére utasíthatók és itt rendőri felügyelet vagy őrlzet alá helyezhetők. E törvényes rendelkezés végrehajtá-sában bocsátotta ki a belügyminiszter a 4352. B. M. 1920. és 3000. B. M. 1922. sz. rendeleteit.

E rendeletek hatálya alá tartoznak az állami és társadalmi rend és belső béke szempontjából, valamint a közrendre és közbiztonságra veszélyes, aggályos és gyanús, továbbá a gazdasági életre káros működésű egyének.

Kiket kell tekinteni ilyeneknek, ezt a rendőrhatalóságnak az eléje került tények, bizonyítékok alapján, belátása szerint kell eldöntenie. A fennálló jogszabályok azonban bizonyos példászerű felsorolásokat tartalmaznak, amelyek alapján megállapíthatók a követendő irányelvek.

Az állam biztonsága, a társadalmi rend, valamint a belső béke szempontjából gyanús egyén az, aki az ú. n. tanácsköztársaság idején terrorcsoport tagja vagy agitátor volt, avagy akár nyílt vagy titkos izgatásával a magyar nemzeti állam rendjének, belső békéjének és a fennálló társadalmi rendnek megbontására törekszik.

Gyanús a közrend szemontjából az, aki rovottmúltú, ismert büntetett, savargó, stb.

Gyanús a gazdasági élet rendje szempontjából az árdragító, lánckereskedő, csempész, munkakerülő, stb.

Idevágnak azok a jogszabályok is, amelyek a külföldiek ellenőrzésével kapcsolatosan szabályozzák a külföldiek kiutasítását közigazgatási úton vagy a rendőri felügyelet alá helyezését, ha a kiutasítás kimondása túlszigorú intézkedés lenne.

Az állam érdekeire aggályosnak kell tekinteni e jogszabályok szerint azt a külföldit:

1. aki beutazó engedély, illetve vízum nélkül lépte át a határt, jelentkező kötelezettségeinek nem tett eleget, engedély nélkül tartózkodik az országban, illetőleg áthágta a beutazásra és itt tartózkodásra vonatkozó jogszabályokat;

2. aki Magyarországon az állam, társadalmi rend vagy közbiztonság ellen elkövetett bűncselekmény miatt 10 éven belül büntetve volt, vagy akár külföldön is az állam és társadalom törvényes rendjének felforgatására irányuló tevékenységet fejtett vagy fejt ki, avagy a hatóságok és karhatalmi szervek fegyelmének megbontására törekszik;

3. aki szóval vagy írásban a magyar államot, az államfőt, a köztisztviselőket, hatóságokat, karhatalmi szerveket, a magyar nemzetet, a vallásos érzést kisebbítő vagy lenéző kijelentéseket tesz;

4. aki kémkedéssel gyanúsítható, vagy csempész;

5. akit árdragítás vagy nyereségvágyból elkövetett bűncselekmény miatt 10 éven belül jogerősen megbírt tettek;

6. aki magát jogellenesen kivonta a közterhek viselése alól, vagy azt megkísérelte, vagy aki hatósági engedély nélkül oly foglalkozást űz, amelyet ilyen engedély nélkül nem szabad;

7. aki 1914 január elseje után költözött az ország jelenlegi területére, oly nagyobbarányú bevándorlómozgalmal kapcsolatosan, amely az állam érdekei szempontjából nem kívánatos.

Ugyanezek szerint a jogszabályok szerint a közrendre, közbiztonságra aggályos az itt tartózkodása annak a külföldinek:

8. aki koldulás, csavargás, titkos kéjelgés, közveszélyes munkakerülés vagy közerkölcsbe ütköző bűncselekmény miatt büntetve volt;

9. akinek nincs állandó foglalkozása vagy tisztességes keresetforrása, vagy aki közerkölcsbe ütköző foglalkozást űz, vagy erkölcstelen életmódot folytat;

10. aki magát valótlanul magyar állampolgárnak jelenti be, akit hamis vagy más névre kiállított okmányokat használ, aki a mindennapi életben árnevet használ, vagy aki a hatóságot hamis adatokkal félrevezette.

E példászerű felsorolások után előtűnik az, hogy az ilyeneknek erkölcsi képe, akit a közbiztonságra veszélyes elemnek minősíthetünk.

Természetes azonban, hogy abban az esetben, ha a példászerű felsorolások valamelyike betű szerint valakire nézve fennforog is, mindig ügyelembre jön az illető egyén magatartása általában s életének a hatóság által kibítható egyéb vonatkozása is. Viszont a közbiztonságra veszélyesség megállapítható akkor is, ha oly jelenségek esnek az illető terhére, amelyek nem vágnak ugyan betű szerint össze ezek el a példászerű felsorolásokkal, de azokkal rokonok s megfelelnek a nek az irányelveknek, amelyek követése a jogszabályok szelleméből általában folyik.

48. kérdés. A Tisza áradása alkalmával öt tulajnyi elszabadult fenyőfa úszik a vízen. Az egyik fűszál révben a fenyőszálat a révészek kifogják, mire megjelenik a tulajdonos, akinek kérésére a révészek a fenyőszálat most már az ő részére őrizetbe veszik. A tulajdonos többi elszabadult tulaját nyomoztatja, előhozza, mire a gyanúsított pénzajándékkal ráveszi a révészeket, hogy a fenyőszálat az ő részére tulajdonítsák el. A révészek ezt meg is teszik olyképpen, hogy a fenyőszálat előadják. A gyanúsított a víztől három kilométernyire után kifogja az elődott fenyőszálat és elrejtli.

Válasz. A Tiszán úszó elszabadult fenyőszálat kifogása és eltulajdonítása általában a Btk. 365. §-ába ütköző jogtalan elcsátítás vétsége, amely hivatalból üldözendő s a kir. járásbíróóság hatáskörébe tartozik.

A kérdésben tárgyalt eset azonban más. Itt a révészek által kifogott fenyőszálat tulajdonosa jelentkező, a fenyőszálat nem voltak többé elvesztett tárgyak. Mikor tehát a gyanúsított a fenyőszálat eltulajdonította végett a révészekkel összebeszél, a révészekkel együtt lopást követett el, amely az érték szerint minősül vétséggé vagy büntetetté.

49. kérdés. A gyanúsított, aki egyébként szokásos orvadás, kertjében csapdát helyez el s ezzel összefogdosván szomszédjainak edutévődö tyúkjait, Elemliszar-szükségletinek fedezésére jó alkalmat talál. Büntetendő cselekmény gyanúja forog-e fenn?

Válasz. A tillosban lévő baromfi rendszeres összefogása és étkezésre felhasználása arra mutat, hogy a gyanúsított nem annyira a baromfiak kártétele ellen akar védekezni, hanem jövedelmi forrást nyitott magának. Ezért a Btk. 418. §-ába ütköző, ingó vagyon megrongálásának vétségével alaposan gyanúsítható, különösen, ha kimutatható, hogy a baromfiak a kertben számbavehető kárt nem is okoztak és ha okoztak is, a gyanúsított a kártétel ellen másépp is védekezhetett volna. A cselekmény magánindítványra üldözendő s a kir. járásbíróóság hatáskörébe tartozik.

50. kérdés. Jogosult-e a vendéglős a sütbüzetekben 4 fillérért kapható süteményt 8 fillérért árusítani?

Válasz. Az 1920: XV. tc. 1. §-ának 2. pontja szerint, aki olyan közszükségleti cikkért, melynek legmagasabb árát a hatóság meg nem szabta, oly árt követel, amely — tekintettel az előállítás vagy termelési, illetőleg az egyéb költségekre, valamint az összes egyéb körülményekre, — különösen a gazdasági élet viszonyaira is — a méltányos hasznot meghaladó nyereséget foglal magában, árdragító visszaélést követ el.

A vendéglősnek üzeme körében fogában áll a más üzletekből beszerzett s ott alacsonyabb áron a közönségnek rendelkezésére álló árukhoz a saját méltányos üzleti hasznát hozzászámítani s ezeket az árakat felemelt áron árusítani. Miben áll ez a méltányos haszon s mekkora lehet a terjedelme, ezt a felmerült esetekben a bíróság szakértő közreműködésével szokta eldönteni. Amint a törvény idézett rendelkezéséből kitűnik, ez nem egyszerű dolog, mert figyelembe kell venni a beszerzés költségeit, az egyéb költségeket, az összes egyéb körülményeket, különösen a gazdasági élet viszonyait is. A törvény meglehetősen óvatos a kereskedelmi és üzleti forgalom érdekében szemben s így csak feltűnően túlzott árnál lehet határozottan megállapítani az árdragító visszaélés alapos gyanúját. A fennforgó esetben szétlétben követett üzleti szokással állunk szemben, ami amellet szól, hogy a hatóságok a vendéglősöknek leírt eljárását nem tartják árdragításnak, bár az a nézetünk, hogy a beszerzési árhoz hozzászámított 100% nem látszik méltányos üzleti haszonnak. Minthogy azonban a törvény szerint figyelemmel kell lenni az összes egyéb körülményekre is, tehát például arra is, hogy a vendéglős kénytelen egyes cikkeknél a méltányos üzleti haszonnal kevesebbel is megelégedni, tehát üzleti számításának megtalálása végett kénytelen más cikkeknél ennek kipótolása végett nagyobb üzleti haszon elérésére törekedni, legjobb ha a csendőr nem bolygatja a kérdést.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Lólopás kiderítése.

Írta: LAKAT LÁSZLÓ tiszthelyettes, őrsparancsnok (Kistelek).

1933 november 14-én korán reggel özveggy Dér* Sándor, kisteleki lakos, fejfeletést tett az őrsön, hogy aznap virradóra, a községtől körülbelül hét kilométer távolságra levő tanyajáról 1 darab tízéves, pej, csillagos, T. B. G. bélyeggel ellátott kanca lovát, 1 pár lószerszámát és egy fekete festett igáskocsiját, összesen 400 pengő értékben, ismeretlen tettes ellopta.

Egy járort azonnal nyomozószolgálatba vezényeltem, a szegedi 5. nyomozóosztálynak távbeszélőn, míg a csendőrségi hírközpontnak írásban jelentést tettem. A nyomozóosztálytól Pál Lajos tiszthelyettes még aznap megérkezett az őrsre. Járortársként az őrshöz tartozó Kovács György törzsrőmestert vezényeltem ki. Másnap magam is bekapcsolódtam a nyomozásba s átvettem a nyomozás vezetését. Mindhárom járőr megjelent a helyszínen, de csak annyit sikerült megállapítani, hogy a tettes Kistelek községig a mezei úton menekült, Kistelekről azonban Mindszent és Csongrád, Szeged és Kiskunmajsa felé köves utak ágaznak el, így a menekülés további irányát megállapítani nem sikerült. Megkerestem távbeszélőn a csongrádi, mindszei és algyői őrsöket, hogy a tiszai réveknél, illetve hídnál nem kelt-e át azon éjjel az ellopott lóhoz és kocsihoz hasonló fogat. A válasz nemleges volt.

Ezekután egy járort Szeged, Hódmezővásárhely, Orosháza és Makó irányába, míg egy járort Csongrád, Kiskunfélegyháza, Kecskemét és Cegléd irányába küldöttem ki, én pedig Kiskunmajsa és Kiskunhalas irányába folytattam a nyomozást azzal, hogy ha eredményt nem érünk el, a harmadik napon az őrsön találkozunk. A harmadik nap este mindhárom járőr eredmény nélkül tért vissza. Ekkor távolabb eső helységeket tartott országos vásárokatra küldtem ki egy-egy járort, magam pedig Budapestre indultam tovább és ott lókereskedőknél puhatoltam, abból a feltevésből kiindulva, hogy a lovat valamilyen nagyvágónak adták el. A járőrök tíz napon át nyomoztak különböző helységeket járva és lókupecsek körében, de a legcsekélyebb adatot sem sikerült megállapítani. Az eredménytelenség nyomán már a kishitilség kezdett egycsereken úrrá válni.

A vásárok névjegyzékéből hat héten keresztül különböző, még dunántúli őrsökhöz is, megkeresést intéztem, hogy az ott tartott országos vásárokon nyomozzanak. Megkereséseim válasz nélkül maradtak, mert eredményt sehohsem sikerült elérni.

Helyi B. embereimet természetesen már a nyomozás kezdetén munkába állítottam, de sikertelenül. Holt-

pontra jutottunk, de a sikertelenségbe nem akartam belenyugodni. A lovat és kocsit nem nyelhettem el a föld, tehát meg kell találnunk. Eszembe jutott egyik régi ismerősöm, egy Kecskeméten lakó lókereskedő, kit levélben arra kértem, hogy a vásárokon, amelyeken megfordul, lókupecseknél és cigányoknál érdeklődjék ez ügyben és ha valamit megtud, közölje. Választ nem kaptam, azonban 1934 január 4-én a kisteleki országos vásáron személyesen találkoztam vele s ekkor kérésemet szóbelileg is megismételtem, leírva a ló jellegzetességeit is.

Ismerősöm közölte, hogy 1933 november 26-án a kalocsai országos vásáron látott az ellopotthoz hasonló lovat. Jól megfigyelte, mert ő is meg akarta venni, de nem volt rá alkalma, mert egy előtte ismeretlen ember állandó alkudozásban volt az eladóval és addig nem is hagyta ott, amíg az adás-vételt meg nem kötötték. A vevő külsejére vonatkozólag felteti kérdéseimre csak annyit tudott mondani, hogy a vevő egyik szemén fekete szemkötőt viselt, egyébként sem a vevő, sem az eladó megjelenésére és ruházatára nem emlékezett. További faggatásomra még eszébe jutott, hogy 13 orakor, a vásár feloszlásánál, éppen a kapuban állt, midőn a kérdéses pej ló, a kocsi után kötvé, elhaladt előtte. A kocsin ülő, fekete szemkötőt viselő ember néhány pillanatra megállt és egy ismerőséhez odakiáltott: „Gyere hamar, sógor, mert soká érünk haza!”, mire a sógor azt felelte: „Öt órára ígyis otthon leszünk!”

Eme adatok alapján 1934 január 9-én újból bevezettem a nyomozást és egyenest Kalocsára utaztam, azzal a szándékkal, hogy a kalocsai járlatkezelő hivatalnál megállapítom, hogy az említett vásáron ki vett meg hasonló leírású lovat. Sajnos, ez nem sikerült. Ezek után jelentkezés és érdeklődés végett a kalocsai őrsre mentem, hogy a környékben falvakban ismernek-e fekete szemkötőt viselő egyéneket. Az őrs tagjai a Kalocsa környéken levő Fogtő, Bátya és Dunaok községekben néhány egyént megneveztek, aki fekete szemkötőt visel és kerékpárokat ajánlottak fel a nyomozáshoz. Sorra jártam az említett községeket, találtam is mindenütt olyan embereket, akik fekete szemkötőt viselnek, de egyéb eredményt elérni nem sikerült. Másnap este, az eredménytelen puhatolás után, a községházán pibentünk, ahol megismerkedtünk egy Fajsz községben lakó kéményseprővel, aki köruton volt. Tőle megtudtam, hogy Fajsz községben is lakik két olyan ember, aki szemkötőt visel. Egyikük jobbmódú gazdálkodó.

Járortársammal, rövid megbeszélés után, elhatároztuk, hogy a hajnali órákban elmegyünk Fajsz községbe is, mert a közmondás szerint a kéményseprővel való találkozás szerencsével szokott járni. De ezenfelül eszembe jutott lókereskedő ismerősöm előadása is, amely szerint a kérdéses vásáron szemkötős emberünk ismerőse 13 orakor azt mondta, hogy „öt (17) órára ígyis otthon leszünk”. Ez négy órai utat jelent, ami körülbelül megfelel 30 kilométer körüli távolságnak. Paraszt emberek ritkán tesznek meg 6—8 kilométernél többet óránként, hacsak nincs valami különösebb ok, hogy gyorsabban hajtsanak.

Másnap 10 óra tájban már a fajszi csendőrsőn voltunk és megtudtuk, hogy Kerekes Ferenc nevű gazdálkodó, tanyai lakos, tényleg fekete szemkötőt visel.

Rövid pihenés után még 9 kilométert tettünk meg s a rossz, göröngyös és fagyos dűlőutakon csak aznap 15 óra tájban érkeztünk meg Kerekes tanyájára. Kerekes szívesen fogadott bennünket. Alig váltottunk néhány szót, midőn a cselédje a trágyahordásból hazaérkezeti.

* A nevetek megváltoztattuk. (Szerk.)

Az ellopott lovat már messziről felismertem és pedig azért, mert a sértett tanyáján, mint tereptárgynál, sűrűn megfordultam és a lovat jól ismertem. Kérdéseimre Kerekes Ferenc is mingyárt beismerte, hogy a lovat 1933 november 26-án a kalocsai vásáron egy előtte ismeretlen embertől vette járlat nélküli 160 pengőért. Kérdéseimre közölte, hogy az eladó Török József soltvadkerti lakosnak mondotta magát. Később megkísérelte felkutatni, de sikertelenül, mert a keresett Soltvadkertben teljesen ismeretlen. Gyanúja az, hogy hamis nevet mondott be. Személyleírásként csak annyit tudott mondani, hogy az állítólagos Török József kb. 30 éves, 170—175 cm magas, szőke, soványarcú volt. Midőn kérdéseimre leírta az eladó kocsiját is, arra következtem, hogy a gyanúsított Szeged környékén lakhatik, mert ott használhatnak ilyen kocsit. A kocsitáblára nézve nem tudta Kerekes megmondani, hogy azon milyen név és helység volt feltüntetve. Csupán arra emlékezett, hogy a helységfelírat „K” betűvel kezdődött. Elsoroltam neki több „K” betűvel kezdődő községet, míg végre a „Kömpöc” nevet is említve megjegyezte, hogy emlékezete szerint ez, vagy ehhez hasonló község szerepelhetett a kocsitáblán. Megjegyezte még, hogy a gyanúsított kocsijának vaslőcsei voltak.

Kerekes Ferencről a lovat őrizetbe vettem és Fajszi község előjáróságának átadtam, ezután a Kiskunmajsza határához tartozó kömpöci tanyák felé indultunk. Egy-egy községben nem sok embernek van vaslőcsös kocsija, ezért reménykedtünk, hogy emberünket kocsija révén megtaláljuk. Tanyáról tanyára járva, végre megtudtuk, hogy Kovács Sándor tanyasi lakosnak van vaslőcsös kocsija.

Midőn Kovácsot megtaláltuk, beismerte, hogy neki volt ugyan vaslőcsös kocsija, de azt 1933 novemberében a kiskunhalasi vásáron egy ismeretlen egyénnek eladta.

Kovács Sándor arcáról leolvastam, hogy valótlan mond. Az ablakon kinézve 20 év körüli legényt láttam az udvaron foglalatzkodni. Valami ürügy alatt kimentem az udvarra és a fiatal embert megszólítottam. Kovács Sándor fia volt, aki arra a kérdésemre, mikor adta el apja azt a jó vaslőcsös kocsit, a fiú azt mondta, hogy apja azt csak kölcsönadta Ember János kiskunhalasi lakos, mostohaatestvéreinek. Visszamentem a szobába és a halottakat Kovács Sándor elé tártam, aki erre beismerte, hogy vaslőcsös kocsiját tényleg nem adta el, hanem azt Ember János kiskunhalasi lakos, mostohaafiának csupán használatra adta oda múlt év őszén.

Anélkül, hogy a lólopásról kérdéseket intéztem volna, Ember János felkutatása végett Kiskunhalasra utaztunk, Embert nem találtuk a lakásán. Felesége közölte, hogy férje a mélykúti vásáron van, mert lókupeckedéssel foglalkozik. Azt is elmondta, hogy azzal a vaslőcsös kocsival ment el Mélykútra, amelyet Kovács Sándortól kapott kölcsön. A vele egy házban lakó Tanos István hentessegédemmel együtt, hogy Ember 1933 november hó egyik napján a hajnali órákban szép pejlővel tért haza azzal, hogy azokat vette. Azt is közölte, hogy mind a lovat, mind a kocsit hamarosan el is adta. Jelenleg egy vaslőcsös kocsija van, amelyet mostohaapjától kapott kölcsön. A hentessegédem bizalmasan azt is elmondotta, hogy Ember istállójában két igásszerszám lóg vasszegegen. Mint bizalmi egyén, egy rendőr is veleni volt, tehát Embernek is tudomására hoztam, hogy az istállóban szereplő szerszámok. Az istállóba belépve, a lopott szerszámot nyomban felismertem. Őrizetbe vettem és beszéltettem a rendőrségre.

Aznap alkonyatájában Ember is megérkezett Mélykútról. A város bejáratánál vártam, nehogy hozzátartozóitól értesüljön és megazókjék. A városfához kísérttem és nyomban hozzáfogtam kikérdezéséhez. Tagadta, hogy a lovat és a többi tárgyakat ő lopta volna el, dacára ama közlésemnek, hogy a lovat Fajszi községben már őrizetbe vettük. Ekkor a zsákba csomagolt lőszerszámokat is megmutattam neki, mire elsápadt és a lopás elkövetését beismerte azzal, hogy a lopott ló árából vette a birtokában talált lovat is.

A ló azonban Kovács Sándorné, mostohaapja feleségének nevére szerepelt a járlaton, beismerése szerint azért, mert tartozott nekik 80 pengővel. A lopott kocsit rövidesen a lopás után Tokos István jánoshalmi lakosnak adta el 37 pengő 50 fillérért. Őrizetbe vettük az Embertől talált lovat és Tokostól a kocsit s ezzel az összes bűnjelek megkerültek.

Ember beismeréséből megállapítottam, hogy a lopás előtt hat évvel fordult meg a sértett tanyáján mostohaapjával, Kovács Sándorral, mert, mint lókupecek, a kiskunfélegyházi vásáron lóadásvételnél közvetítőként szerepeltek s a lovat ők vezették haza a sértett tanyájára. Ekkor szerezte ott a helyszíni tájékozottságát. Beismerte azt is, hogy a lovat Török József hamis néven adta el Kerekesnek, járlat nélkül.

Mivel a lónak legalább 300 pengő lehetett a forgalmi értéke, Kerekes pedig 160 pengőért vette meg, Tokos viszont a kocsit csak 37 pengő 50 fillért adott, de Kovács közreműködésére is igen alapos volt a gyanú, mert az Embertől talált ló felesége nevére állott, így orgazdaság miatt mindhármat feljelentettük. A kikérdezésnél megállapítást nyert, hogy Kovács felesége nem is tudott arról, hogy a ló az ő nevére állt.

Embert a szegedi kir. ügyészségnek adtuk át. A szegedi kir. törvényszék 1934 március 19-én megtartott főtárgyaláson Embert lopás büntette miatt 8 hónapi börtönre, Kerekes Ferencet pedig tulajdon elleni kihágás miatt 40 pengő pénzbüntetésre ítélte. A többieket a vád alól felmentette.

✱

A leírt nyomozás elismerést érdemel. Eltekintve a tervszerűségtől, mellyel a nyomozás adatból adatra építve, jutott el a sikerhez, rá kell mutatni arra az erős akaratra, szívósságra, mellyel a nyomozás a cél felé tört. Hiába minden rátermettség, szaktudás, ha hiányzik az erős akarat. Gyakran akkor omlik össze a nyomozás egész gondolatpalotája, munkája, amikor már azt hittük, hogy az eredmény a kezünkben van. Az ilyen holtpontra jutáson elsősorban a csüggedést nem ismerő akarat segít át, mely az agyat újabb lehetőségek kutatására és feltevések kitermelésére serkenti. Sok kiderítetlen eset sorsa azon múlik, hogy a sikertelenül erősen akarat helyébe a tehetetlenség és csüggedés érzése lép.

Még egy körülményről kell említést tenni. A Nyomozati Értesítő arra hivatott, hogy az őrsök elszigetelt nyomozásai között szoros kapcsolat létesítsen. Ez csak úgy valósulhat meg, ha a Nyomozati Értesítő nem marad holt betű. A Nyomozati Értesítőt olvasni kell, mégpedig kétféle szempontból: minek vehetem belőle én hasznát és mivel segíthetek másoknak. Ha ez ebben az esetben is megtörtént volna, akkor kocsit, lovat, szerszámot nehéz lett volna a tetteseknek Kistelekről Kalocsára és Kiskunmajsra cipelni, anélkül, hogy valahol az éberen portyázó csendőrzárőrök és az őrsök B. egyénei szőtte hálóba bele ne akadtak volna.

Köszön a falu...

Falun jöttem, a vonat hajnalban érkezett, egyikén az idén ritka, szép, enyhe májusi hajnaloknak. A falu csendben terült el az első napsugarak aranyos csikjai alatt s ebbe a csendben régi-régi emlékek szöktek a lelkembe. Szerkesztésbizonyosság előtt de sok ilyen hajnalon érkeztem korai vonatokkal a faluba. Olyan békességes, tiszta volt akkor a falusi magyar lelke is, mint a ragyogó ég mélységesen kék színe. Nyenkor, hajnalban, kapácal a vállon a földekre ballagtak az emberek s ha a hajnali vonat ismeretlen utasa szembejött velük, megemelték a kalapot. — Adjon Isten!...

De aztán egyetlen kínos-véres vergődésbe bomlott a világ s a magyar falu elfelejtett sok mindent, elfelejtette keserű gondolataiban azt is, hogy az istenadta hajnalon meg kell emelni a kalapot, meg kell kívánni a jónapot annak a másik embernek is, aki nem kifelé a földekre, hanem mert más dolga van, be a faluba, vele szemben igyekszik. Elfelejtett a falu köszönni... Szemére húzza vedlett kalapját s ha feltekint alóla, indultatos szikrák pattognak a levegőben...

Ilyen keserű érzésekkel balogtam befelé az állomásról s mikor az utca végén kapás embereket láttam közeledni, azon tűnődtem, jó volna talán megállítani őket s megmagyarázni, hogy egy sorsnak azonos szenvedői vagyunk s hogy felvirrad még nekünk is, addig meg ne marcangoljuk egymás lelkét komor félreértéssel, hát már legalább mi magyarok kérjük egymásnak Istentől a jónapot... Aztán gondoltam, hogy jó nap-szám, nagyobb kenyér kell ezeknek s hát talán igazuk is van, ha a gondot belefürdetik a keserűségbe, talán ez a konokság kell is most, hogy az életerő abból, amiből, de megmaradjon...

Mikor ideértem a gondolatokkal, utam összebotlott a kapásokéval s várallanul nánd megemelte a kalapját s azt mondták körösből: — Adjon Isten!...

Fogadtam a köszöntést, aztán mentem tovább, de már más lélekkel. Majd újabb kapások jöttek s azok is köszöntöttek, majd a többiek is sorban. Ismertem régről kenyerét a szembejötteknek, tudtam, hogy öt kilométert gyalognak most az uradalomig s ott talán pengőhúszért, talán kevesebbért szürkületig dolgoznak, aztán öt kilométer haza, majd hajnalban megint öt kifelé s ez így megy, amíg az áldott, kenyéret adó munka tart. Nehéz sorsot élő emberekkel volt hajnali találkozásom s ők nem tudták, ki vagyok, csak látták: városiféle, mégis megemelték a kalapot s azt mondták nekem, az idegennek, a város emberének: — Adjon Isten!...

Nem tudom, mindenütt így van-e, de a hitemet az is visszaadja, hogy legalább egyetlen magyar falu bizonyosan van már, amelyik tudja, hogy a hajnali ég alatt jószándékú emberek adjon Isten nélkül nem me-

hetnek el egymás mellett. S ha egy van, lesz több is. A lelkek megbékülése, az elesettségből való felerölködés akarata csendül ki ezekből az éledő-ébredő hajnali köszöntésekből s az én hajnali kapásaimnak ezen az úton is kívánom, hogy adjon, adjon, adjon Isten nekik is jó, nagyon jó napokat!... ml.

Belügyminiszteri elismerés. A belügyminiszter Ünagyméltósága tárcája költségvetési tárgyalása során az országgyűlésen meleg elismeréssel szólott a csendőrtisztikar és legénység kiváló képzettségéről és fáradhatatlan szolgálatteljesítéséről. Az ország alkotmányos közvéleménye s azon keresztül az ország lakossága előtt bennünket ért elismerés a testület minden tagjában örömet kelt. A meleg szavak elkísérnek bennünket portyázó útjainkra és munkánk minden terén megkettőzik bennünk a jószándékot, hogy ezután is úgy álljunk meg helyünket, amint az ország azt megkívánja tőlünk.

Hősök emlékének megünneplése. Május utolsó vasárnapján, 26-án, nunt minden érben, most is kegyeletes emlékezéssel és a nap jelentőségéhez méltó külsőségek között tartották meg országszerte a világháború elesett hőseinek emléknapját. Budapesten a Névtelen Hős emlékkövénél zajlott le az Ünnepszék. A Kormányzó Or. Ö Főméltóságát vitész Sívoy István gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, a kormányt Lázár Andor igazságügyminiszter, a honvédséget pedig Módy Zoltán altábornagy képviselte. Vitész Sívoy István gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka a Kormányzó Or. Ö Főméltósága koszoróját tette elsőnek az emlékműre, majd számos testület helyezte ott el koszoruját. Az ünnepszék után a csapatok díszmenetben vonultak az emlékmű elé. Az ünnepszékből a Budapesten állomásozó csendőrség is kivette részét. A hősök napján a csendőrlaktanya zászlódszék ülést. 9 órakor a csendőrtisztikar és legénység istentiszteletet vett részt, majd tisztli és legénységi küldöttségek vonultak ki a Névtelen Hős emlékkövénél, valamint a Farkasréti, Tabáni és Rákosszentimrei temetőkhöz tartott ünnepélyre. — A volt közös 4. táb. tüzérezred június 2-án az Andrássy-laktanyában ezredünnepevény felavatja hősi halottainak márványtábláját. — A volt cs. és kir. gróf Nádasdy Ferenc 9. huszárezred győri bajtársi köre a llimanovai ütközethen elesett vitész ezredparancsnok, Muhr Ottmár ezredes és a vele együtt hősi halált halt számos tisztli és legénységi állományú bajtársuk dicsőséges fegyverténye megörökítésére a Győrszabadhegyi laktanya udvarán hősi emlékművet állított, melyet június 2-án lepleztek le ünnepszék keretében. Az emlékművet Reiter József ezredes vette át a 2. tüzérosztály parancsnoksága nevében — Kismányokon Ünnepszék keretében avatták fel a világháborúban elesett hősök emlékművét. Az ünnepi beszédet Pekár Gyula országgy. képviselő mondotta. — Június 2-án avatták fel Búdszentmihály község hősi emlékművét. Az ünnepi beszédet József kir. herceg mondotta. — Páty község előjárósága nem mindennapi módon rótta le kegyeletét a község 118 hősi halottjával szemben. A község szélén, a természetlen, gidros-gödörös területet Inségmunkával elrendeztették, parkírozták, bekerítették és minden hősi halott emlékére díófat litelték. Az egykori gödrök helyén ma már kedves liget és 118 díófa hirdeti a pátyi kegyeletet és a pátyi hősök emlékét.

A szabályzatismertető tanfolyam látogatása a budapesti csendőrlaktanyában. Június 6-án a m. kir. honvédség szabályzatismertető tanfolyamának 14 hallgatója vitész Farkas Ferenc vkszt. ezredes vezetése alatt megtekintette a Budapesten állomásozó nyomozó alakulatokat. Reggel 8 órai kezdettel a budapesti 1. nyomozó alosztály tantermében a nyomozó osztály parancsnoka, helyettese és beosztott tisztjei, a társ- alosztály parancsnoka és helyettese, valamint az 1. nyomozó alosztály parancsnoka vezített képek kíséretében ismertető előadásokat tartottak a nyomozó alakulatok rendeltetéséről, szervezetről és szolgálatáról, továbbá a közlekedési csendőrségéről és a csendőrségi híradó szolgálatról. Ezután a tanfolyam hallgatói a nyomozó osztály, illetve a nyomozó alosztály tisztikarának kalauzálása mellett megtekintették az 1. nyomozó alosztály fényképészeti laboratóriumát, a bünyügyi nyilvántartót és a bünyügyi laboratóriumot.

Csendőrségi Közlöny 11. szám. **Személyes ügyek:** Kormányzó; elhatározások. A Kormányzó Or. Ö Főméltósága Legfelsőbb elhatározásával Románia lovag Czolyer Gusztáv tdk-ot a m. kir. csendőrség Felügyelőjének helyettesi állása alól felmenteni; vitéz Dobó István tdk-ot, a m. kir. csendőrség Felügyelője mellé beosztott tábornoki állása alól felmenteni és a m. kir. csendőrség Felügyelőjének helyetteséül kinevezni méltóztatott. — A Kormányzó Or. Ö Főméltósága Legfelsőbb elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy dr. Preaszy Lóránd I. kerületbeli, Kosztka Ágoston II. kerületbeli, Wehrseeti Armandók Ernő V. kerületbeli, dr. Valló József I. kerületbeli és Bejczy Béla III. kerületbeli alez-ek saját kérelmükre állandó nyugállományba helyeztessenek. — **Ministeri rendes-letek.** A tényleges szolgálati állományba felvételről: Madarász Boldizsár II. kerületbeli várakozási illetményekkel szabadságot thtts. és Bulyáki Antal VI. kerületbeli várakozási illetményekkel szabadságot fegyverszaki thtts. — Állandó nyugállományba helyeztettek: Havasi József II. kerületbeli alhadgy., Tőkés Ferenc és Biró János I. kerületbeli, valamint Domokos Albert VII. kerületbeli thtts-ek. — Nemesség elismerése: Barabási Sándor thtts. kiállási lakos őai székegy főfőnemesi rangját és a „Mészpenit” elnév használatához való jogát belügyminiszteri bizonyítvánnyal igazolta. — Név-változtatások: Mecser Ágoston-Gyula szds. családi nevét „Deteké”-re, Romsics Ferenc prbcső, „Szabadi”-ra, Drottner Lajos törm. „Dunajali”-ra változtatta. — **Szabályrendeletek.** „Alhadnagy vizsga tananyaga”-rendelét helyesbítése. — **Osztrák háborús emlékéremnek OHE jellel való megjelölése és mikénti előjegyzése.** — Az „Utasítás a fürdőkülönítmények és fürdőőrök számára” című Szut-melléklet hatályon kívül helyezése és új hasonló tárgyú melléklet kiadása. — Az alhadnagy vizsga tananyagának kiegészítése. — A budapesti III. osztályparancsnokság és gazdasági hivatala június 1-től Gödöllőn működik. — **Közfoglalmi alkalmazottak és nyugdíjasok gyermekei részére arcképek igazolványok érvényesítése a nyári hónapokra.** — A próbacsendőrök tábori sapkájának rendfokozati jele 3 mm széles ispahánból készült acélzöld színű sujtás. — **Monokli használatának szabályozása.** — Pályázati hirdetés egy II. osztályú altiszti állásra Rákospalotán és két vármegyei őtbiztosi állásra Zala vármegye törvényhatóságánál.

Vers a tanácsztályból. Egy költői iblettel megáldott próbacsendőr bajtársunk verset faragott, melyben szakaszának a kiképzési fokát igyekszik ecsetelni, miközben arról sem feledkezik meg, mit tesz az, mikor a nyeregéből jött próbacsendőr egymásután vagdossa a baka-feküdjőjét a Maros-gáton. Mivel pedig ezt a pillanatonnyilag siralmas sorost **Krisztof László** próbacsendőr tréfába igyekszik enyhíteni, az ennél nehezebb csrcokat a könnyítő jötkedy nevében itt adjuk a versét:

MAKOL ÉNEK.

Elfojultsáy nélkül megmondhatja bárki,
Még egy ilyen szakaszt többet nem laldni.
Gyalog tanácsztály harmadik szakasz.

Van itt mindenféle, tízór, huszárfa,
Csak katoná nincsen, mert nincs köztük baka...
Puskafogósuiknak nem kltii a mását,
Keverik a puskát, mint szakács a kását.
Mihály, meg a János vannak vesé babja,
Nem laldl a kuzlik rá a sátorvasra,
A cső torkolattját acélfümbnek nézik,
Mikor oktatóink tusalemezit kérdik,
Foglaltványukát aszkényben keresik,
Zárdugattyú gombját sehol meg nem lelik.
Nade nem is csoda, nem foglatk ök puskát,
Üvegburá alatt, spirítuszba látták.
Tagozott moneldől — abból is azt látom,
Nem csinálták másutt, csupán — csak laldton.
Elenér koma is ugrál, mint a cánké,
Tagozott menethél földig rogy a lórdé.
Pall pajtásunk is úgy riszálja magát,
Miként a szinpádon ballerínák szokták.

Pall, Feri, János, Mihály és Elenér,
Szemük a sorokból könnyez kegyelenér',
De a magán-számot mégis bemutatják:
Es a parancsot rá igen sürtin kapják:
Feküdj Feri, feküdj! — hallatszák a szócseka,
Es a Feri pajtás ellikak a porba.
Mihály te is feküdj! — parancsszó kiáltja...
Döng a sok feküdjől a vés Maros gátja.

Ez a tanácsztály lórészült szakasz
E rövidke versből mindenki láthatja.
Hej, de ha megégyesz lóraszálhat megint,
Gyalogcsendőr felté meg oda se legyint...

Már a spanyolok is. Lapunk egyik idel számában rajzban tettünk javaslatot az esernyős vállgallér rendszeresítésére, bár előre gondoltuk, hogy mai szegénységünkben ilyen költséges beruházásra aligha kerülhet sor. Örömmel látjuk mégis, hogy ha nem nálunk, legalább külföldön nem veszett el az ötlet. A spanyol csendőrség lapjának legutóbbi

számában viszontlítottuk a képeinket. Spanyol bajtársainknak megtetszett a gondolat a ök már bővebb szöveggel hívták fel az illetékesek figyelmét erre a szerintünk zseniális megoldásra, csak egytől félnek: Hátha elviszi a csendőrt a szél. Erre bizony nem gondoltunk, de ezen már törjék a fejüket ök.

A csendőrség 1935. évi első negyedévi közbiztonsági tevékenységi statisztikája. 1935 január, február és március hónapokban a csendőrség — működési területén — összesen

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-lér 1. Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a hónapjé jölti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 2: havi) gl. levonas mellett: egyenruhát, polgári ruhát, felsérmetűt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak:

BÚTOR tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-
fizetésre kapható!
KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
Fiduczió: VII., Péterfy Sándor-u. 40. Herdó-u. sorok.

28026 (24909) büntett és vétség, továbbá 39445 (36826) kihágás esetében folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntetteknek és vétségeknél 27876, a kihágásoknál 39287 esetben vezettek eredményre. 150 büntett és vétség, továbbá 158 kihágás esetében a nyomozás még tovább folyik. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség összesen 2604 (2622) egyént fogott el és vett őrizetbe s 79029 (72361) egyént jelentett fel különböző törvénsértés miatt.

Az elkövetett büntettek és vétségek közül 8333 (8579) lopás, 4316 (3657) rágalmazás és becsületsértés, 2933 (2769) testisértés, 2124 (1634) család, 1497 (1563) orgazdaság és bűnpártolás, 1268 (1666) sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 790 (686) vagyonrongálás, 873 (952) gyújtogatás és tüzeset, 627 (438) magánjaksértés, 490 (459) ember élete elleni bűncselekmény, 348 (352) rahlás és zsarolás, 203 (272) okirathamisítás és 98 (75) pénahamisítás. A még fennmaradó számok az egyéb büntettek és vétségek között oszlanak meg. A zárójelben levő számok múlt év első negyedének statisztikáját mutatják.

A tiszt fegyverhasználatára címmel füzetet írt és adott ki **Géczy Gyula** százados. A füzet idézi a törvény vonatkozó szakaszát, majd sorbavéve a Magyarzáttal látja el az egyes fogalmakat. A 20 oldalas füzet könnyen áttekinthető, világos tájékoztatást ad a tiszt fegyverhasználat lényeges elemeiről, feltételeiről. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, VI. Szonydy-utca 96/a.), ára 1 P.

Bihari Index (Magyar Jogmutató 1000—1934.) c. két-kötetes, kb. 1600—2000 nyomtatott oldalas mű 1935 július végéig kedvezményes áron — 40 P — rendelhető meg. Csekk száma: 10.201. **Bihari Index, Magyar Jogmutató** Budapest.

Előfizetünkhez. Azoknak az előfizetőinknek, akiknek előfizetése mai számunkkal lejárt, csekklapot mellékelünk. Kérjük, hogy mindenki újítsa meg idejében előfizetését, hogy a lap zavartalan küldése fennakadást ne szenvedjen. Külön felszólítást senkinek nem küldünk.

Értesítés. Lapunk folyó évi 3. száma hírtovátában hírt adunk arról, hogy **k. Benkő Pál**, kir. gazd. főtanácsos tollából általános „Vadászati-azskönyv” jelenik meg a királyi magyar egyetemi nyomdában. Most arról értesültünk, hogy a nagyszámú megrendelés folytán a könyv szedés alatt van, július 1-re meg is jelenik. A kb. 450 oldalas, gazdag tartalmú, díszes vászonkötésű (aranynyomással), finom famentes papírra nyomott könyv ára, az egyetemi nyomdában (Budapest, VIII., Múzeum-körút 6.) f. évi július hó 1-ig megrendelve 8 pengő, bolti ára 10 pengő lesz. Mivel a könyv előállítása költséges, csak néhány száz példány kerül a kereskedői forgalomba, célszerű tehát a megrendelni szándékozóknak mielőbb a nyomdához fordulniok, mert így nemcsak olcsóbb, de hamarabb és biztosan megkaphatják. Levelező-lapon is megrendelhető.

Csendőrségi tollforgót ársít, költ. javít **Várjai (Vlahina) Mihály** nyug. szakalliszt, Budapest, I. Márvány-utca 29. III. em. 8., vagy **Dél József** nyug. tntis, Budapest, VII., Amerikai-út 73. szám, vagy **Fekete Gyula** nyug. törzsörmes er. Uj-Hatvan. Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép. új dísztoll, válogatott tollból 10 P. szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMÉLYI HIREK.

Órparancsnokká kinevezettek: a budapesti I. kerület állományában; **Házo Imre** thts.; a székesfehérvári II. kerület állományában; **Máté Mihály** és **Partos Ferenc** I. thts.-ek; a pécsi IV. kerület állományában; **Gáspár Sándor** thts.

Házasságot kötöttek: A budapesti I. kerület állományában; **Marton Márton** törm. **Stankovics Juliannával** Szilben, **Kovács Balázs** II. törm. **M. Mohár Gizellával** Polgáron, **Nagy István** VII. törm. **Benedek Annával** Keszthelyen, **Cseh Balázs** törm. **Terjéki Franciskával** Jászkarajenőn, **Harnuth Vendel** törm. **Bertalan Irénivel** Nemesgulácsm, **Pécsi Sándor** törm. **Boracsi Ilonával** Penészleken és **Kohári István** törm. **Csiki Teréziával** Turkevény; a szombathelyi III. kerület állományában; **Varga Dénes** törm. **Körmendy Irénivel** Pusztarádóc községben; a pécsi IV. kerület állományában; **Pákozdi Gábor** törm. **Marancsik Ilonával** Baján és **Kovács István** X. törm. **Szász Rózkával** Békésen; a szegedi V. kerület állományában; **Szamos János** törm. **D. Tóth Rózával** Békésen és **Rácz János** thts. **Pletiközlich Jankával** Szegeden.

Családi hírek. Született: **Németh Lajos** budapesti I. kerületbeli törm.-nek **Lajos-György** nevű fia, **Márkus Ferenc** székesfehérvári II. kerületbeli th ts.-nek **Ferenc-István** nevű fia, **Cseh János** székesfehérvári II. kerületbeli v. törm.-nek **János** nevű fia, **Györe István** szombathelyi III. kerületbeli thts.-nek **István-Pál** nevű fia, **Fagyas János** pécsi IV. kerületbeli törm.-nek **János** nevű fia és **Szalóki István** szegedi V. kerületbeli törm.-nek **István-Gyula** nevű fia.

Kérem. **Bossay Lajos** fonyódi őrsbeli törzsörmester kéri azokat a volt előjárót, vagy bajtársait, akik 1917 április 1-től 1918 június 15-éig a székesfehérvári volt 17. honvéd gyalogezred II. pótzászlójai 2. századában, az olasz harc-térden vele együtt szolgálták, vagy e harc-téri szolgálatairól tudnak valamit, neveiket és címüket — Károly csapatkereszt legénylése érdekében — közölnék vele.

Kérem. **Kortész (Koltel) Vaszil** törzsörmester (Mesztegnő) kéri azokat a csendőri bajtársakat, akik vele együtt 1914 augusztus végétől 1915 május elejéig a 85. gyalogezredbe besorozva az orosz harc-térden, 1916 augusztus 29-étől 1917 november 14-éig Erdélyben, a román harc-térden arcvonalbelf szolgálatait teljesítették, neveiket és címüket közölnék vele.

Ki tud róla? **Mokány Mihály** törzsörmestert, ki 1930—31-ban a sárospataki őrsön szolgált, keresi **Bélovai Márton** törzsörmester (Prónayfalva) és kéri őt, vagy akik tudnak róla, címét közölnék vele.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átésziszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja red a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szószertíi kösleszt kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratral nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszlellyelggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szer-

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részletfizetésrel

Hálószo-ba	Szolón	Ebédőszónyog	Fehérnemű
Ebédő	Recamiér	Futók	és ágynemű
Egyes	Foteles	Örsekkötők	Vásznak
bütdarabok	Matrac	Szolónakarók	Inganyag
stb.	Sodrony	Paplanok	Ruhaszövet
	stb.	stb.	stb.

Írjon nekünk és a legpontosabb árjegyzékkel szolgálunk **Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszt Ferenc-lér 5. T. 271-77**

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-101
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 21-101
 Pntelégnyak, paplanok, szobtörök, futók, szolónok, ruházati anyagok, fehérneműk, ruházati anyagok, ruházati anyagok.
Lakberendező Vállalat
 Budapest, VIII., **Baross-utca 74. sz.**
 A m. kir. csendőrség tagjainak áronküldvény 1

kezdti üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatlolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részessítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát belegyűjtésünk nélkül nem szabad másutt közzélni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végesszük, korrektúrásvonattal csak kivételes esetben adunk. Szerzőink közzétételüket közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) azbeskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői ísmotben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeggel mellékel. Minden levelet teljes névvel és renszokozattal ad kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Növtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáink intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy bekioldók kitéte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Felgáll legelőszervező kisebb helységi nevet vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki felgét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és dílmáshelye alatt válaszolunk. Kérdések kérdésekre nem szerkesztői ísmotben, hanem a „Csendőrségi Lapok”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közgazdasági hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységét egyéni az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legelőbb félre lehet. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk sendt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.348 számú postakártyaképzőzetű csekk számújára befizetni. Szerkesztéségi órák naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Z. J. Mezőtúr. A szakasparancsnok a szolgálati naplójába köteles bevezetni az állomáshelyén kívüli távollétét, így tehát egy járőr ellenőrzését avagy pótnyomozást akkor is, ha a szolgálati ténykedés az állomáshelyének külső határában történt, mert a szakasparancsnok állomáshelye maga a község. Annak külső határa nem vehető az állomáshely fogalma alá.

Károly csapatkereszt. Az alapszabályok az 1916. évi 163. számú Honvédségi rendeleti Közlönyben (Személyes ügyek) vannak tárgyalva. Annak 3. §-a szerint erre igényjogosultak: a cs. és kir. hadsereg, cs és kir. és m. kir. honvédség, cs. és kir. és m. kir. népfőlkelő alakulások, népfőlkelésre kötelezett testületek és a háború tartamára felállított önkéntes alakulások kötelekébe tartozó gyalogság, vadászcsapat, lovas-, lábrti és hogyi tüzérség összes hozzátartozól, a csapattestparancsnokig bezárólag, ha az ellenség előtt a csapatnak harcra kijelölt részénél legalább tizenkét heti harcéri szolgálatot belgazolnak és ez alatt a harcéri szolgálat alatt az imént említett részekenél harcban részt vettek. E szolgálatjelzés kezdétől az a nap tekintendő, amelyiken a csapat, melynél az igényjogosult be volt osztva, az ellenség előtt harcászatiilag alkalmaztatott (felderítés, útközetmenet, biztosítás, harc). A továbbiakban a műszaki csapatok, repülő, stb. alakulatokról intézkedik a §. Végül a 8. pontjában kimondja, hogy igényjogosultak mindazon egyé-

nek akik a fentemlített csapatoknál szolgálattételre be voltak osztva, ha a legelőbb ismertetett feltételeknek megfelelnek. Akik megsérültek, vagy megsebesültek és 12 heti harcéri szolgálatuk emtat olncs, szintén igényjogosultak. Megsérítés fogalma alá a testi sérülések, a megfagyások és a hőgúttak tartoznak. Az 1918. évi 11. sz. R. K. Szabályrendeletbe közötti rendelet szerint: a fegyverzetet megkésztétől, azaz 1917 december 17-e óta eltelt idő az északi (oros) harcvonal hozzátartozói részére nem vehető figyelembe. Az 1918. évi 39. sz. R. K. Szabályrendeletben közötti rendelet szerint az 1918. február 28-tól Ukrainában eltöltött idő igényalap. Ugyancsak ez időponttól a Bessarabiában történt alkalmazás is igényalap a Károly csapatkeresztre az 1918. évi 53. sz. R. K. Szabályrendeletben közötti rendelet szerint.

Egyébként már mi is megirtuk, hogy a 2031/ein. 8. 1935. számú H. M. rendelet szerint a f. évi végéig lehet kérni, azután nem. Azt pedig már ismétellen hangoztattuk, hogy megszerzésére minden lehető megtenni erkölcsi kötelesség.

Visszajáró múlt. Hörr nevű tiszt a nyilvántartásban nem szerepel.

Százados, Veszprém, Kisvárdányi Fialka Géza ny. áll. órnagy altanácsnok címe: Szeghalom.

Remény D. Filla Géza százados a nyilvántartásban nem szerepel.

Közöszenfélek. 1. A Szolgálati Utasítás nem tiltja el a szobák díszítését, ha tehát az író- és ruhaszekrény párkányán pohárban vagy vázában virágot tart, az ellen nem lehet kifogása senkinek. Nincs is szebb díszre egy lakószobának, mint a virág a aki ebben örömet talál, azzal nem lesz sok baj a rend és talán még a fegyelem terén sem. 2. Jelgét sokan nem adnak, holott az nem kerülne fáradságba. Leghelyesebb, ha szíves irónnal aláhúzzák, mert szembe-ötöl, keresésével nem kell időt tölteni.

B. J. őrm., Budakeszi. Kérdésére kimerítő tájékoztatást nyújt a f. évi csendőrségi zsebkönyv a 302—306. oldalakon.

Arad. Az előléptetési rendelkezések A) mellékletének 8. függélyes rovatában írtak szerint a végleg- és ideiglenesen kinevezett szakasz-, őrs- és különítmény parancsnok és az öpképző iskolát végzett törzserő részére a rendszerezés a fémgomb. Viselése természetesen kötelező. Önnek tehát, mint ideiglenes őrsparancsnoknak viselnie kell. A fizetési fokozatba való sorolááról az új szabályok nem rendelkeznek, csupán anyiban, hogy e tekintetben mellőzésnek helye nincs. A régi rendelkezések érvényben maradtak, azaz három év után jut a magasabb fizetési fokozatba.

D. M. Kérdésére csak akkor tudunk kielégítő választ adni, ha tudjuk, hogy mikor ment nyugdíjállományba. Másik kérdésére pedig szintén csak akkor adhatunk választ, ha

Hegedű, Harmónium, Tárogató, Szakszofon, Grammofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak, csakis itt a magyar gyárban kaphatók Csendőrségnek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VIII., Itákóczy-út 71. Árjegyzék legyoni!

**A csendőr
vásároljon**

MÁRTER

egyenruházati Intézetében,
Budapest, VIII., Baross-tér 9. T.: 321-78

45 év óta fennálló, szakképzett egyenruhászabóság és sapkaműhely.

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

tudjuk, hogy a tényleges csendőrök nőülési rendelkezéseire van-e szükség, avagy nyugállományba levőikére.

J. S. ny. törn., Bőske. 1. Neje után a családi pótlék folyósítását a belügyminisztérium VI. b) osztályától kérje. 2. Kérelméhez csatolja a házassági anyakönyvi kivonatot. 3. Kérelméhez csatolja a házassági anyakönyvi kivonatot. 4. Mánybélyeg nem kell. 5. A törvényesített gyermek után is kérheti a családi pótlék folyósítását. Csatolni kell a gyermek születési anyakönyvi kivonát, amelyen a törvényesítés megtörténtét jegyeztesse fel.

Eurázia. A hatóságok a gyakorlatban is a törvény rendelkezéseire tartják megukat, ez bizonyos. Ha igazolványosokat kell alkalmazni, akkor ilyeneket alkalmaznak. Egyes, etből eltérő esetekről nem tudunk. Ha én tudna, akkor mód van a felebbezésre, amint azt az 1933. évi csendőrségi zsebkönyv 322—323. oldalain ismertettük. Ajánljátjuk, hogy mielőtt az érdekelte felebbezne, alaposan olvassa el a törvény vonatkozó rendelkezését. Az előbb említett zsebkönyvben talál útmutatást.

Silvénai örs. Nyugdíjánál a katonai szolgálatát beszámítják. Nyugdíjok kiszámítására nincs módunk. Mindent megtalál az 1935. évi zsebkönyvben. Ha a bíróság tartásra és nevelésre az anyának ítélte a gyermeket, a családi pótlékot önnök folyósítják ugyan tovább is, ha a bíróság annak odaítélését nem mondta ki, viszont az anya kérheli ezt, a bíróság rendszerint eleget tesz az anya igényének.

Tovasz. 1. Kérheti annak idején a számvivői anyagára való vezénylését. Nagy kérdés, vajon a most elvégzett tanfolyamra tekintettel, elfogadják-e a jelentését.

Meg kell-e kérni. 1. Feleletet talál erre az 1934. évi 10. Cs. K.-ben közzétett 150.563./VII. b. 1934. sz. rendeletben. 2. Kiadhatja.

Mezőmogy. A fellejtések, jelentések címzésére a Szut 15., 15/a és 16. mellékletai annak útmutatást. A borítékok címzéséről a tekintetes vagy nagyságos jelzöt nem kell használni. Megvannak a szervezetszerű elnevezések a CsLsz. 4. mellékletében, azokat írja címzésnek. Ha személyesen beszél a hatóságok feljével vagy más tagjával, az őt megillető jelzöt (nagyságos, stb.) használnia kell, amint a Szut. 107. pontjának utolsó bekezdése előírja. 2. Lepogtatás kap választ. 3. Hogy kell-e az örs beosztottjainak kopogtatni, mikor belépnek az őrsirodába, azt az illető általános szabályain kívül az őrsparancsnok szabja meg. A kopogtatás az ajtón nem más, mint annak jelzése, hogy valaki bejönni szándékozik. Megeshetik, hogy aki bent van, valamit igen fontos ügygel van elfoglalva, valakivel tárgyal, s ezért őt mintegy figyelmeztetni kell a belépés előtt, de egyúttal ezzel előzetkenységét is mutatunk azzal szemben, akitől belépésünk függ. Vannak, akik a kopogtatást egyenesen eltiltják, de az őrsparancsnok az őrsbeléktől ezt éppen úgy megkivánhatja, mint mindenki másól, aki az irodájába lép. 4. Ha nyitott ajtó mellett látja, hogy nincs bent senki, akkor nincs értelme a kopogtatásnak. Lehet azonban az ajtó nyitva úgy is, hogy nem tudjuk átállni a helyiséget, azért tanácsos, ha kopogunk ilyen esetben is. 5. Igen, a csendőrlaktányában lakók hozzátartozói is kötelesek ahhoz tartani magukat, amit erre az esetre vonatkozólag az őrsparancsnok meghatároz. Egyébként pedig nincs joga más egyének családtagjainak az irodában, legénységi szobákban s a mellékhelyiségekben tartózkodni. Ezt a Szut. 145. pontja kifejezetten tiltja.

Sodvár. 1. Ha valaki gépkocsiszerecséltenségről fényképfelvételt akar készíteni, azt a járőr nem akadályozhatja meg, a fényképezőgépet őrizetbe nem veheti s természetesen fel nem jelentheti a fényképezőt, mert nincs rá az büntetendő cselekmény tényálladéka, de még csak meg sem tilthatja a felvételt, hacsak különleges érdekek azt nem kívánják. Ilyen baleseti szerezéltenségről mindig és minden országban előfordul, ettől még egyik ország hírevel sem kell féltetni. 2. Izt a kérdést intézze el úgy, ahogyan azt lapunk 1931. évi 518. oldalán „Elmult a nyár” felige alatt tanácsoltuk. Az özvegynek igénye van a folytatásos nyugdíjra. 3. Ismételtlen megüzentük, hogy ha valaki atyja után meg is kapta a magyar háborús emlékérmét, annak az osztrák háborús emlékéremre nincs igénye az eddigi rendelkezések szerint. A két emlékérem alapszabálya ugyanis nem azonos. 4. Ön úgy gondolná a gyakori kerékpárlopást megakadályozni, hogy mindazokat, akik kerékpárjukat a kertészhöz támasztva felügyelet

nélkül hagyják, felfejenti. Olvassa előbb az erre vonatkozó véleményünket, amely lapunk 1933. évi 383. oldalán a 47. lexikonvlaszban van.

Helyesírás. Nem lehet mondani, hogy nehéz elsajátítani a helyesírást. Idegen anyanyelvűeknek elriasztjuk, magyaroknak nem. Csak akarni kell s ehhez nem kell tanár, hanem különös előadások, csak egyszerűen figyelmes olvasás. Lapunk közleményeiben azt a szokásos, amire szükség van, bőven találja, a szávak helyes írását már csak abból is megtanulhatja. Egyébként még minden fáradságot a helyes írástudás, a csendőrnek törekednie is kell erre, mert furcsa, hogy egyébként sok tanulása és tudása mellett durva íráshibákat csináljon. Vegyen kézbe egy elemi iskolai nyelvtant s azt figyelmesen olvassassa. Hasonlítsa össze írófelületének kifogásolt szavait a nyelvtan útmutatásaival, tanításával és hamarosan örömmel jön rá, hogy nem is olyan szörnyűség az az írásheli dolgozat.

Budapest. Kérdésére az 1934. évi csendőrségi zsebkönyv 284. és 285. oldalán talál feleletet.

Sz. M. csendőr, Kiskunhalas. A rendelet a tisztii parancsnokságoknál megvan.

15555. Kifeltetés igazoltatása végett forduljon a Hadilevélárhoz (Budapest. I., Bécsi kaputér 4.). Köszölni kell az adományozás idejét és a csapatot, ahol az adományozás idejében szolgált. Ha ezúton sikerült igazoltatnia az 1. oszt. ezüst vitézségi érmét, keressen fel újból bennünket s akkor tájkoztatni fogjuk, hogy a vitézi rendbe való felvételnél mi lesz az eljárás. Levele sokkal világosabb lett volna, ha megírja, hogy önmagáról van szó.

Nyugdíjas. Ha Budapesten óhajt lakni, lakbéréllátmánya nem változik.

Szegedi nyugdíjas. Ha nyugállományban engedély nélkül nőül, özvegyének nem lesz igénye özvegy nyugdíjra. Az 1935. évi zsebkönyvben erre is talál felvilágosítást. A zsebkönyvet a helyi örsön megkaphatja betekintésre.

H. tltta., Makó. A nevek fel vannak cserélve, de erről szolgálati úton volna célszerű jelentést tenni, hogy a külgaztás egységes legyen.

E. N. tltta., Hajdúdorog. Igaza van, egyik évfolyamunkban vezércikket is talál erről a kérdésről, ennél többet azonban nem lehet tenni. Az írók azzal érvelnek, hogy bennük senlyen hivatással, foglalkozással szemben sincsen rossz szándék, de hát minden hivatás részleteit nem ismerhetik s így természetesen, hogy a részletekben itt-ott lévednek. Most sem akart rólunk rosszat mondani az a tárcairó, akire — jogal — megharagudott, csak nincs vele tisztában, hogy a csendőrnek szolgálatban nem szabad borozgatnia. Ez bizony elmaradhatna az újsághasábköről, de ha inkább az ellen küzdünk, hogy a gyakorlatban ne forduljon elő, többremegyünk.

F. J. atldgy., Pápa. Mindenképpen megszolgált, basználja egészséggel.

Puska. Nem oltás az, hanem toldás. A törésekkel, repedésekkel is kijavították a puskákon, ezek a toldások. Nem tudjuk, miért nevezik egyesek oltásnak, sőt „oltásnak”.

Készítők.

K. S. G., Adony. Közöljük jól fogalmaz s az eseményeket fordulatosan tudja leírni, szivesen vesszünk mást is.

K. F. III. cső. Jobb a többinél, de a közönlieség mértékét nem őríti meg.

Nincs kivétel. A tárcairás az ösztönből jön, azzal pedig születni kell, megtanítani tehát nem lehet rá senkit. Családköznök a titelmetlenségem, hiszen csak a minap örvevédezett azon, hogy rendszeren megtanult fogalmazni, most meg

Óra, ékszer, látszer

versenydíjak, sportermek és vésés

Goldmann Mihály

Szolnok, Kossuth-tér 1. (Plac-16r)

Nagy javítóhely. Arulorgalom bev. helye Tel. 576.

Megbízható, nagy áttűrképes masszív strapagép a gyári új Mercedes Prima Portable IRÓGÉP gyári propaganda

178.⁵⁰

Kelvező
Írólési
felületek

DIXI IRÓGÉPSZAKÜZLET, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-U. 1. TEL.: 154 53

már azon kesereg, hogy máris-holnapra nem tud tárcát írni, mi pedig nem tanítjuk meg rá, Persze, hogy szívesen támogatunk mindenkit, őnt is, ami abból áll, hogy türelmesen és szívesen átolvastuk az eddigi írásait és elolvassuk azokat is, amiket ezután beküld. Ha szakkérdésről írna, megadnánk a szakszerű irányítást is, de tárcáira — ismételjük nem lehet útmutatást adni. Tanuljon, frogathat is, aztán majd megérli egyszer a tárcáiról készsége, ha csakugyan megvan benn. Írásal ma még kezdetlegesebbek ahhoz, hogy ezt megírhessük. Legutóbbi tárcáját teljesen át kellene írniuk, csak az a kérdés, hogy marad-e benne valami akkor az ön egyéni munkájából is, éppen ezért az ilyen munkával nem nagyon szeretünk. Az tévedés, hogy csak csendőrtől fogadunk el tárcát. Műzét is közöljük, ha nekünkvaló. Verset nem találunk a levele mellett.

R. S. szv. tthts., Budapest. Tömött a fiókunk szebbnél-szebb versekkel, csak egészen jókat közölhetünk.

J. fhdgy., Szelecsárd. Közöljük.

Házám. A közlendők közé soroltuk.

P. J. tórna. Pécs. Koppányvölgye, Deveser, Egervölgy, Dunamenté. Különösen közöljük.

T. A. ny. ulhdgy., Tata. Ilyen anyaggal el vagyunk halmozva, mások még régebben várják a sorukat. Kérését ismételve meg. Egyébként a nyugállományúak dolgában véleményünk egyezik az önével, éppen azért ne érzékenykedjék.

G. J. tthts., Nemesszalók. A nyomozás megfelelőnek látszik, de felfelentés-fogalmazványt kézirat gyanúni másolatban sem fogadhatunk el. Írja meg a szokásos alakban.

P. Nyirád. Közölni fogjuk.

Sz. M. L. tthts., Kővágóörs. Közölni fogjuk.

V. Gy. tórna., Zalacsány. Küldje be a tanulságos nyomozásokat, majd elbíráljuk s ha közölhetők, helyt kaptak. Beküldött köziratára később kap választ, még gondolkodunk, milyen alakban lehetne felhasználni a kétségtelenül nagy szorgalommal összegyűjtött anyagot. További írásban a lélektan fejtegetéseket lehetőleg mellőzze, inkább gyakorlati írásokra van szükségünk.

Sárvár 22. Az 1932. évi június 15. számunkban erről a kérdéssel közölt cikknel az ön írása sem mond többet és nem merli ki a témát, nem közölhető. Tekintsen be az 1932. évi augusztus 15. számunkba is.

Ipolyság. A tüzesetek okairól az 1930. évfolyamunkban közlemények jelentek meg, azó volt, ott a malonitüröl is, mégpedig szakértő adatainak a felhasználásával. Mivel újat nem mond, nem közölhetjük.

Kemény 22. Nem közölhető.

Út a börtönbe.

(12.)

(Dr. Jaeger János segyintézeteli lelkész „Hinter Kerkermauern” című gyűjteményéből fordította Pinczés Zoltán örnagy).

Édesapámat a nagyapám először pékiasznak adta, de a pékek nem tartott, csak 11 napig. Édesapám lovászta magát a lószet és egy tejnagykereskedő szolgálatba állott. Katonai szolgálata után, hozzátartozóinak erőlyes tiltakozása ellenére megházasodott: elvette édesanyámat, aki annak idején B-ben háztartási alkalmazott volt. Házasága után édesapára megvett egy kis területet és abból éltek. Az édesapám családja hamarosan kibékült édesanyámmal, mert látták, hogy tisztességes, dolgoz, szorgalmas asszony, édesapámat nagyon megbecsülte, azonkívül az üzletbe is jól belejt.

En a legfiatalabb gyermekük vagyok. Előttem még öt gyermekük volt, három fiú és két lány, de most már csak a legidősebb nővérem él, a többi mind korán halt el. Első hajkam és ápolóm egy öreg, babonás, boszorkány-

A magyar csendőr
a megbízható

gyártmányokkal
használja

KAPHATÓ MINDEN SZAKÜZLETBEN

mert Reform vizsgacuhát kaptunk!

Leányka vizsgacuhák:

fehér matrözruha 6—12 évesek részére 6 évesnek 11— P
számoneként 1— P emelkedés
sötétkék gyapjúszövetből 6 évesnek 14— P
számoneként 1— P emelkedés

Fü vizsgacuhák:

csikos matröz vászonruha saját és kék damasztgallérral 6—12
évesek részére 6 évesnek 11 50 P
számoneként 50 fillér emelkedéssel
Fehér matrözruha, finom damasztból, fehér és kék gallérral 6—12
éveseknek 6 évesnek 12 80 P, számoneként 50 fillér emelke-
déssel Ugyanaz hosszúnadrággal 14— P, számoneként 1 20 P
emelkedéssel Garantiáltan szintartó elsőrendű minőségek.

Csendőrség részére
kedvező illetés
feltételek.

Reform Ruházati Rt., VI, Vilmas császár-út 5

szertő nyóka volt, az utána következő cselédeink sem voltak különbek, akikre emlekeztem.

A tejület nem tartott sokáig. Nem ment és ezért a szüleim felhagytak vele. Édesapám a császári udvarnál kapott alkalmazást, mint felügyelő és épületkezelő altiszt. Az M.-i vidéki kastélyhoz tartozó egyik épületben kaptunk természetben lakást. Gyermekkorom paradicsoma volt ez. A fokapnál mindig órség: egy altiszt, egy őrzető, hat féső gárdagranátos és egy hangzás. És aztán a hatalmas park óriási platánokkal, gesztenye-, szil-, javor-, juhar- és dífókkal, azután rengeteg orgona-, bodza-, rekettye- és landarózsabokrokkal, nagy pázsitokkal, deszkapalákkal, alacsony kerítéssel a Sprez partja felé, egyszerű, ami egy gyermeknek kedves lehet. A gyönyörű műkertés park közepén hatalmas kastély nagy Hohenzollern-múzeummal. A múzeumi padlásán rengeteg filimom: nem volt a hatalmas padlásnak egy sarka sem, amit részint az apám tudtával, részint anélkül a legalaposabban át nem kutattunk volna.

Velem együtt nevelkedett itt a főkertész két gyermeke is. A sok magas fa nyáron nagyszerű másszási alkalmakat nyújtott; persze mindeniknek a legutolsó másszunk, aminek nem egy nadrág vagy kabát adta sirlalmas árát. Ha a tetőt javították, a tetőmunkások létrái nagyszerű kirándulásokat tettek lehetővé a végnélküli háztetőkön. Télen szánkózás folyt az összes házórtó kutyák hámbafogásával, ami persze megint csak nem mult el egynehány alapos ruhaszakadás nélkül, mert kutyabarátaink kézségesen hajlandók voltak ugyan minket szánkóztatni, de csak addig, amíg macskát nem láttak. Ha egy macskát megláttak, menten „elragadták” a szánkót és robantak vele, amíg valami sűrű bokorba bele nem gabalyodtak, vagy amíg a „hámbitrángokat” nem sikerült elszakítaniuk. Egyszer kiöntött a Sprez és a parkból kb. 50 méternyi terület elöntött. Rögön mosófeleket kerítettünk és nagy gyönyörűséggel végig gondoltuk az elöntött parkot. Persze, hogy mindezeknek a szárazakozásoknak is igen sokszor pofoznott a vége, amit édesanyám szoktatott; ilyenkor nekem is mindig meg kellett azt köszönnöm, és meg kellett ígérnem, hogy „soha többé”. Ez persze nem gátolt minket abban, hogy a következő napra új „szórakozásokat” eszéljunk ki.

Négyéves koromban édesanyám elvitt a testvéremmel együtt a fényképészhez. Édesapámat akarta a születésnapjára meglepni a fényképlinkkel. Hazamenet a lelkünkre kötötte — különösen nekem —, hogy meg ne mondjuk édesapámnak, hogy a fényképésznél voltunk, hanem, ha kérde, hol voltunk, mondjuk azt, hogy itt és itt. Amint édesapám belépett, mindjárt azzal fogadtam: „Édesapám, mi nem voltunk a fényképésznél!”. Ezért aztán édesanyám alaposan megrakott. Ebből azt a tanulságot vontam le, hogy hazudni nem szabad; édesanyám különben is többször mondotta, hogy vannak esetek, amikor muszáj hazudni és ez meg van engedve. Ha pedig valamit megígért és nem tartotta be a én az ígéretére figyelmeztettem, azt szokta válaszolni: „Ígérd meg, ne add meg — sohse szegényeddel meg.”

Mi a három fiú, minden újkor végig látogattuk a kastélyban lakó összes alkalmazottakat belső újévet kíván. Ilyenkor nemcsak a gyomrunkat rontottuk el a sok mindenféle édességgel és süteménnyel, amivel mindenütt traktáltak, hanem még az 1–2 márkát is, amit itt-ott kaptunk, cukrászdára költöttük. Enni már nem tudtunk.

hát zsebreraktuk a cukrot, amit vettünk. Otthon aztán édesanyánk alig bírta kiszedni és kimosni a zsebükből az öszerezagát, összemaszatolt cukorgombócokat. Ritkán mult el ez is verés nélkül, de nem kaptam ki, mert a pénzt elfogadtam, hanem mert elnyalaktam.

Hatéves koromban iskolába kerültem, ahol csakhamar az első lettem. Második koromban valami rosszat mondtam, amiért a tanító megrakott. Nagyon fájt a verés, mert éppen ott ült, ahol még az édesapám megelőző napi verésének nyomait viseltem. Sirva mentem haza. Édesanyám levetkőztetett, megnézte a verés nyomait, aztán kézenfogott, elvitt az iskolába az igazgatóhoz és feljelentette a tanítót a verés miatt, de útközben szigorúan megtiltotta nekem, hogy az édesapámtól előző nap kapott verést az igazgató előtt említsem.

Az elemi iskola elvégzése után polgárba kerültem, mert édesapám az akarta, hogy tanító legyek. Itt is csakhamar első lettem és az is voltam két évig, de aztán szándékosan lemaradtam. Mint osztályelsőnek ugyanis, nekem volt kötelességem az osztályban felügyelni és a rendetlenkedőket a tanárnak feljelenteni. Ez azonban sehogysem egyezett a természetemmel. Én szerettem mindeakivel békességben és barátságban élni, már pedig, ha rendesen akartam a dolgomat végezni, rendre az egész osztályt fel kellett volna jelenítenem s így lassan minden osztálytársam ellenséggemmé vált volna. Így aztán harmadik lettem. Érdekes: az én osztályomnak mindig az volt a híre, hogy a tudása nagyon jó, de a magaviselete nagyon rossz. Mikor egyszer édesapám az előmenetelem iránt érdeklődött, az osztályfőnököm azt válaszolta neki: „F. jó tanuló”. A magaviseletemre pedig: „Na, tudja F. úr, a csinyekben a fia nem éppen a legelső, de nem is a legutolsó”.

Négyedéves koromban egyszer történelemórán arról beszélt a tanárunk, hogy a görögök az olimpiai versenyek alkalmával a győzteseket gazdagon megvendégelték. Oda-súgtam a szomszédonknak: „Krumplival és heringgel”. Tudtam ugyanis, hogy a görögök még egyiket sem ismerék s azt hittem, jó tréfát mondtam. Az eredmény: osztálykönyv szombaton pedig a „leszámolásnál” két alapos nádpálcaítás a tenyerembe.

Egyszerre vége lett bennem minden szorgalomnak. Szerencsétlenségemre féltandíjmentes is voltam, amit a következő félévben megvontak tőlem. Azután már csak a jó felfogásomnak köszönhettem, hogy úgy, ahogy mégis levizsgáztam. Semmit sem tanultam többé. Amit a magyarázatból megjegyeztem magamnak, azt tudtam, a többivel nem törődtem. Amit kívülről kellett tudni, azt akkor tanultam meg, amikor előttem egy páran már felmondták. Ha engem kérdeztek elsőnek, nem tudtam.

Az első iskolai éveimben a nővérem foglalkozott velem, aki leánypolgárit végzett. Később, hogy férjhezment, magamra maradtam a tanulással, mert sem az apám, sem az anyám nem tanultak annyit, hogy pl. a negyedikben segíteni tudtak volna nekem. Az édesapám pedagógiája abból állott, hogy először nyolc- majd tizennégy naponként, később hónaponta elővettette velem az összes könyveimet és átlapozta valamennyit, hogy nincs-e bennük számárffülv vagy firkálás. Ha egyet is talált, megrakott. Egy eredménye mindenesetre volt ennek is: hozzászoktam a rendhez és a tisztasághoz. Még ma sem tűnök egy könyvemben sem számárffülvet vagy firkálást. Ha édesanyámtól kérdeztem valamit, nem mondotta, hogy nem tudja, hanem

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órás-mester, ékszerész, Nyíregyháza. Telefon 229.

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek. Ébreszlő és fali órák, a csendőrség részére részletre is. Választékot portómentesen küldök. Javítások szakszerűen végeztetnek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

felelt valamit. Ha aztán hazamentem az iskolából és megmondam, hogy amit mondott, nem úgy van, azt felelte, hogy az nem lehet, mert ő a kántor — vagy ahogy mondta, a „kánter” — úrnál mindig első volt, sőt egyszer még az alsóbbosztályosokat is rábízta, hogy írni és olvasni tanítsa őket. Édesapám nagyon elfoglalt ember volt, keveset volt odabaza, így aztán lassankint reájöttem, hogy teljesen magamra vagyok utalva és arra is, hogy a szüleim kevesebbet tudnak, mint én. Az a meggyőződés is gyökeret vert bennem, hogy a szüleim régmódi emberek, akik nem értik meg a „modern” idők szellemét, ezért aztán a figyelmeztetéseiket és az oktatásaikat meghallgattam ugyan, de nem valami nagy respektussal.

Tízéves koromban már jól értettem hozzá, hogy apróbb kellemetlenségeket otthon is és az iskolában is ügyes kibeszéléssel, vagy „szükséghezugsággal” — ami édesanyám szerint is meg volt engedve — elkerüljek; tizenkét éves koromban már szokásszerűen hazudoztam, tizennégy éves koromra pedig a hazudozás már annyira természetemmé vált, hogy még a legjelentékenyebb dolgokban sem mondtam igazat. Hányszor mondta édesanyám, hogy: „Aki hazudik, az lop is!” En azonban sehogysem tudtam megérteni, hogy ha hazudni nem szabad, miért van az csak a gyermekeknek megtiltva és miért szabad a nagyoknak?

A negyedik osztály után kijelenttem a szüleimnek, hogy nem akarok tanító lenni. Kértem, irassanak be a reál-gimnáziumba. Édesapám kijelentette, hogy ha nem akarok tanító lenni, nem törődik velem, legyek, ami akarok, miatta akár szüster is. Többheti kínos vita után végre édesapám leszerelt egy kis gőzgéppel: beleegyeztem, hogy jó, hát leszek mégis tanító. Ez azonban csak félévig tartott. Megint előállítottam, hát ha szüleimnek nincs módjuk, hogy gimnáziumba járassanak, irassanak be akkor legalább egy ipariskolába, hogy műszerész vagy elektrotechnikus lehessék. Ekkor halt meg az apám édesanyja. A temetés után összehívták a családi tanács és azon édesapám közölte a családdal, hogy én nem akarok tanító lenni. Az apám három fivére — akik közül az egyik tanító volt — nem nyílvánított véleményét. Annál inkább a két nővére. Megbotránkoztak, felháborodtak, hogy nem akarok tanító lenni. Nagymama meg ordul a sírjában — mondták — ha nem leszek tanító, hiszen én vagyok az unokái közül az egyedüli, akinek megvan a tehetsége ahhoz, hogy tanuljon. Aztán jött a puhítás a könnyzáporral — mit tehettem volna egyebet a tizenhároméves fejemmel — engedtem.

Hát akkor csak tovább a kényszerű úton. Tudomány-szomjamat, amit az iskola nem elégített ki, úgy igyekeztem kielégíteni, hogy különféle „dugfilléreimből” antikváriumokban megszereztem a magasabb osztályok tankönyveit, első sorban a technikaiakat. Dugfillérem mindig akadt. Nyolc éves korom óta ugyanis zenét is tanultam. A szükséges hangjegyeket, de sőt, még az iskolai könyveimet is magam, mindig magam vásároltam meg. Mint a Szófia-konzervatórium növendékének, egyes hangjegykereskedések 10–30 százalékgal terjedő engedményt adtak nekem, de én a hangjegyek teljes árát számoltam el s az így megmaradt filléreket pedig megtartottam. Tizenkétéves koromtól kezdve egy kis zsebpénzt is kapam, amivel nem kellett elszármolnom.

Konfirmálásom után megint előállítottam a szüleimnek, hogy a történelem dacára sem akarok semmi esetre tanító lenni. Egy tanító foglalkozása — mondtam — túlságosan kötött, de ettől eltekintve is, azt a türelmet, ami egy csomó buta és rakoncátlan gyermekkel való foglalkozáshoz szükséges, én sohasem fogom megszerezni. Kértem, engedjék meg, hogy mechanikus legyek, vagy, ha azt kevésnek találják, akkor zenész. Az utóbbi pálya tekintetében egyébként a konzervatórium igazgatója R. tanár is személyesen közbenjárt az édesapámnál, biztosítva őt, hogy nagyon tehetséges vagyok és a katonaidőm lezolgálása után ezen a pályán szép jövő várhat reám. Megígérte, hogy ő maga fog gondoskodni a magasabb kiképzétesemről.

Nem! A gyerek tanító lesz!

Beiratkoztam hát a tanítóképzőbe. Egyáltalán nem elégtelt ki, amit ott tanultam. Az első osztályban írni, olvasni, meg számolni anitottak, mint az elemiben. Egy egészen fiatal úr, aki alig két éve végzett, tanította a német nyelvet, a számtant és a zongorát. Egyáltalán nem volt előttem szünpatikus a magatartása, míg aztán végre egyszer betélt a pohár. Karácsony előtt történt. Fr. úr az osztállyal egy Clement-szonátát gyakorolt, az úgynevezett triolaszonátát, amit én már hat éve kívülről játszottam. Mikor a sor reám került és leültem a zongorához, megmondtam Fr. úrnak, hogy én a darabot már ismerem. „Na, majd meglátjuk!” volt a válasz. Elkezdtem az előirt „presto” ütemben játszani, de alig játszottam néhány ütemet, Fr. úr megállított. „Elször is. Játssza lassabban, másodsor pedig a triolákat rosszul játssza”. Megkérdeztem, hogy mi a hiba a triolákban, mert én azokat helyesen játszottam. Ami ezután következett, az egyszerűen zenei szörnyűség volt. Így kellett volna nekem is játszanom, de én megtagadtam, mert a fülem fájt tőle. Fr. úr erre pofont ígért. Hát ez már aztán sok volt. Talán, ha már előzőleg nem bosszantott volna fel egy párszor, esetleg más megoldást is találtam volna. Így azonban — Uram bocsá! — felugrottam és hatalmasan mellbevágam. Hamuszilke lett a dühöt. „Rögtön az igazgató úr elé viszem!” kiáltással ki akart rohanni a teremből, de én rögtön melléje szegődtem: „En is megyek”. A folyosón reámordított: „Azonnal menjen vissza az osztályba”. Ekkorra már egy kicsit megnyugodtam és visszamentem. Egyelőre azonban nem történt semmi. Másnap az osztály előtt bocsánatot akartam tőle kérni, de ő szóba sem állott velem. „Majd a tanári konferencia fogja a dolgot elintézni” — mondtotta.

(Folytatjuk.)

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza
Székesfehérvár

Bőr- és lakk-síma zugsócipők, calzák, női és gyermekcipők legjobban beszerzési forrása. Kérjen képes árlágyazékot.

Többetértől történt érdeklődésre ezúton értesítjük a csendőrség i. t. tagait, hogy kerékpárjaink árából **keszpenzfizetés-nél** jelentős engedményt adunk. Az „Arany-Nyíl M.” már 120 pengőért kapható!

Kérje képen tájékoztatónkat.

„ARANY-NYÍL” KERÉKPÁRSZAKÜZLET
Budapest, V., Akadémia-u. 20. (Pallásia mellett)

Neubart Sándor

ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZ.

Oklevéllel kitüntetett órasmester.

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-UTCA 23.

Órák, ékszeresek, ezüst és alpakka evőeszközök és dísz tárgyak. Ingaórák nagy választékban óra- és ékszerjavítások jótállás mellett. Ha jó és olcsó órára vagy ékszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választéksomagot. Aki rendelésénél a **Csendőrségi Lapokra** hivatkozik szigorúan szabott árainból 3% engedményt kap.

Ki tud megfelelni?

(Pályázat.)

Az őrsparancsnok 10 órákor kivételével egy gyalog járőrt az I. számú őrszobába. A járőr az I. időszabatt szerint portyázik. 14 órákor az őrsparancsnok kerékpáron utánpórttyázásra indul. A Szut. 6. melléklete szerint körülbelül hányadik kilométernél és körülbelül hány órákor éri utól az őrsparancsnok a járőrt, feltéve, hogy a találkozásig közsegek és tereptárgyak leportyázására sem az őrsparancsnoknak, sem pedig a járőrnek nem illetékes kilőni idő, hanem csak annyit vesznek ig nybe, amennyit a 6. melléklet megállapít?

Pályázatot csak a csendőrség tagjainak kell benyújtani. Határidő: június 15. A legjobb pályázatot 15 köböt szép könyvvel jutalmazzuk. Az eredményt az augusztus 1-i számunkban fogjuk közzélni.

Megfejtés.

(A f. 5. számunkban közölt pályázatra.)

1. Boronás János cselekménye a Btk. 423. §. 1. pontja alá eső gyújtogatás büntetetté képezi, mert a házat belsmerése szerint is szándékosan és olyan időben gyújtotta fel, amikor abban emberek tartózkodtak. Az a védekezés, hogy a feleség nek megölése nem volt szándékában, a minőségénél figyelembe nem vehető, mert a 423. §. 1. pontja szerinti gyújtogatás büntetetté nem t nyálladéki eleme, hogy a tettes szándéka a házban tartózkodók bennézésére irányuljon, de ha ez a szándék bizonyítható, vagy ha a házban tartózkodók valóban benn is égtek, akkor a cselekmény gyilkosság büntetével, illetve kísérletével halmazatot is képezhet. Mellékes, hogy a felgyújtott ház a tettes is volt, mert a jogszélem a társulatjóról (jelen esetben a

neje) részéről amúgyis fennáll, a ház felvése pedig olyan volt, hogy a felgyújtás másnak (szomszédoknak) személyére és vagyonára veszélyt jelentett. Boronás cselekményét a büntetlenséget biztosító 427. §. alá sem lehet vonni, mert a tűz továbbterjedését nem ő akadályozta meg, melélt azt felfedezték volna, hanem mások oltották el. Hogy a házban levőknek semmi bajuk nem történt, az a Boronás cselekményét nem enyhíti!

2. A Csáki Géza cselekménye nem büntetendő. Ahhoz ugyanis, hogy szándékos büntetendő cselekmény legyen megállapítható, két dolog szükséges: a gyanúsítottnak tudnia kell, hogy ő rosszat csinál és ennek a rossznak az elkövetését akarnia kell. Ez ebben az esetben nem áll fenn, mert Csáki Géza nem rosszat akart, hanem jót: az öregasszonyt az elgázolástól megmenteni. Gondatlanságról sem beszélhetünk, mert a gondatlansághoz viszont az azllkséges, hogy a gyanúsított elő e lássa, hogy a mulasztásából baj származhatik. Csáki Géza ezt sem láthatta előre, mert az életben ezer és ezer embert szoktak járómű elől félreántani, anélkül, hogy a veszélyeztetetett egyőnnek ebből baja származna. Az tehát, hogy az öregasszony elesett, olyan véletlen, amiről senki sem tehet. Az esetet azért a kir. ügyészségnek be kell jelenteni, mert az ügy végleges elbírálására az hivatali, de az ügyészség Csáki Géza ellen nem fog vádat emelni. A gépkocsi vezetőjét azonban sebes hajtsa miatt fel kell jelenteni.

3. Özv. Hajdú Cergelyné elkövette a Btk. 401. §-ába ütköző magánokirathamisítást, valamint az I. Bn. 50. §-ába ütköző csalást. Jóhiszemőséggel legfeljebb csak akkor védekezhetnék, ha a férje életben lett volna, de olyan beteg

lett volna, hogy a nevét nem tudta volna aláírni: ekkor talán elfogadnánk azt a védekezését, hogy jóhiszeműen írta alá a férje nevét. Azt azonban a leggyeszűbb embernek is tudnia kell, hogy egy meghalt ember nevét nem szabad aláírni. A Hajdúné rosszhiszeműségét bizonyítja az a körülmény is, hogy a férje halálát az illetékes gazdasági hivatalnak nem jelentette be, ez azonban önmagában véve nem bűncselekmény, hanem csak mulasztás, amit a törv ny nem büntet.

Kérdés azonban, hogy az özv. Hajdúné mindkét cselekménye büntetett-e vagy vétés? Mind a csalásnak, mind pedig az okirathamisításnak az értékhátára 100 pengő. Egyes megfejtőink azzal érveltek, hogy az özvegynek három hónapig igénye van férje nyugilletményeinek teljes összegére, özv. Hajdúné tehát három hónapig nem szerzett magának jogtalan vagyoni hasznot és a kiestárt sem károsította meg. Múltán pedig a jogtalan vagyoni haszon, a csalásnak tényálladási eleme, azt állítják, hogy három hónapig Hajdúné nem követett el csalást, csak magánokirathamisítást. Csak a negyedik hónapban követett el csalást is, mert akkor férje nyugdíja már nem járt neki, csak a csekélyebb összegű özvegyi nyugdíj, de a károssegg ekkor is csak az a különbözet, ami a férje nyugdíja és az ő özvegyi nyugdíja között fennállott.

Lehet, hogy a bíróság ezeket a körülményeket mérlegelni fogja, a csendőrnök azonban nem szabad ilyen mellékkörülmények taglalásába becsúszkonia. A csendőrnök úgy kell minősítenie a bűncselekményeket, ahogy azt a törvény betű szerint előírja. Ebben az esetben tehát mind a csalásnál, mind az okirathamisításnál a teljes károsseget (510 pengő 28 fillér) kell alapul venni, az özvegyt tehát család és magánokirathamisítás büntette miatt kell fejjelenteni. A bíróság dolga azután, hogy a fent bekezdésben foglalt elszámolás szerű védekezést elfogadjá-e vagy sem (Valószínűleg nem fogja elfogadni, mert az özvegy részére az özvegyi nyugdíj csak akkor illetékes, ha azt a belügyminisztérium külön kiutalványozza. A férje nyugdíját tehát az özvegy akkor sem veheti fel, ha az egyébként — öszszeszerűen — pontosan annyi is, mint amennyi az özvegynek járna.)

A postai kézbesítő által, hogy a férj nyugdíját a feleség aláírására is kiadta, fegyelmi vétséget követett el, ennek megállapítása azonban nem tartozik a csendőrség hatáskörébe.

Helyesen fejtették meg a feladatot: **Almás István** cső. (Sármellék), **Almásy László** őrm. (Marcali), **Barócz Árpád** cső. (Kiskunhalas), **Bárdos János** tőr. (Pécs), **Bérczes János** őrm. (Sajol), **Csap Mihály** tőr. (Balatonzamárdi), **Démötör Lajos** cső. (Ukk), **Dudás Mátyas** őrm. (Parád), **Elekcs János** tőr. (Nyírad), **Füleki József** alhdgy. (Toponár), **Györgyik János** tőr. (Mád), **Illés Mihály** tőr. (Bihartorda), **Járdánházy Gábor** tőr. (Kispest), **Jóó Miklós** tőr. (Püspökhatvan), **Kalmár Péter** őrm. (Budapest), **Kertész Mihály** tőr. (Zselickisfalud), **Kozma Imre** őrm. (Madaras), **Lantos Kálmán** tőr. (Vép), **Magyar Mátyas** tőr. (Bánokszentgyörgy), **Menyhárt István** thts. (Szombathely), **Nagy Gusztáv** tőr. (Vásárosmarnény), **Nagy Sándor** cső. (Valkó), **Németh József** őrm. (Nemesszalók), **Németh Pál I.** thts. (Pápa), **Németh Sándor II.** tőr. (Andocs), **Oszlanczi János** thts. (Alsóhangony), **Palotás József** tőr. (Pécs), **Patakfalvi József** thts. (Nyírad), **Szabó Dénes** cső. (Perkát), **Tóth Ferenc I.** őrm. (Sárvár), **Tóth Mihály** cső. (Lónya), **Várzegei Kálmán** cső. (Fót), **Vida Albert** cső. (Ike). (Egy Sárvárról érkezett pályázat aláírását nem tudtuk kiolvasni.)

A jutalmul kitűzött zseborát Nagy Gusztáv vásárosnamányi őrsbeli törzserőster nyerte. Elküldöttük.

A szerkeztésért és kiadásért felelős:

MORÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Róza-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Calderoni és Társa

Iátszeresek Budapest.

V., Vörösmarty-tér 1. (Hossz-palota) Tel.: 811-48.

Színházi látszővek, szeművegek és orrcsipelek Zeiss punktol és Ultrasin üvegekkel.

Fényképészeli cikkek nagy választékban